

2019

ÅRSRAPPORT

For Landkreditt Bank

21. regnskapsår

Foto: Bjørn H. Stuedal (der ikke annet er angitt)
Konsemet Landkreditt tar forbehold om mulige skrive-/trykkfeil i rapporten.

LANDKREDITT BANK AS

Årsberetning 2019

NØKKELTALL

PER 31. DESEMBER

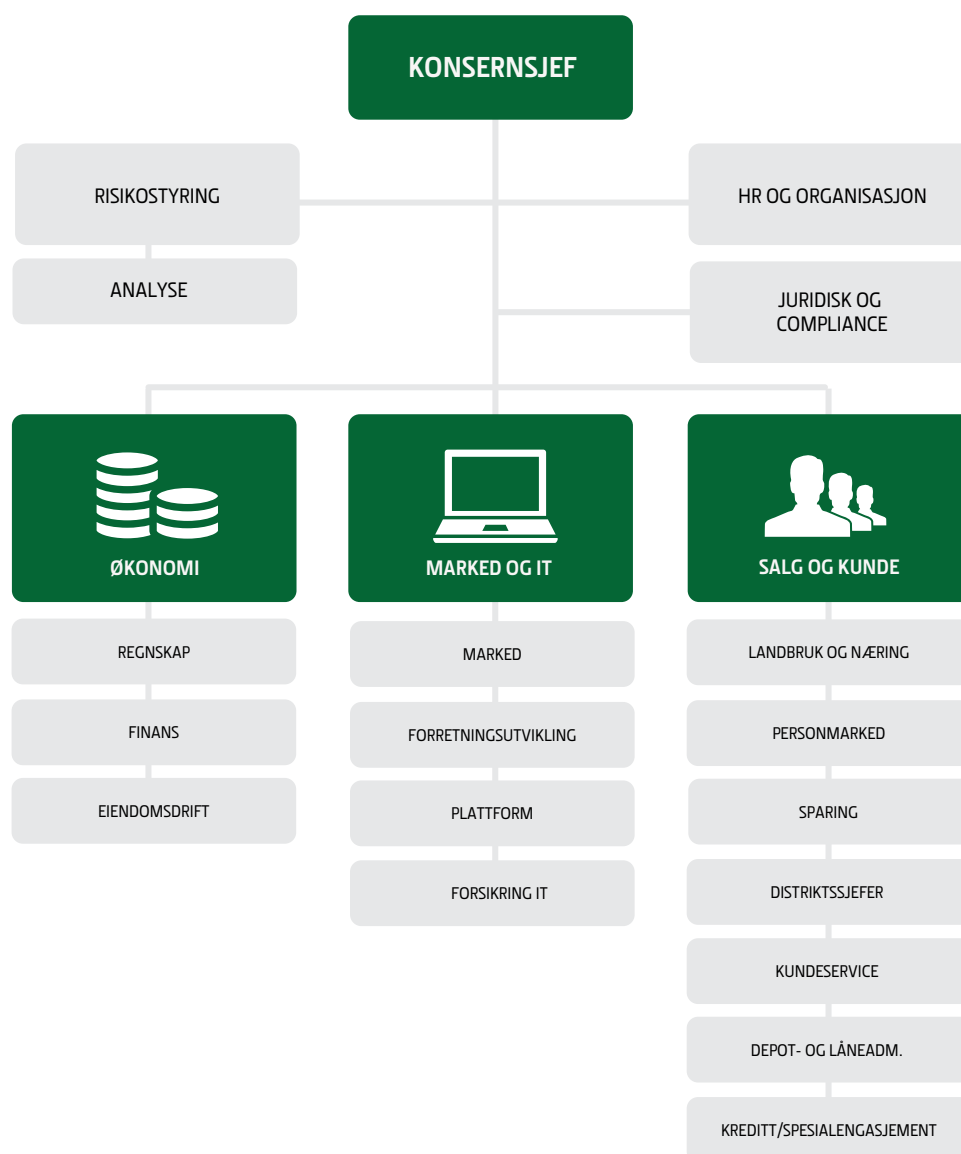
KONSERN	2019	2018	2017
Forvaltningskapital (mill. kr.)	28 763	27 639	26 499
Årsresultat (mill. kr.)	186	240	174
Egenkapital (mill. kr.)	2 815	2 643	2 535
Liquidity Coverage Ratio (%)	263	223	243
Ren kjernekapitaldekning (%)	18,79	18,01	16,48
Uvektet kjernekapitalandel (%)	9,16	9,05	9,03
Utlånsvekst (%)	5,67	2,65	10,52
Innskuddsvekst (%)	2,70	6,96	8,20
Innskuddsdekning (%)	71,07	73,10	70,10
Tapsprosent (%)	0,03	0,03	0,02
Misligholdsprosent (%)	0,50	0,39	0,56

LANDKREDITT BANK	2019	2018	2017
Forvaltningskapital (mill. kr.)	25 173	24 062	22 871
Årsresultat (mill. kr.)	167	292	133
Egenkapital (mill. kr.)	2 672	2 521	2 256
Liquidity Coverage Ratio (%)	250	207	211
Ren kjernekapitaldekning (%)	20,04	19,13	17,06
Uvektet kjernekapitalandel (%)	10,00	9,94	9,22
Utlånsvekst (%)	4,95	6,93	7,76
Innskuddsvekst (%)	2,70	6,96	8,20
Innskuddsdekning (%)	86,04	87,85	87,82
Tapsprosent (%)	0,03	0,04	0,03
Misligholdsprosent (%)	0,60	0,47	0,62

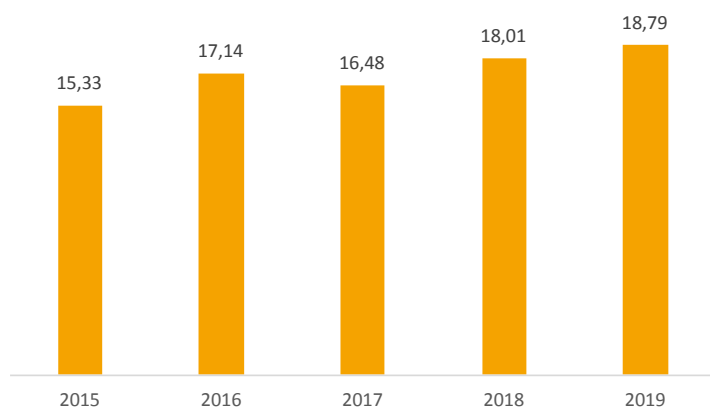
LANDKREDITT BOLIGKREDITT	2019	2018	2017
Forvaltningskapital (mill. kr.)	4 428	4 051	3 602
Årsresultat (mill. kr.)	20	20	19
Egenkapital (mill. kr.)	392	322	303
Liquidity Coverage Ratio (%)	169	151	153
Ren kjernekapitaldekning (%)	21,00	19,32	20,25
Uvektet kjernekapitalandel (%)	7,91	7,40	7,61
Gjennomsnittlig belåningsgrad %	39	39	37
Tapsprosent (%)	0,00	0,00	0,00
Misligholdsprosent (%)	0,00	0,00	0,00

ORGANISASJONSKART LANDKREDITT BANK AS

PR. 31. DESEMBER 2019

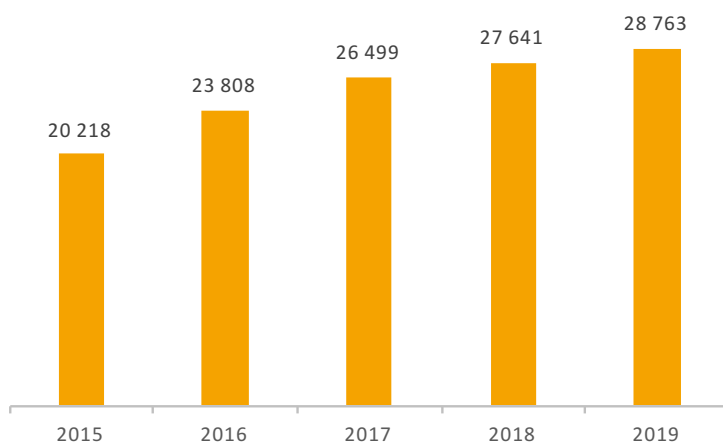

Ren kjernekapitaldekning i prosent

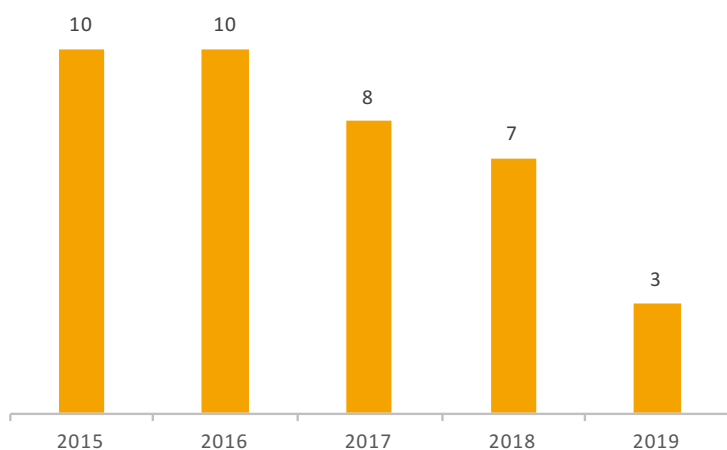
Sterkt økende formelle minimumskrav til kapital har medført at underkonsernets soliditet er styrket gjennom tilførsel av egenkapital fra Landkreditt SA og økt inntjening.

Forvaltningskapital (Mill. kr)

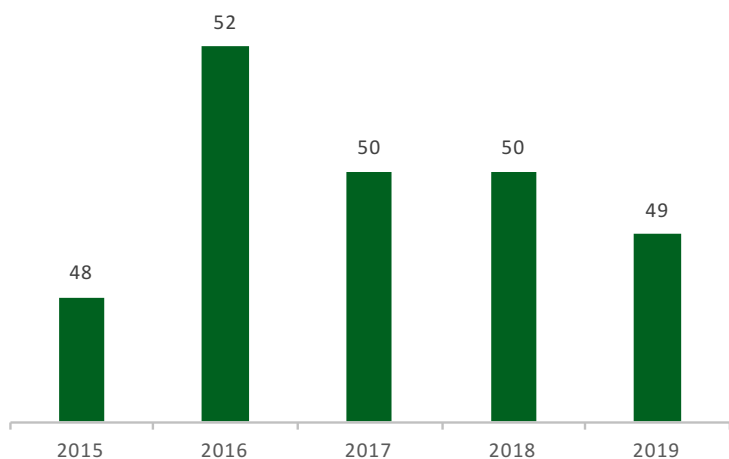
Grafen viser utviklingen i konsernets balanse. Utviklingen blir i hovedsak påvirket av veksten i utlån til kunder og likviditeten. Konsernet skal ha en moderat utlånsvekst og god likviditet.

Innskuddsvekst i prosent

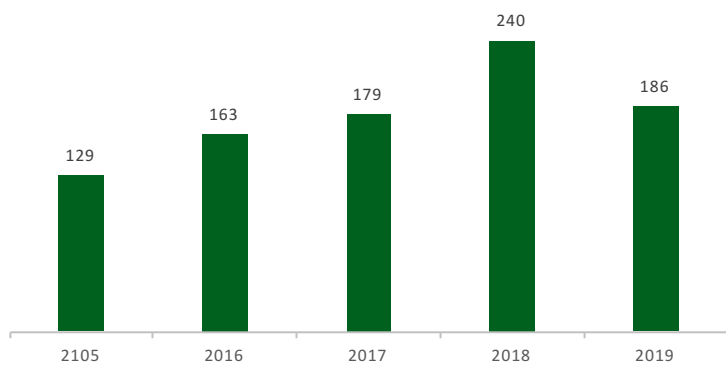
Innskudd er konsernets viktigste finansieringsform. Veksten har variert i takt med behovet for likviditet.

Kostnader/inntekter i prosent

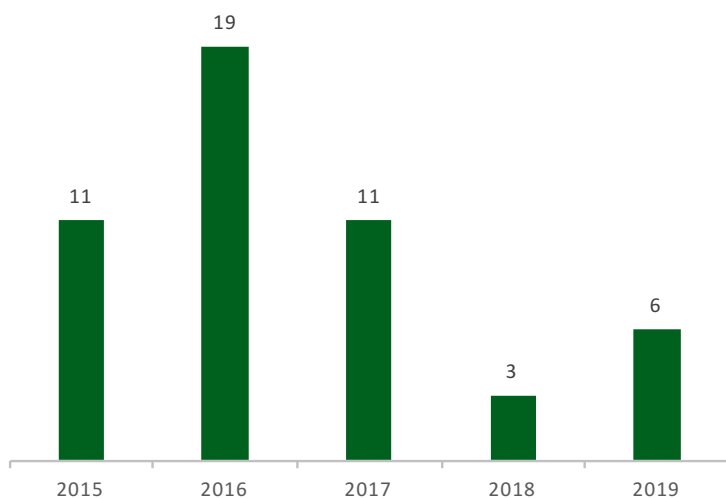
Nøkketallet er en indikator på effektivitet. Store deler av inntektssiden vil kunne være lav som følge av formålet til Landkreditt.

Årsresultat (mill. kr)

Den gode resultatutviklingen har i hovedsak vært nødvendig som følge av sterkt økende soliditetskrav fra offentlige myndigheter. Resultatet i 2018 er spesielt påvirket av gevinst på salg av aksjene i Landkreditt Finans AS.

Utlånsvekst i prosent

Konsernet har hatt en moderat utlånsvekst. Som følge av økte kapitalkrav må det være en god balanse mellom utlånsvekst og inntjening.

LANDKREDITT BANK

STYRET

Valgt i generalforsamling, 22. februar 2018

Inge Støve (styreleder)	2019/20
Eli Reistad (nestleder)	2019/20
Hans Edvard Torp	2019/21
Elin Schanche	2018/20
Ingrid Fjeldstad Luke (ansatt)	2019/20
Øyvind Hestnes (ansatt)	2018/20
Oddveig Gikling Bjørnå (vara)	2019/20
Marianne Rudlang (ansatt – vara)	2019/20
Jørgen Østby (ansatt – vara)	2018/20

REVISOR

PricewaterhouseCoopers AS

GENERALFORSAMLING

Generalforsamling ble avholdt 21. februar 2019.

VALGKOMITÉ

Generalforsamlingens valgkomité består av styreleder i Landkreditt SA (Hans Edvard Torp), nestleder i styret i Landkreditt SA (Wenche I Kristiansen), og medlemsvalgt styremedlem i Landkreditt SA med lengst funksjonstid i styret (Kai Linnes).

LANDKREDITT BOLIGKREDITT AS

STYRET

Ole Laurits Lønnum (styreleder)
Emil Inversini (nestleder)
Aase Lømo
Lars Johannessen

REVISOR

PricewaterhouseCoopers AS

LANDKREDITT BANK AS

Årsberetning for 2019

Landkreditt kan vise til nok et år hvor vi utvikler oss i henhold til vedtatt strategi med fortsatt høy vekst både i landbruk- og privatmarkedet. Landkreditt Bank er rangert som den 11. beste banken kvalitetsmessig i DNBs rangering, og konsernet har passert 30 milliarder kroner i forvaltningskapital. Konsernresultat i Landkreditt SA etter skatt utgjør 230 millioner kroner, noe som er historiens beste ordinære resultat. Vi har gjennom året forsterket våre fagmiljøer og har fortsatt høy fokus på økt digitalisering og selvbetjente kundeprosesser for å sikre effektivitet. Dette er en solid utvikling som styrker vår markedsposisjon og vårt formål i landbruket. Bankkonsernet har et årsresultat på 192 millioner kroner. Volumvekst for landbruk i 2019 er 6,1 prosent og tilsvarende for privatmarkedet 6,6 prosent. Vi ligger foran målene i strategiplanen, og bygger et sterkere privatmarkedssegment samtidig som vi forsterker vår strategiske posisjon og kundeloyalitet i landbruksmarkedet med både bank, fond og forsikring.

EIERSTYRING

Landkreditt har en gjennomgående styringsstruktur der våre 9.037 medlemmer er organisert i 16 valgdistrikter som velger sine representanter direkte til årsmøtet. Vi gjennomfører elektroniske valg for å nå flest mulig medlemmer og sikre en bredest mulig eierstyring.

Møter holdes sammen med øvrige arrangementer i landbruket, for å møte flest mulig medlemmer og bønder og slik sett sikre aktiv eierstyring gjennom gode informasjons- og diskusjonsfora i Landkreditt. Årsmøtet og styret er besluttsende organer. De lokale foraene, årsmøtet og høstmøtet skaper god kontakt mellom de demokratiske og forretningsmessige delene av konsernet.

STRATEGI 2020–2021 – HVA ØNSKER VI Å OPPNÅ?

Kundeopplevelse og lojalitet øker gjennom å tilby våre kunder og medlemmer kombinasjonen av bank, fond, forsikring, samt landbruksfaglig kompetanse. Vi lykkes med lokal tilstedeværelse, kombinert med konkurransedyktige produkter og betingelser. Lokal tilstedeværelse er blitt forsterket i 2019 med egne distriktssjefer på forsikring.

Engasjerte tillitsvalgte er en unik ressurs for oss, og er positive Landkredittambassadører. Dette bidrar til at vi i 2019 etterlever vår ambisjon om å være et markedsledende og kompetent

finanskonsern for landbruket. Vi forsterker denne posisjonen med Landkreditt Forsikring som konsernselskap. Ambisjonen er at våre kunder og medlemmer også skal ha forsikringene sine i Landkreditt.

Videre volumvekst i både bank, fond og forsikring gir skalafordeler. Sammen med digitalisering av våre tjenester, sikrer dette effektivitet, positiv resultatutvikling og konkurransekraft. Ved å bygge større volumer i våre kundesegmenter balanserer Landkreditt sin risiko ved et eventuelt økonomisk tilbakeslag for et av segmentene. Utlånsvolum innen landbruk og privatmarked skal være tilnærmet likt for banken.

I forsikring skal vi vokse på de tre segmentene: landbruk, privat og næringsliv, der vekst innen landbruk- og privatmarkedet har størst prioritet. Dette gjør vi for å harmonisere og utnytte kundegrunnelaget i banken. Privatmarkedskundene er viktige for bred produktbruk i konsernet, og bidrar også til at Landkreditt Bank har en høy innskuddsdekning.

En viktig del av vekststrategien i konsernet er å opprettholde en innskuddsdekning på minimum 70 prosent. Dette gir oss optimal likviditetsstyring og god kostnadskontroll.

Som en større aktør, vil vi være i bedre stand til å håndtere krevende og komplekse lover og regler. En sentral del av

strategien er å ta i bruk ny effektiv teknologi. Vi skal ha høy grad av selvbetjening og automatiserte produkter og tjenester. Med økt størrelse og resultat, vil vi i større grad kunne investere i ny teknologi, kompetanse og løsninger som kundene etterspør.

Økt aktivitet, synlighet og gode betingelser, vil også forsterke både omdømme og kjennskap. Dette vil gjøre oss mer attraktive som medlemsorganisasjon, for kundene og som arbeidsplass.

UNGE BØNDER OG REKRUTTERING

Det er et mål å få ned gjennomsnittsalderen i landbruket, og motivere yngre utøvere til å komme inn i næringen. Det er viktig med gode ordninger som sikrer både at den eldre generasjon har råd til å gå av med pensjon, og at den yngre generasjon har råd til å overta. Et viktig ledd i dette er å bygge ordninger som motiverer til å styrke egenkapitalen i landbruket. Dette er viktig for å sikre rekruttering, og en god start for de som ønsker å satse på norsk matproduksjon.

Landkreditt satser på unge bønder. Dette er avgjørende for å sikre rekruttering til landbruket og fortsatt norsk matproduksjon. Å etablere seg som bonde er kapitalkrevende. Det er ofte også behov for betydelige investeringer for å opprettholde et driftsapparat som gir en effektiv og rasjonell drift.

Landkreditt har en rekke produkter som er laget for å hjelpe neste generasjons bønder inn i næringen. Gårdssparing for Unge (GSU) er ett av disse, der vi lar de som ønsker å etablere seg som bonde spare penger til dette formålet til svært gode betingelser. Sammen med Boligsparing for Unge (BSU) legger vi til rette for at det skal kunne spares opp kapital til den dagen gården skal kjøpes.

For de som er 45 år eller yngre og i ferd med å etablere seg som bonde tilbyr vi generasjonsskiftelån. Lånet gis med rabatterte rente de første tre årene. I tillegg dekker vi tinglysningsgebyr på pantobligasjonen.

Landkreditt Bank har også over tid markedets beste vilkår på driftskreditt til landbruket, noe som representerer en betydelig medlemsfordel og besparelse for landbruket. Landkreditt Bank har vært en viktig bidragsyter til at renten på trekket på driftskreditten er redusert betydelig, også i markedet generelt. Dette er dokumentert i tidligere undersøkelser gjort av NILF.

Gjennom Landkreditt Forsikring, som landbrukets eget forsikringsselskap, har vi nå også anledning til å jobbe med produktutvikling. Dette sikrer at landbruket også i fremtiden har gode forsikringsprodukter, og at det er et forsikringsselskap som har hovedfokus på landbruksnæringen.

Vi samarbeider med de andre landbrukssamvirke. Sammen fremmer vi fordelene som vi og de andre landbruksorganisasjonene har for unge bønder. Her bidrar vi både til opplæring innen landbruket, samt fordelene ved å ha et solid norsk landbrukssamvirke.

Gjennom vårt gode samarbeid med Norges Bygdeungdomslag støtter vi også deres omfattende skoloring av sine tillitsvalgte, gjennom fag- og organisasjonskurs på lands- og fylkesplan. Dette er viktig for å skape aktiviteter og sosiale møteplasser for ungdom på bygda.

RAMMEVILKÅR

2019 har vært et år preget av politisk usikkerhet og handelskrig mellom USA og Kina. Verdens børser har fortsatt opp, til tross for redusert verdenshandel og nedtur i industrien.

Norsk økonomi preges fortsatt av investeringsnivået på norsk sokkel hvor vi i 2019 hadde et midlertidig løft. Dette forventes å falle i årene som kommer. Handlingsrommet for norske politikere blir også mindre, og i Nasjonalbudsjettet for 2020 er det for første gang i handlingsregelens historie, budsjettet med lavere oljepengebruk enn året før. Denne kombinasjonen av lavere investeringsaktivitet og svak forventet internasjonal vekst, demper utsiktene for norske investeringer og eksport.

Den økonomiske utviklingen medfører en forventning om lavere inntektsvekst og forbruk, som igjen vil gi moderat utvikling i norske boligpriser. En moderat inflasjon og videre økonomisk utvikling tilsier også at styringsrenta de neste årene vil ligge relativt flatt.

Finans Norges forventningsbarometer har over flere år vist god fremtidstro, men undersøkelsen foretatt i 4. kvartal 2019 viser et stemningsskifte i negativ retning. Til tross for dette stiger troen blant forbrukerne på egen økonomi, samtidig som vi vurderer egen økonomi det siste året som mer negativ.

Den sterkeste trenden i Forventningsbarometeret er likevel husholdningenes stigende spareønske. Andelen som sier de vil øke sparingen, eller nedbetale mer lån hvis de får bedre økonomi, har aldri vært så høy som nå.

Norges Banks regionale nettverk har moderat fremtidstro, med avtakende vekst i produksjon for fjerde kvartal 2019. Det var særlig lavere omsetning i butikkene og utsettelse av samferdselsprosjekter som dempet veksten. I tillegg øker etterspørselen fra oljesektoren litt mindre enn før. Forventningene sier at veksten også vil avta videre de neste seks månedene.

Det er avgjørende for Norge å lykkes med fortsatt god vekst i fastlandsøkonomien, og stimulere et bærekraftig grønt skifte hvor norsk landbruk bør spille en viktig rolle med produkter basert på fornybare ressurser.

RAMMEVILKÅR FOR DET NORSKE LANDBRUKET

Landkreditt har i over hundre år jobbet for å øke norsk landbruksproduksjon. Dette har vi gjort ved å bidra til bedre økonomi for landbrukets utøvere, ved å utvikle og tilby gode finansielle tjenester.

Stortingsflertallet har fastslått at de ønsker høyest mulig selvforsyningsgrad av mat, og landbruk over hele landet. Lav medisinerbruk, bærekraft og miljø, høy dyrevelferd og en oversiktlig verdikjede, er sentrale stikkord som ligger til grunn for framtidens jordbruk. For at bonden skal kunne utvikle eget gårdsbruk til å oppfylle samfunnets mål, trengs forutsigbare rammebetingelser, styrket lønnsomhet og tilgang på kompetent kapital.

Landbruket utvikler seg i retning færre, større og mer profesjonelle bruk. Totale investeringer i landbruket har holdt seg relativt stabilt, mens investering per bruk er økende. Vi registrerer også at flere produksjoner nærmer seg full markedsdekning, eller en situasjon med overproduksjon. Men, det er også områder med reell mulighet for å øke produksjonen.

Alle disse forholdene medfører at det må gjøres prioriteringer når bonden står foran et behov for å fornye driftsapparatet. Det har det siste året vært lavere byggeaktivitet i mange av de produksjonene der det tradisjonelt har vært satset tungt, mens tiltak for å fortsette å bruke eksisterende bygningsmasse har vært høyere prioritert.

Klima- og bærekraftdebatten har de senere årene rast rundt landbruket, og landbruket er kanskje den sektoren i Norge, som i størst grad merker virkningen av klimaendringene. De siste vekstsesongene har vært preget av store variasjoner i klimatiske forhold, noe som gir store utfordringer. Vi har blitt rammet av både tørke og flom, og dette aktualiserer debatten omkring hvordan landbruket skal møte klimaendringene i framtiden.

Mange peker på den norske landbruksmodellen som en del av løsningen på de utfordringer verden står overfor. Modellen er bygd på et tett samarbeid mellom stat og næring, og har langsiktige perspektiver der landbruksnæringa deltar aktivt for å realisere viktige samfunns mål.

Landbruket er den første sektoren som har inngått en klimaavtale med Staten. Norges Bondelag og Norsk Bonde og Småbrukarlag inngikk i 2019 en avtale med Regjeringen, som forplikter jordbruket til å redusere utslippene med fem millioner tonn CO₂-ekvivalenter i perioden 2021 til 2030. Klimaavtalen gir økt tyngde til flere igangsatte klimasatsinger i jordbruket. Dette er blant annet økt produksjon av biogass, bedre agronomi, avlsarbeid, klimavennlig fôring og satsing på et fossilfritt landbruk. Landkreditt vil være med å bidra i dette arbeidet, og det vil være viktig å gjøre landbruket i stand til å iverksette nødvendige tiltak for å nå disse målene.

Norsk mat er trygg og holder høy kvalitet. En viktig årsak til at norsk landbruk har forutsetninger for å være mer bærekraftig enn landbruket i mange andre land, er at vi har hatt et unikt og langsiktig fokus, der andre kvaliteter enn kun å produsere billigst mulig er vektlagt.

Vi har husdyr med god helse og fruktbarhet i tillegg til god produksjonsevne. Dette gjør at vi har verdens friskeste dyr. Kombinert med strenge krav til dyrevelferd og en transparent og oversiktlig verdikjede, har norske husdyr et klart fortrinn.

Naturgitte forhold spiller også inn og bidrar til god plante helse og lavt smittepress. Også på dette området ligger det klare forventninger om at landbruket fortsetter å arbeide med å sikre dokumentert god dyrevelferd og trygg mat av høy kvalitet.

Norske banker vurderer bonden som en interessant kundegruppe, men begrenser seg i stor grad til tradisjonelle prosjekter med lav risiko og god sikkerhet. Vår erfaring er at en del spennende, og økonomisk lønnsomme investeringer, er vanskelig å realisere, på

grunn av manglende virkemidler for å sikre toppfinansieringen. Den svært variable verdien på landbrukseieendommer i forskjellige deler av landet bidrar sterkt til dette. Lav verdi i pantet medfører for mange at kapitalbehovet overstiger panteverdien betydelig.

Landkreditt jobber derfor aktivt for å påvirke myndighetene til å etablere en risikoløneordning for landbruket. Kombinasjonen lavrisikolån fra bankene, nytt risikolån, tilskudd og egenkapital, vil være tilstrekkelig til å finansiere en høy andel lønnsomme prosjekter i landbruket, der lave panteverdier begrenser lånetilgangen i dag. Landbrukets evne til å reinvestere, utvikle og fornye seg, styres i stor grad av lønnsomhet og kapitaltilgang. Dette er grunnlaget for at næringa over tid kan få en bærekraftig utvikling, og kunne lykkes med å gjennomføre klimatiltak, og samtidig levere gode, tradisjonelle norske landbruksvarer.

VIRKSOMHETEN

Landkreditt er Norges ledende finanskonsern innen finansielle produkter og tjenester til landbruket. Vi skal videre ha betydelig vekst innen privat- og næringslivsmarkedet (næringslivsforsikring), men fortsatt ha overvekten av volum for både bank- og forsikringsprodukter innen landbrukssegmentet.

Vi er markedsledende innen landbrukssegmentet og det er her vi har våre største konkurransefortrinn. Landkreditt SA er morselskapet i finanskonsernet stiftet som en kredittforening i 1915. Landkreditt er et samvirkeforetak av låntakere med pant i landbrukseieendom eller driftskreditt. Etter etableringen av Landkreditt Bank i 2002 har vi utviklet oss til et finanskonsern med full finansiell bredde med bank, fond og forsikring.

Landkreditt Bank er hovedselskapet i konsernet og betjener våre 9.037 medlemmer i morselskapet Landkreditt SA som er låne- og dagligbankkunder i landbruksmarkedet. Det største antall kunder er likevel innenfor privatmarkedet. Dette er også en svært viktig kundegruppe for Landkreditt, og vi skal over tid sikre at også våre privatkunder tilbys et av markedets beste totaltilbud. Dette er viktig for å sikre konsernet tilstrekkelig antall kunder for å drive kostnadseffektivt samt sikre økende utlåns- og innskuddsvolum. For å sikre kundevennlige løsninger og økt effektivitet gjennom å tilrettelegge for økt selvbetjening hos kundene har konsernet høyt fokus på teknologisk utvikling. Bankkonsernets totalresultat utgjør 186 millioner kroner i 2019. Det vil fortsatt være fokus på å øke bankens inntekter fra øvrige produkter for å øke kundelønsomheten, og som kompensasjon for press på bankens nettorente.

Landkreditt Boligkreditt AS finansierer boliglån gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) for å bidra til at konsernets innlånskostnader optimaliseres. Landkreditt Bank har god innskuddsdekning, men som følge av høy utlånsvekst har det i 2019 vært behov for å utstede to nye obligasjonslån gjennom Landkreditt Boligkreditt. Totalresultatet i 2019 utgjør 20 millioner kroner (20 millioner kroner i 2018).

Endringstempoet innen finansnæringen er høyt, men vi har et godt utgangspunkt med en solid markedsposisjon og solid kapital for videre vekst og utvikling. Ved at Landkreditt Forsikring har kommet inn som konsernselskap bygger vi samtidig fremtidens

Landkreditt med gode komplementære produkter innen bank, fond og forsikring. Gjennom å utnytte synergier og kombinere sterke fagmiljøer i selskapene vil vi kunne utvikle enda bedre produkter og enkle digitale løsninger for kundene. Dette vil komme alle kunder og medlemmer til gode og over tid gjøre oss bedre i stand til å ivareta Landkreditt sitt formål.

Virksomheten i Landkreditt forurenser ikke det ytre miljø. Styret er opptatt av at man i den daglige drift har omtanke for bærekraftig utvikling gjennom energiøkonomisering og god ressursutnytting.

En redegjørelse for tilnærmingen til den norske anbefalingen for god eierstyring og selskapsledelse finnes på side 87 i årsrapporten. Virksomheten er lokalisert i Oslo.

RISIKO

Landkreditt er eksponert mot mange ulike typer risikoer. Det er, både på konsolidert nivå og på foretaksnivå, fastsatt rammer som dekker alle relevante områder. Utviklingen følges opp innen den enkelte resultatenheter med rapporter til de respektive styre og til morselskapets styre som konsernstyre. I tillegg til de operative enhetene er risikostyring, compliance og internrevisjon viktige funksjoner.

Kredittrisiko er risiko for at en motpart ikke oppfyller sine forpliktelser. Konsernet har virksomhet i Landkreditt Bank og Landkreditt Boligkreditt, hvor virksomheten er av en slik karakter at det kan oppstå fare for tap på utlån, kreditter eller investeringer i verdipapirer og lignende. Det er i de enkelte selskapene etablert rammer innenfor de områder som er aktuelle. I tillegg er det utarbeidet konsernrammer. Kredittrisiko er primært knyttet til utlån til kunder, sekundært til investeringer i rentebærende verdipapirer. Styret vurderer at virksomhetens samlede kredittrisiko er lav.

Markedsrisiko er risiko for økonomiske tap som følge av endringer i markedsvariabler som for eksempel renter, valuta og finansielle instrumenter. Også på dette området er det etablert rammer i de ulike konsernselskapene, der dette er relevant, samt konsernrammer. I all hovedsak er utlån til kunder gitt til flytende rente. Tilsvarende har finansieringen (innskudd fra allmennheten og verdipapirinnlån) i hovedsak flytende rente. Valutarisikoen er meget lav. Konsernet har samlet en betydelig portefølje av aksje- og renterelaterte verdipapirer. Styret vurderer at den samlede markedsrisikoen er lav.

Med likviditetsrisiko forstås risiko for manglende likviditet til å kunne innfri forpliktelser ved forfall. Likviditetsstrategien omfatter alle selskaper i konsernet. Konsernets samlede likviditetssituasjon er primært avhengig av at banken har en god likviditet. Konsernet har som målsetting å ha en lav likviditetsrisiko. Den lave risikoen kommer som følge av høy innskuddsdekning og god forfallstruktur på innlånene.

Med operasjonell risiko forstås risiko for tap som følge av utilstrekkelige rutiner, eller systemer og menneskelig feil eller svikt. Landkreditt Bank har hatt en lav risikoprofil innen dette området siden oppstart i 2002. I dette ligger det at vi har investert i godt kjente og velprøvde banksystemer og satset på enkle produkter som krever lite spesialtilpasning. I all hovedsak er drift av IKT-systemer utkontraktert. Landkreditt Bank befinner seg i et marked med høyt fokus på sikkerhet og hvor bedrageri kan oppstå.

Det arbeides derfor kontinuerlig med opplæring og holdningsskapende arbeid både blant ansatte og kunder. For de ansatte arrangeres et sikkerhetsseminar en til to ganger i året. Det er opprettet et tverrfaglig sikkerhetsforum som møtes månedlig, og som arbeider med interne og eksterne sikkerhetshendelser, samt forebygging av slike hendelser.

Sikkerhet er også et fast tema med alle leverandører, med spørsmål om informasjon og forebyggende tiltak. Landkreditt Bank følger bransjestandarder og anbefalinger fra ulike sikkerhetsforum.

Med hensyn til bedrageri internt, er det blant annet etablert rutiner ved ansettelse, bestemmelser rundt håndtering av fullmakter, opplæringstiltak, innsynslogg og annen internkontroll. Det er styrets vurdering at den operasjonelle risikoen er lav.

For å sikre seg at nytt regelverk blir fanget opp og implementert, og gjeldende rutiner fulgt, er det utarbeidet interne compliance-rutiner i konsernet. Disse beskriver blant annet rapporteringsstrukturen og hvordan kontrollarbeidet skal gjennomføres.

Det er opprettet et eget complianceutvalg som koordinerer oppfølgingen i første forsvarslinje (avdelingsnivå). Videre blir det på bakgrunn av utarbeidet årsplan gjennomført uavhengige kontroller.

FINANSIERING OG EGENKAPITAL

Likviditet og egenkapital er to av de viktigste styringsparametere i et finanskonsern. I Landkreditt legger vi derfor stor vekt på god likviditetsstyring og et forsvarlig nivå for kapitaldekning.

Likviditeten sikres gjennom en god innskuddsdekning og gode relasjoner med aktørene i verdipapirmarkedene, spesielt det norske obligasjonsmarkedet. Innskuddsdekningen i konsernet utgjør 71 prosent i 2019. Ved opptak av verdipapirinnlån er det lagt vekt på at den gjennomsnittlige løpetiden på gjelden skal være forsvarlig og at det skal være god spredning i forfallsstrukturen. Den gjennomsnittlige løpetiden på obligasjonsgjelden er siden forrige årsskifte (2018/2019) økt til noe over tre år.

DNB Markets vurderer i sin credit score av norske banker Landkreditt Bank konsern til «A» og rangerer oss nå kvalitetsmessig som den 11. mest kredittverdige norske banken, blant annet som følge av meget god kvalitet i utlånsporteføljene, samt solide likviditets- og kapitalbuffer.

Styrene i morselskapet og de datterselskapene som er underlagt kapitaldekningsregelverket har høyt fokus på at alle enhetene og den samlede virksomheten i konsernet skal ha en forsvarlig soliditet. Når man ser på sammenlignbare aktører eller større, er Landkreditt et av bransjens best kapitaliserte finanskonsern. Konsernet har solid kapital for å realisere sin strategi frem mot 2022.

Soliditeten blir også påvirket av samspillet mellom utlånsvekst og inntjening. Vi står nå foran en periode med betydelig vekst, vi har solid kapital, men vil avstemme vekst og inntjening mot en fortsatt solid kapitaldekning. Alle de gjennomførte tiltakene har bidratt til at konsernet på alle nivåer oppfyller alle de formelle kravene med god margin.

SAMFUNNSANSVAR

I Landkreditt jobber vi for å oppnå lønnsomhet på en måte som er i samsvar med grunnleggende etiske verdier og med respekt for mennesker, miljøet og samfunnet rundt oss. Landkreditt Bank er eid av et samvirkeforetak, og samvirkemodellen har lang tradisjon for å ta samfunnsansvar.

Samvirke som organisasjonsform har et iboende samfunnsansvar i seg selv. Bruker- og medlemsnytte er sentrale begreper innenfor samvirke, og det skapes verdier for den enkelte ved å operere i fellesskap. Med bakgrunn i samvirkeverdiene skal Landkreditt ta et helhetlig ansvar for samfunnet rundt oss, andre mennesker og miljøet. Vi ønsker å bruke konsernets samlede kunnskap og ressurser for å bidra til å løse samfunnets utfordringer gjennom ansvarlig og lønnsom drift av virksomheten vår.

Med vår virksomhet bidrar vi til å finansiere opprettholdelse og økning av landbruksproduksjonen i hele Norge. Forbrukerne foretrekker å kjøpe mat som er produsert i Norge og som er trygg, har høy kvalitet og hvor god dyrehelse og dyrevelferd ligger til grunn i produksjonen. Vi er stolte av å kunne bidra til å opprettholde selvforsyning av matproduksjon i hele landet vårt, samt å bidra til en bærekraftig utvikling i norsk landbruk.

Bærekraft handler også om hvordan vi driver banken, og om hvordan Landkreditt kan bidra til en bærekraftig utvikling for både mennesker, miljø og samfunn rundt oss. Vi ser på dette arbeidet som en kontinuerlig prosess, hvor vi hele tiden har fokus på hvordan Landkreditt kan utvikle seg videre og bli bedre.

FNs bærekrafts mål er verdens felles arbeidsplan for en bærekraftig fremtid. Landkreditt støtter samtlige av FNs 17 bærekraftsmål. Oversikt over vårt arbeid med samfunnsansvar og bærekraft finner du i Landkreditt SA sin årsrapport.

Siden 2014 har vi, i samarbeid med CEMAsys, utarbeidet en rapport som viser vårt energi- og klimaregnskap. Denne årlige rapporten viser oversikten over vårt klimagassutslipp (GHG-utslipp), som en integrert del av en overordnet klimastrategi. Vi kan måle utviklingen i nøkkeltall og evaluere oss selv over tid. Landkreditt vil fortsette å arbeide for å redusere energiforbruket for konsernet totalt sett.

MEDARBEIDERE OG ORGANISASJON

Ved årsskiftet er det 92 fast ansatte i banken hvorav 48 prosent er kvinner og er 52 prosent er menn. Landkreditt Bank målsetter å være en attraktiv arbeidsgiver som legger til rette for at våre medarbeidere får tilgang til relevant faglig utvikling. Vår bransje har fortsatt høy endringstakt og de teknologiske mulighetene fornyes og utvikles stadig raskere. Vår evne til å fornye kompetansen er sentral og vi må ha kontinuerlig fokus på kompetanseutvikling, for legge til rette for at vi skal nå målene våre.

I løpet av 2019 har det vært jobbet spesielt med gjennomføring av kredittautorisasjon via Finansnæringsens autorisasjonsordning for våre kundeansvarlige. Alle medarbeidere som arbeider med kreditt har gjennomført opplæring og eksamen. Det er også gjennomført årlig oppdatering for våre ansatte som er autoriserte finansielle rådgivere.

Det har vært tilbud om både interne og eksterne opplæringstiltak for alle medarbeiderne. Jevnlig arbeid med informasjon, involvering og kompetanseutvikling er viktig for å sikre økt lønnsomhet og vekst for banken. Det er tatt i bruk et nytt digitalt verktøy for de årlige medarbeidersamtalene som både ledere og medarbeidere opplever som bra. Samtalene blir mer målrettet og konkrete og det lages individuelle oppfølgingsplaner. Strukturen med månedlige plansamtaler er videreført og vi tror på at dette bidrar til høy arbeidsglede, motivasjon og trivsel.

Det er gjennomført ledersamlinger i løpet av året, hvor bla endringsledelse, coaching med trening og tilbakemeldinger har stått på dagsorden. Tydelig fokus på informasjon, involvering og kompetanseutvikling skal bidra til fortsatt høy arbeidsglede, lønnsomhet og gode resultater for banken.

Funnene fra arbeidsmiljøundersøkelsen i konsernet viser at den høye arbeidsgleden i Landkreditt Bank er videreført også i 2019. Våre medarbeidere svarer at de er høyt motiverte, har høy trivsel og er lojale mot jobben sin i Landkreditt Bank. Det jobbes med aktuelle forbedringstiltak i alle avdelinger som oppfølging av funnene i undersøkelsen.

Som arbeidsgiver er Landkreditt Bank opptatt av å fremme likestilling og hindre forskjellsbehandling og diskriminering. Vi har spesielt fokus på å legge til rette for at begge kjønn gis like karrieremuligheter og betingelser hos oss. Landkreditt Bank har en rekrutterings- og personalpolitikk som skal sikre like muligheter og rettigheter og hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn.

Det totale sykefraværet i banken er på 5,1 prosent. Dette er en økning fra 2018 hvor det totale sykefraværet var på 4 prosent. En vesentlig del av sykefraværet skyldes langtidsfravær på grunn

av alvorlig sykdom og planlagte operasjoner eller langvarig behandling. Det har ikke vært ulykker eller personskader i 2019. Det er styrets oppfatning at arbeidsmiljøet i Landkreditt Bank er godt.

RESULTAT OG BALANSE

Det er styrets vurdering at grunnlaget for videre drift i Landkreditt Bank AS og Landkreditt Bank konsern er meget godt, og årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

LANDKREDITT BANK AS

I Landkreditt Bank AS utgjør totalresultatet 167 millioner kroner i 2019 (294 millioner kroner i 2018). Av resultatet avgis 6 millioner kroner i konsernbidrag til Landkreditt SA. Resterende foreslås i sin helhet overført til annen egenkapital som dermed utgjør 2.672 millioner kroner (2.521 millioner kroner).

Sum eiendeler utgjør 25.173 millioner kroner (24.062 millioner kroner). Aktivsiden består hovedsakelig av utlån til kunder. Passivasiden består i det alt vesentlige av innskudd fra kunder, verdipapirinnlån og egenkapital. Egenkapitalen er hovedsakelig ren kjernekapital. Den rene kjernekapitaldekningen er beregnet til 20,04 prosent (19,13 prosent).

LANDKREDITT BANK KONSERN

I Landkreditt Bankkonsernet utgjør netto renteinntekter 399 millioner kroner (375 millioner kroner). Netto andre inntekter beløper seg til 63 millioner kroner (118 millioner kroner). Inntektene i 2018 var spesielt påvirket av gevinst på salget av aksjene i Landkreditt Finans AS. Sum driftskostnader utgjør 216 millioner kroner (211 millioner kroner) hvorav tap på utlån og kreditter utgjør 7 millioner kroner (8 millioner kroner).

Utlånsporteføljene i Landkreditt Bank og Landkreditt Boligkreditt tåler etter styrets vurdering eventuelle konjunkturnedganger. Gjeldende kredittretningslinjer vil bli videreført og det foreligger ingen signaler eller endringer i rammevilkår som tilsier endringer i forventningene til fremtidige tap. Årets tap på utlån utgjør 7 millioner kroner, tilsvarende 0,03 prosent av utlånsmassen.

Konsernet har et totalresultat i 2019 på 186 millioner kroner (240 millioner kroner).

Balansen i konsernet utgjør 28.763 millioner kroner (27.641 millioner kroner). Netto utlån utgjør 25.266 millioner kroner (23.911 millioner), innskudd fra kunder utgjør 17.956 millioner kroner (17.468 millioner).

Kontantstrømoppstillingen viser at det har vært en meget god utlånsvekst i 2019 og at denne er finansiert ved en god vekst i innskudd fra kunder og netto opptak av nye verdipapirutlån. Egenkapitalen er hovedsakelig ren kjernekapital og den rene kjernekapitaldekningen er beregnet til 18,79 prosent (18,01 prosent).

Styret i Landkreditt Bank AS anbefaler at av selskapets overskudd på 172 millioner kroner avgis 6 millioner kroner i konsernbidrag til Landkreditt SA. Resterende, 166 millioner kroner, til annen egenkapital.

FRAMTIDSUTSIKTER

Landkreditt ligger foran sine vedtatte mål i overordnet strategi og er inne i en god fase hvor konsernet viser betydelig fremgang. Styret er av den oppfatning at videre satsing på forsikring samt vekststrategien som vi er i gang med vil gjøre Landkreditt til en større og mer solid aktør slik at vi i fremtiden står sterkere i det å fylle vårt formål. Vår evne til å konkurrere på pris og ta risiko for landbruket vil bli styrket over tid.

Det forventes at tapene for konsernet også i fremtiden vil ligge på lave nivåer. Vi vil opprettholde en god innskuddsdekning samtidig som det ved opptak av obligasjonsinnlån legges sterk vekt på å ha en god forfallsstruktur. Styret forventer en positiv resultatutvikling. Styret legger vekt på at vekst avstemmes mot resultatutvikling og opprettholdelse av en fortsatt solid kapitalbase.

TAKK

Styret retter en takk til alle kunder og medlemmer, ansatte i konsernet, tillitsvalgte, forretningsforbindelser og andre samarbeidspartnere for innsats og engasjement i 2019.

Oslo, 31. desember 2019

12. februar 2020

Styret i Landkreditt Bank AS

Inge Støve
Styreleder

Eli Reistad
Nestleder

Hans Edvard Torp

Elin Schanche

Ingrid Fjeldstad Luke

Øyvind Hestnes

Ole Laurits Lønnum
Konsernsjef

RESULTATREGNSKAP

MORBANK		NOTER	KONSERN	
2018	2019		2019	2018
614 434	718 320	Renteinntekter beregnet etter effektivrentemetoden	814 488	721 680
23 196	13 934	Andre renteinntekter	13 934	23 196
637 630	732 254	Sum renteinntekter	9,11,19	828 422
300 894	343 707	Rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden	409 035	355 584
13 427	19 012	Andre rentekostnader	19 983	13 897
314 321	362 719	Sum rentekostnader	429 018	369 481
323 309	369 535	Netto renteinntekter	399 403	375 395
1	1	Utbytter	1	1
29 723	33 551	Gebyrer og provisjonsinntekter	10,11	33 555
4 589	6 385	Gebyrer og provisjonskostnader	10	6 395
-13 808	20 419	Netto inntekt på finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi	15	16 324
187 289	0	Gevinst ved salg av aksjer i datterselskap	0	100 976
3 005	19 878	Andre driftsinntekter	11	19 524
68 174	78 238	Lønn	14	78 250
9 778	10 618	Pensjoner	20	10 618
18 561	20 124	Sosiale kostnader	20 126	19 438
66 710	69 378	Administrasjonskostnader	69 429	68 360
163 221	178 358	Sum lønn og administrasjonskostnader	178 424	171 746
12 939	22 864	Avskrivninger	17,33	22 864
17 514	7 477	Andre driftskostnader	14	7 822
7 590	6 887	Tap på utlån	5	7 168
25 104	14 363	Sum andre driftskostnader	14 990	26 679
323 666	221 413	Resultat før skatt	13	246 136
30 749	48 755	Skattekostnad	21	54 084
292 917	172 658	Årsresultat	192 052	238 988
UTVIDET RESULTAT				
292 917	172 658	Årsresultat	192 052	238 988
806	-7 782	Estimatavvik pensjoner	14	-7 782
202	1 945	Skatt av innregnede poster	21	1 945
605	-5 836	Sum resultatel.som ikke vil bli reklassifisert til resultatet, etter skatt	-5 836	605
89	210	Virkelig verdiendring utlån til kunder til virkelig verdi	5	0
-22	-52	Skatt av innregnede poster	21	0
67	157	Øvrige resultatel. som senere kan bli reklassifisert til resultat, e/skatt	0	0
293 589	166 979	Totalresultat	186 216	239 592
DISPONERINGER OG OVERFØRINGER				
6 225	6 331	Konsernbidrag til Landkreditt SA	0	0
287 363	160 648	Overført til annen egenkapital	186 216	239 592
293 589	166 979	Sum disponeringer og overføringer	186 216	239 592

BALANSE

(Tall i hele tusen kroner)

EIENDELER

MORBANK				KONSERN	
31.12.2018	31.12.2019		NOTER	31.12.2019	31.12.2018
67 647	70 452	Kontanter og fordringer på sentralbanker		70 452	67 647
1 156 800	1 133 169	Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	11,23	840 709	914 193
13 804 004	14 520 442	Utlån og fordringer på kunder - amortisert kost	5,6,7,8	25 272 192	23 910 747
6 080 480	6 354 397	Utlån og fordr. på kunder - virkelig verdi o/utvidet res.	5,6,7,8,11,29	0	0
2 638 972	2 663 814	Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	11,15,29	2 399 436	2 634 723
54 760	62 037	Aksjer og andeler til virkelig verdi over resultatet	15,29	62 037	54 760
200 150	250 150	Aksjer i datterselskaper	16	0	0
2 102	0	Utsatt skattefordel		0	2 102
36 170	33 502	Immaterielle eiendeler	17	33 502	36 170
19 530	77 109	Varige driftsmidler	17,33	77 109	19 530
1 364	7 785	Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	11	7 761	1 346
24 061 978	25 172 858	Sum eiendeler	13,22,28,31	28 763 198	27 641 218

GJELD OG EGENKAPITAL

MORBANK				KONSERN	
31.12.2018	31.12.2019		NOTER	31.12.2019	31.12.2018
16 221	634	Innskudd fra kredittinstitusjoner	11	340	16 211
17 468 124	17 955 688	Innskudd fra kunder	11,25	17 955 688	17 468 124
3 716 697	4 118 919	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost	18,30	7 567 401	7 172 337
0	8 164	Utsatt skatt	21	8 011	0
71 718	137 802	Annen gjeld	11,21,32	137 158	73 249
14 728	16 458	Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		16 473	14 770
2 682	12 097	Pensjonsforpliktelser	20	12 097	2 682
250 998	251 071	Ansvarlig lånekapital	19,30	251 071	250 998
21 541 168	22 500 834	Sum gjeld	24,26,28	25 948 240	24 998 371
1 380 000	1 380 000	Aksjekapital		1 380 000	1 380 000
199 150	199 150	Fondsobligasjoner	19,26	199 150	199 150
1 092 873	1 092 873	Annen egenkapital		1 235 808	1 063 697
2 520 811	2 672 023	Sum egenkapital	12	2 814 958	2 642 847
24 061 978	25 172 858	Sum gjeld og egenkapital	13,22	28 763 198	27 641 218

Oslo, 31. desember 2019

12. februar 2020

Styret i Landkreditt Bank AS

Inge Støve
Styreleder

Eli Reistad
Nestleder

Hans Edvard Torp

Elin Schanche

Ingrid Fjeldstad Luke

Øyvind Hestnes

Ole Laurits Lønnum
Konsernsjef

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

(Tall i hele tusen kroner)

MORBANK				KONSERN	
2017	2018		NOTE	2018	2017
323 666	221 413	Resultat før skatt		246 136	281 452
-429 262	-488 059	Resultatførte renter fra kunder		-761 971	-687 885
424 923	477 725	Innbetaling av renter fra kunder		750 658	686 213
314 321	362 719	Resultatførte rentekostnader		429 018	369 481
-315 502	-355 336	Utbetaling av renter		-422 954	-368 485
-8 953	-9 435	Utbetaling av renter på fondsobligasjoner	19	-9 435	-8 953
-15 304	-13 571	Urealisert verdiendring finansielle instrumenter ført til virkelig verdi		-13 571	-14 307
-187 289	0	Realisert gevinst salg datterselskap		0	-100 976
12 939	22 864	Avskrivninger	17	25 916	13 106
-1 289 251	-973 786	Inn- og utbetalinger av utlån til kunder		-1 343 897	-792 893
211 914	232 131	Inn- og utbetalinger ved omsetning av rentebærende papirer		231 193	-303 289
1 137 305	480 254	Inn- og utbetalinger av innskudd fra kunder		481 573	1 137 305
-13 004	74 944	Tidsavgrensningsposter		71 163	-141 990
7 590	6 887	Tap på utlån	5	7 168	7 814
-33 197	-33 177	Betalte skatter		-38 902	-39 171
140 896	5 573	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	26	-347 905	37 422
0	0	Salg av varige driftsmidler		0	0
-5 573	-83 339	Kjøp av varige driftsmidler		-83 339	-5 573
267 097	0	Salg av aksjer datterselskap		0	229 887
0	-50 000	Kjøp av aksjer datterselskap		0	0
-8 811	-7 764	Kjøp av immaterielle eiendeler		-7 764	-8 811
252 712	-141 103	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	17	-91 103	215 503
0	0	Opptak nye lån kredittinstitusjoner		0	983
-10 842	-15 587	Nedbetaling lån i kredittinstitusjoner		-15 871	0
681 885	1 151 543	Opptak av obligasjons- og sertifikatgjeld		2 402 452	1 411 584
-877 000	-1 000 000	Nedbetaling av obligasjons- og sertifikatgjeld		-1 997 000	-1 435 611
0	75 000	Opptak av ansvarlig obligasjonsgjeld		75 000	0
0	-75 000	Nedbetaling av ansvarlig obligasjonsgjeld		-75 000	0
0	-14 921	Utbetaling knyttet til leieforpliktelse		-14 921	0
-6 224	-6 331	Avgitt konsernbidrag		-6 331	-6 084
-212 181	380 377	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	26	368 329	-29 128
181 427	-20 826	Netto endring likvider i året		-70 679	223 797
1 043 020	1 224 447	Likviditetsbeholdning 01.01		981 840	976 028
1 224 447	1 203 621	Likviditetsbeholdning 31.12		911 161	1 199 825
AVSTEMMING AV BEHOLDNING:					
67 647	70 452	Kontanter og fordringer på sentralbanker		70 452	67 647
1 156 800	1 133 169	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		840 709	914 193

(Tall i hele tusen kroner)

ENDRING EGENKAPITAL

KONSERN	AKSJEKAPITAL	ANNEN EGENKAPITAL	FONDS-OBLIGASJONER	MINORITETS-INTERESSER	SUM
Egenkapital 01.01.2018	1 380 000	843 366	199 150	93 812	2 516 331
Endringer i estimatavvik pensjoner		806			806
Skatt av estimatavvik pensjoner		-202			-202
Utbytte/konsernbidrag 2017 - utbetalt i 2018		-4 563			-4 563
Renter betalt på fondsobligasjoner i 2018		-8 953			-8 953
Nedbetaling av egne utstedte fondsobligasjoner			-150 000		-150 000
Utstedelse av egne fondsobligasjoner			150 000		150 000
Salg Landkreditt Finans				-99 258	-99 258
Andre korreksjoner		-303			-303
Periodens resultat		233 542		5 446	238 988
Egenkapital 31.12.2018	1 380 000	1 063 697	199 150	0	2 642 847
Endringer i estimatavvik pensjoner		-7 782			-7 782
Skatt av estimatavvik pensjoner		1 945			1 945
Utbytte/konsernbidrag 2018 - utbetalt i 2019		-6 225			-6 225
Renter betalt på fondsobligasjoner i 2019		-9 435			-9 435
Periodens resultat		193 609			193 609
Egenkapital 31.12.2019	1 380 000	1 235 808	199 150	0	2 814 958

MORBANK	AKSJEKAPITAL	ANNEN EGENKAPITAL	FONDS-OBLIGASJONER	SUM
Egenkapital 01.01.2018	1 380 000	663 324	199 150	2 242 474
Endringer i estimatavvik pensjoner		806		806
Skatt av estimatavvik pensjoner		-202		-202
Verdiendring utlån til virkelig verdi over utvidet resultat		89		89
Skatt på verdiendring utlån til virkelig verdi over utvidet resultat		-22		-22
Renter betalt på fondsobligasjoner 2018		-8 953		-8 953
Nedbetaling av egne utstedte fondsobligasjoner			-150 000	-150 000
Utstedelse av egne fondsobligasjoner			150 000	150 000
Justering differanser pensjonsforpliktelser		-74		-74
Konsernbidrag		-6 225		-6 225
Periodens resultat			292 917	292 917
Egenkapital 31.12.2018	1 380 000	941 661	199 150	2 520 811
Endringer i estimatavvik pensjoner		-7 782		-7 782
Skatt av estimatavvik pensjoner		1 945		1 945
Verdiendring utlån til virkelig verdi over utvidet resultat		210		210
Skatt på verdiendring utlån til virkelig verdi over utvidet resultat		-52		-52
Renter betalt på fondsobligasjoner 2019		-9 435		-9 435
Konsernbidrag		-6 331		-6 331
Periodens resultat			172 658	172 658
Egenkapital 31.12.2019	1 380 000	1 092 873	199 150	2 672 023

Innskutt egenkapital består av 138.000 aksjer a kr 10.000 som alle er eiet av Landkreditt SA.

NOTER

NOTE 1 GENERELL INFORMASJON

Landkreditt Bank AS («Landkreditt Bank») ble etablert i 2002 ved omdanning av kredittforetaket Landkreditt Bolig AS (stiftet i 1998) til bank. Landkreditt Bank AS er en selvbetjeningsbank som retter seg hovedsakelig mot privatmarkedet og norsk landbruk. Produktspekteret dekker alle vanlige bankprodukter som lån, kreditter, betalingsformidling, kort, innskudd og andre spareprodukter.

Pr 31.12.2019 består Landkreditt Bank konsern av selskapene Landkreditt Bank AS og Landkreditt Boligkreditt AS.

Landkreditt Bank har en distribusjonsavtale med Landkreditt Forvaltning AS om salg av selskapets pensjons- og spareprodukter. Videre har Landkreditt Bank avtaler med Landkreditt

Forsikring AS om formidling av forsikringsprodukter. Landkreditt Bank har videre en avtale med Landkreditt Boligkreditt om overføring av boliglån og drift av selskapet samt en avtale med morselskapet Landkreditt SA om drift av sistnevnte.

Landkreditt Bank AS er eiet av Landkreditt SA (100 prosent). Landkreditt SA er registrert og hjemmehørende i Norge og har hovedkontor i Karl Johans gate 45, Oslo. Årsregnskapet for konsernet Landkreditt ble behandlet og godkjent av styret 13. februar 2020 og offentliggjort samme dag.

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er

NOTE 2 SAMMENDRAG AV DE VIKTIGSTE REGNSKAPSPRINSIPPENE

benyttet ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Prinsippene er benyttet på lik måte i alle perioder som er presentert med mindre noe annet fremgår av beskrivelsen. Alle beløp i regnskap og noter er avrundet til nærmeste hele tusen kroner dersom ikke annet er oppgitt.

2.1 BASISPRINSIPPER

Konsernregnskapet for Landkreditt Bank AS er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) som fastsatt av EU og tilhørende fortolkninger samt årsregnskapsforskriften for banker, finansieringsforetak, med mer.

Konsernregnskapet er utarbeidet basert på historisk kost prinsippet med unntak av finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi.

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i høy grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for konsernregnskapet, er beskrevet i note 4.

Morselskapet Landkreditt Bank AS avlegger regnskap i samsvar med årsregnskapsforskriften for banker m.m. paragraf § 1-6 om forenklet IFRS. Dette innebærer at måling og innregning fullt ut er i samsvar med IFRS, med unntak av at styrets forslag til utbytte og konsernbidrag avsettes som gjeld på balansedagen. Årsregnskapsforskriften endres med virkning fra 1.1.2020 og

Landkreditt Bank AS vil fra denne dato avlegge årsregnskap i samsvar med forskriftens paragraf § 1-3 b). Endringene medfører ingen endringer i innregning eller måling.

NYE OG ENDREDE PUBLISERTE STANDARDER MED IKRAFTTREDELSE I 2019

Morselskapet og Konsernet («Banken») har implementert følgende standarder og endringer for regnskapsperioden som startet 1. januar 2019:

- IFRS 16 – Leieavtaler

Den nye standarden trådte i kraft 1. januar 2019 og erstattet IAS 17 Leieavtaler. Under denne standarden, er retten til å bruke en leid gjenstand en eiendel og forpliktelsen til å betale leie en gjeld som skal balanseføres. IFRS 16 inneholder valgmulighet til å unnlate å innregne bruksretten og leieforpliktelsen for en leieavtale dersom leieavtalen er kortsiktig (under 12 måneder) eller den underliggende eiendelen har lav verdi. Banken har benyttet seg av dette unntaket. Banken har leieavtaler på kontorbygg som faller inn under den nye standarden.

Videre har banken valgt modifisert retrospektiv tilnærming og tatt hele effekten av overgangen mot åpningsbalansen 1. januar 2019.

Se note 33 for overgangsopplysninger og andre noteopplysninger knyttet til leieavtaler.

STANDARDE, ENDRINGER OG FORTOLKNINGER TIL EKSISTERENDE STANDARDE SOM IKKE ER TRÅDT I KRAFT OG HVOR KONSERNET IKKE HAR VALGT TIDLIG ANVENDELSE

Det er ingen nye IFRS eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å ha en vesentlig påvirkning på bankens regnskap.

2.2 KONSOLIDERINGSPRINSIPPER

Datterselskaper er alle enheter som Landkreditt Bank har kontroll over. Kontroll over en enhet oppstår når konsernet er utsatt for svingninger i avkastningen fra enheten og har evnen til å påvirke denne avkastningen gjennom sin innflytelse over enheten. Datterselskap konsolideres fra dagen kontroll oppstår. Konsolidering opphører når kontroll opphører.

Konsernregnskapet omfatter Landkreditt Bank AS (morbank), Landkreditt Boligkreditt AS (100 prosent), samt Landkreditt Finans AS (62 prosent) frem til 2. juli 2018. Det er anvendt enhetlige regnskapsprinsipper for alle selskapene som inngår i konsernregnskapet. Alle inntekter, kostnader, tap og gevinster som direkte angår et konsernselskap inntektsføres/belastes dette konsernselskapets regnskap. Felleskostnader belastes det enkelte selskap den andel som vedrører dette selskapets aktiviteter. Konserninterne transaksjoner verdsettes til markedspriser.

Konserninterne transaksjoner, mellomværende og urealisert for-tjeneste mellom konsernselskaper er eliminert. Urealiserte tap elimineres, men vurderes som en indikator på verdifall i forhold til nedskrivning av den overførte eiendelen. Regnskapene til datterselskaper omarbeides når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

2.3 DATTERSELSKAP

Aksjer i datterselskap vurderes i selskapsregnskapet etter kostmetoden. Selskapet vurderer på hvert rapporteringstidspunkt om det foreligger objektive indikasjoner på verdifall. Hvis det foreligger slike indikasjoner, testes investeringen for verdifall.

2.4 SEGMENTINFORMASJON

Et virksomhetssegment er en del av virksomheten som leverer produkter eller tjenester som er gjenstand for risiko og avkastning som er forskjellig fra andre virksomhetsområder. Virksomhetssegmenter rapporteres på lik måte som ved intern rapportering til selskapets øverste beslutningstaker. Øverste beslutningstaker, som er ansvarlig for allokering av ressurser til og vurdering av inntjening i segmentene, er definert som konsernledelsen.

Konsernledelsen benytter ikke segmentregnskap i sine vurderinger, men benytter de respektives selskaps resultatoppstillinger (se note 13).

2.5 OMRREGNING AV UTENLANDSK VALUTA

(A) FUNKSJONELL VALUTA OG PRESENTASJONSVALUTA

Konsernregnskapet er presentert i norske kroner som er både den funksjonelle valutaen og presentasjonsvalutaen til morselskap og alle datterselskaper.

(B) TRANSAKSJONER OG BALANSEPOSTER

Transaksjoner i utenlandsk valuta regnes om til den funksjonelle valutaen ved bruk av transaksjonskursen. Valutagevinster/-tap som oppstår ved gjennomføring av slike transaksjoner, og ved omregning av pengeposter (eiendeler og gjeld) i utenlandsk valuta ved årets slutt til kursen på balansedagen, resultatføres.

2.6 VARIGE DRIFTSMIDLER

Tomter og bygninger vurderes til historisk kost, med fradrag for etterfølgende avskrivninger på bygninger. Øvrige driftsmidler regnskapsføres til anskaffelseskost, med fradrag for avskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmiddelet. Påfølgende utgifter legges til driftsmiddelets balanseførte verdi eller balanseføres separat, når det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler tilknyttet utgiften vil tilflyte konsernet, og utgiften kan måles pålitelig. Regnskapsført beløp knyttet til utskiftede eiendeler resultatføres. Øvrige reparasjons- og vedlikeholdskostnader føres over resultatet i den perioden utgiftene pådras.

Driftsmidler avskrives etter den lineære metode, slik at anleggsmidlenes anskaffelseskost avskrives over forventet utnyttbar levetid som er:

Maskiner	3–10 år
Inventar og utstyr	3–10 år

Driftsmidlenes utnyttbare levetid, samt restverdi, vurderes på hver balansedag og endres hvis nødvendig. Når balanseført verdi på et driftsmiddel er høyere enn estimert gjenvinnbart beløp, skrives verdien ned til gjenvinnbart beløp.

Gevinst og tap ved avgang resultatføres, under andre gevinster/-tap, netto og utgjør forskjellen mellom salgspris og balanseført verdi.

2.7 IMMATERIELLE EIENDELER

Kjøpte programvarer og lisenser balanseføres til anskaffelseskost (inklusive utgifter til å få programmene operative) og avskrives over forventet utnyttbar levetid, som normalt er 3 – 5 år.

Landkreditt Bank har en evigvarende lisens for å drive betalingsformidling som løpende vurderes for nedskrivning.

Som hovedregel kostnadsføres utgifter til utvikling og vedlikehold av programvare etter hvert som de påløper. Utgifter direkte forbundet med utvikling av unik, identifiserbar programvare som eies av selskaper i konsernet, og hvor det er sannsynlig at det vil genereres netto økonomiske fordeler i mer enn ett år, balanseføres som immateriell eiendel.

2.8 VERDIFALL PÅ IKKE-FINANSIELLE EIENDELER

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler med udefinert utnyttbar levetid avskrives ikke og vurderes årlig for verdifall. Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at fremtidig inntjening ikke kan forsvare eiendelens balanseførte verdi.

En nedskrivning resultatføres med forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag av salgskostnader og bruksverdi. Ved vurdering av verdifall, grupperes anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige og inngående kontantstrømmer (kontantstrømgenererende enheter). Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke-finansielle eiendeler, unntatt goodwill.

2.9 FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle eiendeler og forpliktelser balanseføres på det tidspunkt Banken blir part i instrumentets kontraktsmessige betingelser. Vanlige kjøp og salg av investeringer regnskapsføres på oppgjørstidspunktet. Investeringer fjernes fra balansen når rettighetene til å motta kontantstrømmer opphører eller når disse rettighetene er blitt overført og konsernet i hovedsak har overført all risiko og hele gevinstpotensialet ved eierskapet. Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt rettighetene til de kontraktsmessige betingelsene er oppfylt, kansellert eller utløpt.

(A) FINANSIELLE EIENDELER

Klassifikasjon og måling av finansielle eiendeler, bortsett fra egenkapitalinstrumenter og derivater, vurderes ut fra en kombinasjon av enhetens forretningsmodell for styring av eiendelene og instrumentets kontraktsmessige kontantstrømkarakteristikk.

Finansielle eiendeler blir ved første gangs innregning klassifisert i en av følgende målekategorier:

- Gjeldsinstrumenter til amortisert kost
- Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat, med gevinster eller tap resirkulert over resultat ved fraregning
- Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Gjeldsinstrumenter til amortisert kost:

Gjeldsinstrumenter til amortisert kost er gjeldsinstrumenter med kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer.

Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat:

Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat er gjeldsinstrumenter med kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og salg.

Finansielle eiendeler som ikke tilfredsstillt kravene til å bli regnskapsført til amortisert kost eller virkelig verdi over utvidet resultat, blir regnskapsført til virkelig verdi over resultatet.

Finansielle eiendeler består av kontanter og fordringer på sentralbanker, utlån og fordringer på kredittinstitusjoner, utlån og fordringer på kunder, sertifikater og obligasjoner, herunder rentefond, samt egenkapitalinstrumenter i form av aksjer og aksjefond.

Utlån til kunder består i all hovedsak av utlån til landbruket og til privatmarkedet. I Landkreditt Bank deles utlån til kunder inn i to

porteføljer. Utlån til kunder med pant i bolig, til flytende rente, har kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og salg. Dette fordi Landkreditt Bank selger boliglån med flytende rente til Landkreditt Boligkreditt. Samme selskap kan selge utlån tilbake til banken. Disse utlånene blir regnskapsført til virkelig verdi over utvidet resultat. Endringer i virkelig verdi blir ført over utvidet resultat, mens renteinntekt etter effektivrentemetoden føres over «Renteinntekter beregnet etter effektivrentemetode» og forventede kreditttap presenteres som «Tap på utlån» i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over utvidet resultat reklassifiseres til «Netto inntekt på finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi» ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Alle andre utlån til kunder har kontraktsmessige kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsfestede kontantstrømmer og blir regnskapsført til amortisert kost.

Landkreditt Bank konsern har kun utlån til kunder som har kontraktsmessige kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsfestede kontantstrømmer. I Landkreditt Bank konsern blir derfor alle utlån til kunder regnskapsført til amortisert kost.

Kontanter og fordringer på sentralbanker og Utlån til kredittinstitusjoner har kontraktsmessige kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og holdes i en forretningsmodell for å motta kontraktsfestede kontantstrømmer. Disse blir regnskapsført til amortisert kost.

For finansielle eiendeler som måles til amortisert kost er renteinntekter inkludert i linjen «Renteinntekter beregnet etter effektivrentemetode» og forventet kreditttap inkludert i linjen «Tap på utlån».

Sertifikater, obligasjoner og andeler i rentefond er del av en portefølje hvor oppfølging og beslutning gjøres på bakgrunn av virkelig verdi i samsvar med en dokumentert risikohåndtering- og investeringsstrategi. Papirer selges og kjøpes løpende. Beslutninger baseres på oppnådd avkastning ved salg, eller en forventet fremtidig utvikling i virkelig verdi ved kjøp, og bærer dermed preg av å være en handelsportefølje. Porteføljen blir regnskapsført til virkelig verdi over resultatet. Realiserte og urealiserte gevinster og tap inngår i «Netto inntekt på finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi» mens renteinntekter inngår i linjen «Renteinntekter beregnet etter effektivrentemetode».

Egenkapitalinstrumenter er klassifisert til virkelig verdi over resultatet og presentert som «Aksjer og andeler til virkelig verdi over resultatet». Realiserte og urealiserte gevinster og tap inngår i «Netto inntekt på finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi» mens utbytte inngår i «Utbytte».

Finansielle eiendeler blir testet for nedskrivning. Se note 2.12 for beskrivelse av modell og prinsipper.

B) FINANSIELLE FORPLIKTELSER

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost. Bankens finansielle forpliktelser består av «Innskudd fra kredittinstitusjoner», «Innskudd fra kunder», «Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost» samt «Ansvarlig lånekapital».

Rentekostnader inngår i linjen «Rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden».

2.10 NETTOPRESENTASJON AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER

Finansielle eiendeler og forpliktelser presenteres netto i balansen bare når det er en ubetinget motregningsrett som kan håndheves juridisk, og en har til hensikt å gjøre opp netto eller realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen samtidig.

2.11 VURDERING AV VIRKELIG VERDI

Landkreditt Bank benytter nivåinndeling ved vurdering av virkelig verdi (se note 29).

Banken har et team som har ansvaret for verdsettelsen av ulike eiendeler og forpliktelser for regnskapsformål. Teamet rapporterer til visekonsernsjef. De faktiske resultater fra periodens verdsettelse rapporteres også til revisjonsutvalget i forbindelse med regnskapsavleggelsen. Revisjonsutvalget mottar rapporter om endringer i prinsipper for verdsettelse.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på omsetningskurs på balansedagen.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked bestemmes ved å bruke verdsettelsesteknikker. Landkreditt Bank benytter ulike metoder og gjør forutsetninger basert på markedsforholdene som eksisterer på hver balansedag. For langsiktige forpliktelser benyttes omsetningskurs for det aktuelle instrument eller for et lignende instrument. Andre teknikker, slik som diskontert verdi på fremtidige kontantstrømmer benyttes for å fastsette virkelig verdi for øvrige finansielle instrumenter.

Virkelig verdi på finansielle forpliktelser estimeres ved å diskontere fremtidige kontraktsfestede kontantstrømmer med bankens alternative markedsrente for tilsvarende finansielle instrumenter.

Hvis det på balansetidspunktet er lenge siden siste omsetning av et rentebærende verdipapir, estimeres virkelig verdi ved å legge et spreadtillegg til markedsrenten på balansetidspunktet. Tillegget i spreaden er i henhold til markedets oppfatning av risikoen på balansetidspunktet. Alle input i modellen er markedsbaserte.

2.12 NEDSKRIVNINGSMODELL

Under IFRS 9 avsettes det løpende for forventet tap. Modellen for nedskrivninger gjelder for finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter, og som måles til amortisert kost eller virkelig verdi med verdiendringer ført over utvidet resultat. I tillegg er også lånetilsagn og finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet og leieavtalefordringer omfattet.

Måling av nedskrivning for forventet tap avhenger av om kredittrisiko har økt vesentlig siden førstegangsinnregning. Ved førstegangsinnregning, og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangsinnregning, er nedskrivningene basert på 12-måneders forventet tap («trinn 1»). 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Dersom kredittrisiko har økt vesentlig siden førstegangs innregning er nedskrivningene basert på forventet tap over hele levetiden («trinn 2» og «trinn 3»).

Uavhengig av dette kan en anta at kredittrisiko ikke har økt vesentlig siden førstegangsinnregning dersom det finansielle instrumentet anses å ha en lav kredittrisiko på rapporteringstidspunktet. Banken har benyttet unntaket om lav kredittrisiko for balansepostene «Kontanter og fordringer på sentralbanker» og «Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner».

Landkreditt Bank har etter bestemmelsene i IFRS 9 valgt en tapsgradstilnærming for å estimere forventet kreditttap. Tapsgrad er beregnet per kundesegment ved å dividere konstaterte tap (NOK)

NEDBETALINGSPLAN/TAPSGRAD

ÅR	LB		PM		SMB	
	NEDBETALING %	TAPSGRAD %	NEDBETALING %	TAPSGRAD %	NEDBETALING %	TAPSGRAD %
1	100	0,07	100	0,04	100	0,37
2	74	0,07	66	0,04	70	0,37
3	58	0,07	48	0,04	55	0,37
4	47	0,07	35	0,04	41	0,37
5	36	0,07	25	0,04	27	0,37
6	27	0,07	19	0,04	20	0,37
7	21	0,07	14	0,04	15	0,37
8	16	0,07	10	0,04	11	0,37
9	12	0,07	8	0,04	8	0,37
10	9	0,07	6	0,04	6	0,37
11	7	0,07	4	0,04	4	0,37
12	5	0,07	3	0,04	3	0,37
13	4	0,07	2	0,04	2	0,37
14	3	0,07	2	0,04	2	0,37
15	2	0,07	1	0,04	1	0,37

over de siste 7 årene med diskontert volum (NOK) i samme periode. Beregningen foretas årlig ved bruk av automatisert og dokumentert kode i vårt datavarehus. I forbindelse med levetidsberegning av forventet tap blir også nedbetalingsfaktor beregnet per segment. Tabellene nedenfor viser gjennomsnittlig nedbetaling per år uttrykt ved gjenstående eksponering i % per 01.07.2019.

Det var ingen konstaterte tap på lån gitt til personkunder (PM) i perioden, noe som gir begrenset mulighet til å matematisk beregne tapsgrad for dette segmentet. Vi har derfor benyttet våre beregninger og innsikt fra LB-segmentet for å sette tapsgrad for PM, siden det er store likhetstrekk mellom disse to segmentene. Boligmarkedet er i dag høyt priset og har en iboende usikkerhet i forhold til fremtidig verdiutvikling. Med en konservativ belåningsgrad i porteføljen forventes imidlertid lave tap og endelig tapsgrad er derfor satt til 0,04 %.

I forbindelse med levetidsberegning av forventet tap har nedbetalingsfaktor blitt beregnet per segment i Landkreditt Bank. Tabellene nedenfor viser gjennomsnittlig nedbetaling per år uttrykt ved gjenstående eksponering i prosent. Tapsgrad per segment fremgår også.

Ovennevnte tapsgrader og nedbetalingsfaktorer, se side 23, ligger til grunn for morbanken og konsernets estimering av kredittap etter IFRS 9.

Som beskrevet over går nedskrivning til tap på utlån og fordringer gjennom tre trinn ettersom kredittrisikoen endrer seg.

Uavhengig av trinn blir det beregnet forventet tap på poster utenfor balansen, så som garantier og ubenyttede rammer på kreditter.

TRINN 1:

Ved første gangs regnskapsføring beregner selskapet et dag-1 tap, tilsvarende 12 måneders forventet kredittap.

Trinn 1 omfatter alle finansielle eiendeler som ikke har en vesent-

lig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning, eller har lav kredittrisiko ved førstegangsinnregning. Avsetningen for tap tilsvarer neste 12 måneders forventede tap. Alle lån og fordringer som ikke er overført til trinn 2 eller 3 er plassert i denne kategorien.

TRINN 2:

Omfatter lån og fordringer som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning (med mindre de har lav kredittrisiko på balansedagen), men hvor det ikke er objektive bevis for tap. For disse eiendelene avsetter banken for forventet tap over hele den kontraktsfestede levetiden. Banken har definert at vesentlig økning i kredittrisiko ved utlån til kunder inntreffer dersom betaling er forsinket med 30 dager eller mer, og/eller der hvor svekket betjeningsevne avdekkes i konsernets interne risikostyring og klassifiseringsmodeller.

Renteinntekter knyttet til utlån i trinn1 og trinn 2 blir beregnet etter den effektive rentemetoden på den brutto balanseførte verdien.

TRINN 3:

Består av utlån og fordringer som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse, og hvor det er objektive bevis på tap på balansedatoen. For disse eiendelene avsettes det også for forventet tap over hele den kontraktsfestede levetiden. Konsernet har definert vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse, og hvor det er objektive bevis på tap på balansedatoen, til å inntreffe ved overtrekk og restanser eldre enn 90 dager.

Disse lånene er presentert netto i selskapets balanse og renteinntekter på utlån i trinn 3 blir beregnet basert på netto balanseført verdi.

Lån som er i trinn 2 eller 3 kan ikke re-klassifiseres til et lavere trinn før etter minimum 3 måneder etter at de erklært friske igjen.

Konsernet benytter ikke bestemmelsen som gir mulighet for kategorisering «low risk», slik at alle negative bevegelser mellom risikoklassene nedenfor oppfattes som vesentlig økning i kre-

REGESETT TRINN Plassering		NY RISIKOKLASSE				
		A	B	C	D	E
START RISIKO- KLASSE	A	1	2	2	2	3
	B	1	1	2	2	3
	C	1	1	1	2	3
	D	1	1	1	1	3
	E	3	3	3	3	3

dittrisiko.

Tabellen viser hvordan første gangs innregning («start risiko klasse» til høyre), sammen med dagens risiko klasse («ny risiko klasse» øverst) identifiserer hva som er vesentlig økning i kredittrisiko og respektive plassering i trinn.

Risikoklasse A: Kunder med svært god betjeningsevne, og som

gir økonomisk handlefrihet og mulighet for sparing

Risikoklasse B: Kunder med god betjeningsevne som gir økonomisk handlefrihet

Risikoklasse C: Kunder med tilstrekkelig betjeningsevne til å dekke alle husholdningens kostnader

Risikoklasse D: Kunder uten tilstrekkelig betjeningsevne til å dekke alle husholdningens kostnader

Risikoklasse E: Kunder med lån/engasjement som har ubetalte terminer eldre enn 90 dager

Selve tapsavsetningen for konti i trinn 1 beregnes ved å multiplisere engasjementet med tapsgrad. For trinn 2 og 3 skal det beregnes forventet kreditttap over hele engasjements løpetid og som skal neddiskonteres til nåverdi basert på effektiv rente. Dette gjøres ved å summere det multipliserte av tapsgrad og forventet engasjement per fremtidige år hensyntatt nedbetalingsfaktor. Endelig justeres forventet kreditttap (tapsavsetningen) for trinn 1, 2 og 3 basert på vurderinger av de nærmeste års makroøkonomiske utsikter. Herunder vår samlede vurdering av renteutvikling, boligpriser, arbeidsledighet og faktorer som kan påvirke matproduksjon som gjennom sannsynlighetsvektet utfall vil kunne påvirke tapsavsetningen.

De nevnte makrovariabler overvåkes fortløpende og vurderes minimum årlig med mindre særlige signaler krever annet. Vurderingene tar utgangspunkt i ulike kilder som Norges Bank (Finansiell stabilitet og pengepolitisk rapport), SSB (arbeidsledighetsstatistikk), Eiendom Norge (Boligprisutvikling) og Tine,

Nortura og Agri Analyse (Landbrukets bransjeråd og Landbruksbarometer).

Per 01.08.2019 ble makromodellen, som påvirker våre tapsestimat (ECL), justert til å øke sannsynlighet for negativ utvikling hvor også utfall/betydning av et negativt scenario ble skjerpet. Dette på grunnlag av følgende oppsummerende vurderinger;

Arbeidsledigheten er stabilt lav i Norge og slik er også forventningen videre. Vi tror dette vil virke som en misligholdsbuffer ved eventuelle boligprisfall. Selv om boligprisveksten har avtatt markant i det siste, og prisene forventes å falle noe, ser vi ingen akutte problemer i kombinasjonen ledighet og boligprisfall. Imidlertid er renten på vei opp og den forventes å øke fremover. Fra dagens historisk lave nivå justerer vi derfor troen på bedre tider ned fra 10 til 5 % sannsynlig. Samtidig forsterkes vår tro på at renteøkning fremover vil kunne gi økte betalingsproblemer og vi justerer sannsynligheten for pessimistisk utfall opp fra 30 til 35 %, og øker betydningen av et eventuelt virkelig pessimistisk scenario fra 110 % til 130 %. Enkelte variabler, som særlig påvirker landbruksporteføljen, gir også støtte til noe mer pessimisme i modellen fremover som blant annet klimaendringer (f. eks. tørkeproblematikk), og problemer med overproduksjon på flere landbruksprodukter.

SANNSYNLIGHETSVEKTING AV FORVENTET TAP

UTFALL	FAKTOR FOR UTFALL (%)	SANNSYNLIGHET (%)
Forventet	100	60
Pessimistisk	130	35
Optimistisk	90	5

Tabellen under viser macro scenarioers sensitivitet på ECL gitt hvert scenario vektet 100%

	RAPPORT UNDER IFRS 9	FORVENTET SCENARIO	OPTIMISTISK SCENARIO	PESSIMISTISK SCENARIO
Privatmarked	13 609	13 609	13 138	15 023
Næringslivsmarked	62 119	62 119	60 146	68 040
Totalt	75 728	75 728	73 283	83 062

Kvantitativ informasjon om maksimal kreditteksponering, forfalte og nedskrevne lån finnes i note 5, 6 og 31.

KONTANTER OG FORDRINGER PÅ SENTRALBANKER:

Konsernets «Kontanter og fordringer på sentralbanker» er utelukkende mot Norges Bank. Norges Bank er ratet Aaa hos Moodys og AAA/A-1+ fra S & P og oppfyller dermed standardens presumpsjon om lav kredittisiko. Norges Bank har en PD på 0,00 og konsernet gjør følgelig ikke noen tapsavsetninger knyttet til denne balanseposten.

UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KREDITTINSTITUSJONER:

Konsernets «Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner» er mot finansinstitusjoner med minimum A- rating og oppfyller dermed standardens presumpsjon om lav kredittisiko. Konsernet har vurdert at dette, sammenholdt med LGD, lav eksponering,

det faktum at størsteparten av eksponeringer er mot en systemviktig bank, og at eksponeringen i all vesentlighet er over-night plasseringer, gir uvesentlige tapsavsetninger. Det er derfor foreløpig ikke foretatt tapsavsetninger knyttet til denne balanseposten.

2.13 FINANSIELLE GARANTIER

Landkreditt Bank har avgitt garantier til landbruks-, bygge- og transportsektorene. Finansielle garantier innregnes til virkelig verdi ved første gangs måling, og deretter til det høyeste av hva som følger av hhv. forventet tap etter IFRS 9 og beløp ved første gangs måling, korrigert for totalt inntektsført beløp etter IFRS 15. Provisjonen periodiseres over garantiens løpetid. Kommer garantien til utbetaling, omgjøres garantien til finansiell eiendel og bokføres i balansen på linjen Utlån og fordringer på kunder. Nedskrivninger på finansielle garantier bokføres som tap på utlån.

2.14 VURDERING AV ANDRE FORPLIKTELSER

Leverandørgjeld og andre forpliktelser bokføres til nominell verdi og reguleres ikke for renteendringer.

2.15 UTSATT SKATT

Utsatt skatt er forskjeller mellom regnskapsført verdi i balansen av en eiendel eller forpliktelse, og eiendelens eller forpliktelsens skattemessige verdi. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser som gjelder på balansedagen. Utsatt skattefordel blir balanseført i den utstrekning det er sannsynlig at den vil kunne benyttes mot fremtidig skattepliktig inntekt. Utsatt skatt og utsatt skattefordel nettoføres.

2.16 PENSJONSFORPLIKTELSER

Selskapene i konsernet har ulike pensjonsordninger. Pensjonsordningene er i hovedsak finansiert gjennom innbetalinger til forsikringsselskaper, fastsatt basert på periodiske aktuarberegninger. Konsernet har både ytelsesplaner og innskuddsplaner. Landkreditt Bank lukket i 2015 den ytelsesbaserte pensjonsordningen, og overførte alle ansatte født etter 1963 til en innskuddspensjonsordning. Ansatte født i 1963 eller tidligere blir værende i ytelsespensjonsordningen. Det ble utstedt fripoliser for alle som ble overført til innskuddspensjon, samt at det blir utbetalt en månedlig kompensasjon. Kompensasjonen klassifiseres som lønnskostnad.

En ytelsesplan er en pensjonsordning som ikke er en innskuddsplan. Typisk er en ytelsesplan en pensjonsordning som definerer en pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonsutbetalingen er normalt avhengig av en eller flere faktorer slik som alder, antall år ansatt i selskapet og lønn.

En innskuddsplan er en pensjonsordning hvor arbeidsgiver betaler faste bidrag til en separat juridisk enhet. Arbeidsgiver har ingen ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er blitt betalt. Arbeidsgiver har ingen juridisk eller annen forpliktelse til å betale ytterligere bidrag hvis enheten ikke har nok midler til å betale alle ansatte ytelser knyttet til opptjening i inneværende eller tidligere perioder. Ved innskuddsplaner betaler arbeidsgiver innskudd til offentlig eller privat administrerte forsikringsplaner for pensjon på obligatorisk, avtalemessig eller frivillig basis. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad når de forfaller. Forskuddsbetalte innskudd bokføres som en eiendel i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere fremtidige innbetalinger.

Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på balansedatoen fratrukket virkelig verdi av pensjonsmidlene. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode. Nåverdien av de definerte ytelsene bestemmes ved å diskontere estimerte fremtidige utbetalinger med OMF-rentekurven, da dette markedet anses dypt nok. OMF – renten (obligasjoner med fortrinnsrett) utstedes av selskaper med høy kredittverdighet. Forpliktelsene kan ha inntil 30 års løpetid, og OMF-renten skal ha tilnærmet den samme løpetiden som den relaterte pensjonsforpliktelsen. Bruk av foretaksobligasjon som diskonteringsrente krever at det finnes foretaksobligasjoner med lang løpetid, høy kvalitet, i samme valuta, og at det er et dypt marked for slike obligasjoner. Markedsaktører har fremholdt at

OMF-markedet er dypt, og at prisingen i markedet er pålitelig. Analyser utført eksempelvis av aktører som Gabler, samt interne analyser, hensyntatt rentebytteavtaler, underbygger at det finnes et dypt og likvid marked for foretaksobligasjoner med høy kredittverdighet, konsentrert til OMF. Det norske OMF-markedet har blitt mer velutviklet etter finanskrisen, og har høy kredittrating. Norsk regnskapsstiftelse konkluderte med, i sin oppdaterte veiledning for pensjonsforutsetningen per 31.12.2012, at OMF-renten ikke kan avvises som basis for fastsettelse av diskonteringsrenten. Landkreditt Bank har derfor konkludert med å legge OMF-renten til grunn som diskonteringsrente for beregning av pensjonsforpliktelsen.

Estimatavvik som skyldes ny informasjon eller endringer i de aktuarmessige forutsetningene føres over utvidet resultat.

Endringer i pensjonsplanens ytelser kostnadsføres eller inntektsføres løpende i resultatregnskapet, med mindre rettighetene etter den nye pensjonsplanen er betinget av at arbeidstakeren blir værende i tjeneste i en spesifisert tidsperiode (opptjeningsperioden). I dette tilfellet amortiseres kostnaden knyttet til endret ytelse lineært over opptjeningsperioden.

2.17 AVSETNINGER

Landkreditt Bank regnskapsfører avsetninger for eventuelle utbedringer, restrukturering og rettslige krav når det eksisterer en juridisk eller selvpålagt forpliktelse som følge av tidligere hendelser der det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen vil komme til oppgjør i form av en overføring av økonomiske ressurser, og forpliktelsens størrelse kan estimeres med tilstrekkelig grad av pålitelighet

Det settes ikke av for fremtidige driftstap. I tilfeller hvor det foreligger flere forpliktelser av samme natur, fastsettes sannsynligheten for at forpliktelsene vil komme til oppgjør ved å vurdere gruppen under ett. Avsetning for gruppen regnskapsføres selv om sannsynligheten for oppgjør knyttet til gruppens enkeltelementer kan være lav.

Avsetninger måles til nåverdien av forventede utbetalinger for å innfri forpliktelsen. Det benyttes en diskonteringsssats før skatt som reflekterer nåværende markedssituasjon og risiko spesifikk for hendelsen.

Det eksisterer ingen juridiske eller selvpålagte hendelser med sannsynlighet for oppgjør som har medført noen slike avsetninger i regnskapet per 31.12.2019.

2.18 LEIEAVTALER

BANKEN SOM LEIETAKER

Ved inngåelse av en kontrakt vurderer banken om kontrakten inneholder en leieavtale. Kontraktene inneholder en leieavtale dersom kontrakten overfører retten til å ha kontroll med bruken av en identifisert eiendel i en periode i bytte om et vederlag.

IFRS 16 inneholder valgmulighet til å unnlate å innregne bruksretten og leieforpliktelsen for en leieavtale dersom leieavtalen er kortsiktig (under 12 måneder) eller den underliggende eiendelen har lav verdi. Bankene har benyttet seg av dette

unntaket. For disse leieavtalene blir kostnaden innregnet lineært over leieperioden.

For øvrige leieavtaler innregner banken på iverksettelsestidspunktet en bruksrett og en leieforpliktelse.

Leieforpliktelsen måles ved førstegangsinngregning til nåverdien av leiebetalinger som ikke er betalt på tidspunkt for regnskapsavleggelsen. Diskonteringsrenten som blir benyttet er foretaket/konsernets marginale lånerente. Ved etterfølgende målinger måles leasingforpliktelsen til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Leieforpliktelsen måles på nytt når det skjer en endring i fremtidige leiebetalinger som oppstår som følge av endring i en indeks eller hvis banken endrer vurdering om den vil utøve forlengelses- eller termineringsopsjoner. Når leasingforpliktelsen måles på nytt på denne måten, foretas en tilsvarende justering av balanseført verdi av bruksretten, eller blir ført i resultatet dersom den balanseførte verdien av bruksretten er redusert til null.

Ved første gangs innregning i balansen måles bruksretten til anskaffelseskost dvs. leieforpliktelsen (nåverdi av leiebetalinger) pluss forskudsleiepluss og eventuelle direkte anskaffelseskostnader. I etterfølgende perioder måles bruksretten ved anvendelse av en anskaffelsesmodell.

Bruksretten inngår i linjen «Varige driftsmidler» mens leieforpliktelsen inngår i linjen «Annem gjeld»

BANKEN SOM UTLEIER

Banken har fremleie av kontorlokaler til andre selskaper i gruppen. Disse er klassifisert som finansielle leieavtaler og inngår som en del av balanseposten «Utlån og fordringer på kunder». Renteinntekter inngår i linjen «Renteinntekter beregnet etter effektivrentemetode».

2.19 UTSTEDTE FONDSOBLIGASJONER

Evigvarende fondsobligasjoner hvor Banken har en ubetinget rett til ikke å betale renter er klassifisert som egenkapital. Utbetalte renter presenteres som fradrag i aksjonærenes egenkapital. Skatteeffekten av rentene presenteres i resultatet.

2.20 EGENKAPITAL

Landkreditt Bank er eiet 100 prosent av samvirkeforetaket Landkreditt SA. Landkredditts formål er å eie eller delta i andre foretak som driver bankvirksomhet, forsikringsvirksomhet og virksomhet forbundet med dette. Landkredditts overordnede mål er ved forvaltning av egen formue og gjennom datterselskaper eller deltagelse i andre foretak å bidra til bedre økonomi for med-

lemmene ved å tilby gode finansielle tjenester. Alle som har lån i Landkreditt Bank, sikret med pant i landbrukseiendom og/eller driftskreditt er medlemmer i Landkreditt.

2.21 RENTEINNTEKTER OG -KOSTNADER

Renteinntekter og -kostnader inntektsføres ved bruk av den effektive rentemetoden. Alle gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres dermed over forventet løpetid. Den effektive rente metode er en metode for beregning av amortisert kost av en finansiell eiendel eller finansiell forpliktelse og fordeling av renteinntekt eller rentekostnad over den relevante periode. Den effektive renten er den renten som diskonterer den forventede fremtidige kontantstrøm til en balanseført verdi over den forventede levetiden til det finansielle instrumentet.

Inntektsføring av renter etter den effektive rentemetoden benyttes både for balanseposter som vurderes til amortisert kost og balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet. Renteinntekter på nedskrevne engasjementer beregnes som effektiv rente av nedskrevet verdi for engasjementer klassifisert i trinn 3.

2.22 NETTO INNTEKT PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI

Realiserte og urealiserte gevinster og tap på finansielle instrumenter til virkelig verdi oppstår fra:

- aksjer/andeler og andre aksjerelaterte instrumenter
- rentebærende verdipapirer og andre renteinstrumenter
- valutagevinster/ -tap

2.23 DRIFTSKOSTNADER

Med driftskostnader menes kostnader til:

- personal
- administrasjon
- avskrivninger
- drift
- tap på utlån

2.24 ANDRE INNTEKTER

Gebyrer og provisjoner inntekts- og kostnadsføres i den perioden de er opptjent (inntekt) eller påløpt (kostnad). Utbytte resultatføres når rett til å motta betaling oppstår.

2.25 KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstilling er utarbeidet ved bruk av indirekte metode.

NOTE 3 RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

3.0 RISIKOFAKTORER

Finansiell virksomhet innebærer et behov for styring, forvaltning og kontroll av risiko. God risikostyring skal være et strategisk virkemiddel for å øke verdiskapningen i Landkreditt Bank og øvrige selskaper i konsernet. Intern kontroll skal bidra til å sikre en effektiv drift, kontrollere de mest vesentlige risikoer av betydning for oppnåelse av konsernets mål, sikre intern og ekstern rapportering av høy kvalitet samt bidra til at alle relevante lover, forskrifter og interne retningslinjer overholdes.

Bankens og bankkonsernets risiko tallfestes i form av et kapitalbehov knyttet til alle vesentlige risikoer.

Styrene i selskapene i konsernet har tiltrådt de overordnede prinsippene for risikostyring og intern kontroll slik de er vedtatt i konsernstyret i Landkreditt SA dog tilpasset det enkelte selskaps situasjon. Prinsippene revideres minimum årlig.

Bankkonsernets lønnsomhet er blant annet avhengig av evnen til å identifisere, styre og prise risiko som oppstår i forbindelse med finansielle tjenester. Styret i Landkreditt Bank har som mål at bankkonsernets virksomhet skal ha en lav risikoprofil. Risikoprofilen vil dog være sterkt påvirket av Landkreditt SAs strategiske målsettinger med hensyn til leveranse av finansielle tjenester til landbruket og organisasjonsformen som innebærer at en vesentlig andel av kundene i Landkreditt Bank gjennom sitt pantelån og/eller driftskreditt blir medlemmer i Landkreditt SA og således får innflytelse på morselskapets målsettinger.

Konsernet skal ha solide kapitalbuffer for å kunne ta risiko. De formelle minstekrav til egenkapital innebærer at Landkreditt Bank, Landkreditt Boligkreditt og Landkreditt Bank konsern alle skal ha en kapitaldekning på minimum 16,0 prosent, bestående av 12,5 prosent ren kjernekapital og 3,5 prosent tilleggskapital. Alle relevante selskaper i Landkredittkonsernet har interne minimumskrav til kapitaldekning ut over det de formelle minstekravene tilsier. De konkrete minimumsnivåene er nedfelt i dokumentet «Dokumentasjon om risikoprofil og nødvendig kapitalbehov (ICAAP)». Styret har i tråd med Finanstilsynets pilar 2 vedtak fra mars 2017 besluttet at den rene kjernekapitaldekningen i bankkonsernet til enhver tid skal tilfredsstillende de formelle minimumskravene tillagt pilar 2-kravet fra Finanstilsynet (2,7 prosent) samt et internt bufferkrav på 0,5 prosentpoeng. Pr 31. desember 2019 utgjør den rene kjernekapitaldekningen i konsernet 18,87 prosent (18,01 prosent). Det er i de senere årene gjennomført tiltak for å styrke lønnsomheten noe som bidrar til å sikre oppfyllelse av nye kapitalkrav. For kapitaldekning se note 12.

Styret i konsernet skal fastsette overordnede risikorammer for følgende områder:

- Forretningsrisiko
- Kredittrisiko
- Konsentrasjonsrisiko
- Likviditetsrisiko
- Markedsrisiko
- Operasjonell risiko

Styrene i de enkelte operative selskapene i konsernet fastsetter risikorammer som er konsistente med konsernets overordnede målsettinger. ICAAP-dokumentet inneholder i tillegg sensitivitetsanalyser med hensyn til fremtidig økonomisk utvikling og soliditet. ICAAP-prosessen gjennomføres årlig, eller oftere hvis det inntrer spesielle hendelser som får stor betydning for den økonomiske utviklingen og soliditeten.

Styret i Landkreditt Bank er underkonsernets øverste ansvarlige organ for forretningsdriften, inklusive all løpende styring og kontroll. Styret i Landkreditt Bank har ansvar for å påse at underkonsernet har en egenkapital som er forsvarlig ut i fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i underkonsernet og å påse at kapitalkrav som følger av lover og forskrifter blir overholdt. Innenfor rammer som fastsettes av konsernstyret er styrene i de operative selskapene ansvarlige for å etablere hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll. Risikorammer som fastsettes på selskapsnivå skal være konsistente med konsernets overordnede målsettinger.

Styret i Landkreditt Bank og det enkelte selskap i konsernet gjennomgår årlig underkonsernets viktigste risikoområder og interne kontroll. Gjennomgangen har som målsetting å få dokumentert kvaliteten på arbeidet innen de viktigste risikoområdene samt svakheter og forbedringsbehov i disse. Gjennomgangen bidrar til å sikre at endringer

i risikobildet identifiseres slik at nødvendige forbedringstiltak iverksettes.

Styret i Landkreditt skal sikre at det er etablert et revisjons- og risiko-utvalg som hver skal bestå av tre styremedlemmer samt et godtgjørelsesutvalg bestående av alle styremedlemmer. Revisjons- og risikoutvalgene skal være et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret i konsernspiss Landkreditt SA, med det formål å føre en uavhengig kontroll med konsernets risikoeksponering, finansielle rapportering og risikostyrings- og kontrollsystemer. Godtgjørelsesutvalget skal, innenfor styrenes ansvarsramme, styrke styrenes oppfølging av belønningspolitikken og den til enhver tid gjeldende godtgjørelsesordning i selskapene i konsernet.

Konsernsjefen har ansvar for å iverksette risikostyring som bidrar til å oppfylle de målene styret i Landkreditt Bank setter for underkonsernets virksomhet, herunder effektive styringssystemer og intern kontroll.

Ledelsen og styret for det enkelte selskap i bankkonsernet skal sørge for å ha kunnskap om alle vesentlige risikoer innenfor eget ansvarsområde, slik at dette kan forvaltes på en økonomisk og administrativt ansvarlig måte. Konsernsjefen gir nærmere retningslinjer for gjennomføringen av overordnet strategi.

Alle områder i konsernet skal foreta en årlig risikogjennomgang som omfatter:

- risikovurderinger
- etablerte kontrolltiltak
- vurdering av egen etterlevelse av eksternt og internt regelverk
- planlagte forbedringstiltak
- faktisk gjennomføring av den etablerte internkontrollen

Rapporteringen gjennomføres på selskapsnivå og danner grunnlaget for konsernsjefens rapport til styret i Landkreditt Bank. Rapporteringen gjennomføres årlig.

Risikostyringen og internkontrollen i konsernet er basert på prinsippet om tre forsvarslinjer. Førstelinen er representert ved de utøvende driftsfunksjoner som innenfor sine respektive forretnings- og driftsområder har ansvaret for oppnåelsen av de aktuelle strategier og målsettinger for virksomheten. Førstelinen har ansvaret for at det er etablert og gjennomføres forsvarlig risikostyring og intern kontroll på det enkelte område. Dette inkluderer også ansvaret for compliance i forhold til lover og forskrifter, interne rammer og retningslinjer samt aktuelle bransjestandarder.

Andrelinjeforsvaret omfatter funksjoner for risikostyring og compliance. Andrelinjeforsvaret støtter førstelinjeforsvaret i etablering og gjennomføring av risikostyring og intern kontroll gjennom informasjons-, rådgivnings- og kontrollaktiviteter.

Bankkonsernet har en risikokontrollfunksjon som sikrer etterlevelse av strategi og retningslinjer for risikotaking i organisasjonen. Risikokontrollfunksjonen og utvikling av risikostyringsverktøy er organisert i en egen enhet som er uavhengig av de enheter som utøver forretningsvirksomheten. Funksjonens leder rapporterer direkte til konsernsjef og har adgang til å rapportere direkte til styret ved behov. Risikostyringsfunksjonens leder kan kun sies opp med styrets samtykke.

Landkreditt Bank har en compliancefunksjon som identifiserer og vurderer etterlevelse av lover, forskrifter, interne retningslinjer og bransjestandarder.

Det foreligger retningslinjer, prosesser og planer for begge funksjonene. Risikokontroll- og compliancefunksjonene kan integreres i andre funksjoner så lenge det er tilrettelagt for nødvendig uavhengighet og ressursbruk til disse oppgavene.

Retningslinjene for risikokontrollfunksjonen og compliancefunksjonen fastsettes av styret i Landkreditt Bank AS.

Internrevisjonen inngår sammen med styret som en del av tredjelinjeforsvaret.

Det rapporteres både i forhold til faktisk risikoeksponering og maksimal rammeutnyttelse. Rapporteringen inkluderer stresstesting.

Landkreditt Bank og bankkonsernet er ikke underlagt spesielle eksterne kapitalkrav ut over de generelle minimumskrav for kapitaldekning. Det foreligger ikke lovmessige hindringer, ut over krav nedfelt i generelle lover og forskrifter, for hurtig overførsel av ansvarlig kapital eller tilbakebetaling av gjeld mellom morselskap og datterselskaper.

3.1 RISIKOER

3.1.1 KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er risiko for tap som følge av kunders manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser. Kredittrisiko inkluderer restriksjon (risikoen for at sikkerheter er mindre effektive enn forventet), konsentrasjonsrisiko og motpartsrisiko.

Kredittrisiko oppstår primært i forbindelse med utlån til kunder, investeringer i verdipapirer, innskudd i kredittinstitusjoner og ved handel i verdipapirer.

Med mindre det foreligger konkrete indikasjoner på at det er fare for verdifall på utlån til kunder, gjennomføres tapsvurderinger kvartalsvis. Alle kunder med låneengasjement som har ubetalte terminer eldre enn 51 dager gjennomgås. Alle rapporterte engasjementer på gjenstand for vurdering om det foreligger indikasjoner på manglende betjenings- evne og verdifall som følge av svekket kredittverdighet. I tillegg gjennomføres en kvartalsvis vurdering av engasjement på separat observasjonsliste. Kvantitativ informasjon om maksimal kreditteksponering, forfalte og nedskrevne lån finnes i note 5,6 og 31.

Retningslinjene for investeringer i sertifikater og obligasjoner inneholder rammer for porteføljens samlede durasjon, krav til likviditet, størrelse på eksponering pr motpart i forhold til motpartens gjeld og samlede balanse samt krav til rating. Det er fastsatt rammer som bygger på Finanstilsynets modul for evaluering av risiko som blant annet inneholder kvantifisering av tapspotensialet. Styret mottar månedlig og kvartalsvis rapportering.

Se også presentasjon av maksimal kreditteksponering i note 31.

3.1.2 MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risiko for tap på åpne posisjoner i finansielle instrumenter som følge av endringer i markedsvariabler og/eller markedsbetingelser innenfor en gitt tidshorison. Markedsrisiko inkluderer renterisiko. Konsernet tar kun i meget beskjeden grad aksjerisiko og valutarisiko. Renterisiko oppstår når det er forskjeller i rentebindingstid mellom eiendeler og gjeld. Det kan også være renterisiko knyttet til poster utenfor balansen.

Landkreditt Bank og Landkreditt Boligkreditt har i all hovedsak utlån med flytende rente som er finansiert av innskudd eller obligasjonslån med tilnærmet lik rentebindingstid. Renterisiko i handelsporteføljene er definert som risikoen for tap på grunn av en uventet endring i de generelle markedsrentene. I tilknytning til de vedtatte rammene er det beregnet renterisiko for et parallelt skift i rentekurven på 2 prosentpoeng, risiko for manglende markedslikviditet samt risiko knyttet til porteføljens risikospredning.

I note 22 presenteres effekten av 1 prosent endring i rentekurven på konsernets resultat. I note 22 finnes også ytterligere informasjon om renterisiko og reprisingstidspunkter.

3.1.3 LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risiko for at konsernet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av dyr finansiering eller prisfall på eiendeler som må realiseres.

Likviditetsstrategien skal bidra til å sikre at aktivitetene innenfor likviditets- og finansieringsområdet er i tråd med de rammebetingelser og retningslinjer som følger den overordnede forretningsideen, strategiske planer og budsjetter, samt at aktivitetene er forsvarlige i forhold til soliditet og evne og vilje til å ta risiko. Videre skal likviditetsstrategien bidra til å sikre at håndteringen av likviditetsrisiko skjer i samsvar med de krav som følger av lover og forskrifter.

Likviditetsstrategien skal sikre at alle forpliktelser kan innfris etter hvert som de forfaller og at planlagt vekst kan finansieres til en fornuftig kostnad.

Rammene for styring av likviditetsrisiko er satt i forhold til at konsernet til enhver tid skal ha likviditet både på meget kort og mellomlang sikt til å møte sine forpliktelser. I det meget korte perspektivet stilles strengere krav til at likviditetsbeholdningen skal være tilgjengelig på kort varsel enn i et noe lengre perspektiv.

Likviditetsrisikoen følges opp daglig hovedsakelig innen tidsperioder som daglig, ukentlig, månedlig og halvårlig. Likviditeten stresstestes regelmessig. Det er utarbeidet en beredskapsplan for å sikre tilfredsstillende håndtering av likviditetsmessige stressede situasjoner. Beredskapsplanen revideres minimum årlig.

Nye internasjonale og nasjonale krav til likviditetsstyring i form av Liquidity Coverage Ratio (LCR) og Net stable Funding Ratio (NSFR) er under innføring. Formalkravene til LCR gjelder fra og med 31. desember 2015 med en gradvis opptrapping av minimumskravene fram til 1. januar 2018, hvor de ble fullt operative, og skal være minimum 100. NSFR skal innføres senere. Likviditetsbeholdningen og forfallstrukturen på gjelden i Landkreditt Bank er tilpasset de nye kravene så langt de er kjent.

3.1.4 OPERASJONELL RISIKO

Med operasjonell risiko forstås risiko for tap som følge av utilstrekkelige rutiner eller systemer og menneskelig feil eller svikt eller eksterne hendelser.

Landkreditt skal til enhver tid ha oversikt over den operasjonelle risikoen som er knyttet til virksomheten. Konsernet skal ha etablert et rammeverk bestående av relevante systemer for å identifisere, måle og vurdere operasjonell risiko. Vurdering skal minimum gjøres årlig i

forbindelse med konsernets vurdering av samlet kapitalbehov i forhold til risikoprofil (ICAAP).

Etablert rammeverk skal inkludere en strategi for styring av operasjonell risiko som dekker hele virksomheten og som omfatter:

- rammer og retningslinjer for styring av operasjonell risiko
- system for kontroller, registrering, rapportering og oppfølging
- Landkreditts forretningsmodell, virksomhetsområder og konkurranseforhold
- Landkreditts risikokultur.

Rammeverket skal revideres jevnlig i lys av endrede rammebetingelser, makroøkonomiske utsikter, utviklingen innenfor strategiske satsningsområder, konsernets soliditet og økonomiske utvikling.

Landkredittd skal overvåke eventuell økt operasjonell risiko i perioder med større drifts- eller strategiendringer.

3.1.5 FORRETNINGSMESSIG OG STRATEGISK RISIKO

Forretningsmessig risiko er risikoen for manglende resultater basert på at forholdet mellom inntekter og kostnader over tid utvikler seg i feil retning.

Strategisk risiko er definert som risikoen for svekket lønnsomhet på grunn av endringer i konkurranse, rammebetingelser, eksterne faktorer, og lignende.

Forretningsmessig og strategisk risiko følges systematisk opp gjennom langtidsplaner, ICAAP-prosesser og fortløpende vurderinger av måloppnåelse. Det ventes ikke endringer i rammevilkårene for konsernet Landkredittd Bank ut over de endringer som vil være generelle for de fleste norske finansinstitusjoner.

NOTE 4 VIKTIGE REGNSKAPSESTIMATER OG SKJØNNSMESSIGE VURDERINGER

Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og andre faktorer, inklusive forventninger om fremtidige hendelser som må anses å være sannsynlige.

VIKTIGE REGNSKAPSESTIMATER OG SKJØNNSMESSIGE VURDERINGER

Konsernet utarbeider estimater og gjør antakelser knyttet til fremtiden.

De regnskapsestimater som følger av dette vil pr. definisjon sjelden være fullt i samsvar med de endelige utfall.

Beregning av pensjonskostnader og nedskrivninger på utlån er til en viss grad basert på skjønn. De viktigste forutsetningene for nedskrivninger på utlån er beskrevet i note 2.11, 5 og 6, pensjonsforpliktelser/-kostnader i note 20.

NOTE 5 MISLIGHOLD OG FORFALTE UTLÅN

KONSERN

MISLIGHOLDTE UTLÅN

TOTALT	2019	2018
Brutto misligholdte utlån eldre enn 90 dager	176 676	143 119
Individuelle nedskrivninger - forventet tap over levetiden (trinn 3)	51 042	49 988
Netto misligholdte utlån eldre enn 90 dager	125 634	93 131
Brutto utlån	25 341 685	23 985 771
Netto mislighold i prosent av brutto utlån	0,50	0,39

PRIVATMARKED	2019	2018
Brutto misligholdte utlån eldre enn 90 dager	52 456	51 124
Individuelle nedskrivninger - forventet tap over levetiden (trinn 3)	8 538	8 697
Netto misligholdte utlån eldre enn 90 dager	43 918	42 427
Brutto utlån	10 315 052	9 647 033
Netto mislighold i prosent av brutto utlån	0,43	0,44

NÆRINGS- LIVMARKED	2019	2018
Brutto misligholdte utlån eldre enn 90 dager	124 220	91 995
Individuelle nedskrivninger - forventet tap over levetiden (trinn 3)	42 460	41 291
Netto misligholdte utlån eldre enn 90 dager	81 760	50 705
Brutto utlån	15 026 633	14 338 738
Netto mislighold i prosent av brutto utlån	0,54	0,35

TOTALT ENDRINGER I TAPS- AVSETNINGER	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
	KLASSIFISERING VED FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG FRISKE LÅN	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG OBJEKTIVE BEVIS PÅ TAP	
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
Tapavsetning pr. 1.1.2019	17 271	8 072	49 988	75 331
Endring i måling og forventet tap knyttet til overføring mellom trinnene:				
Overført til trinn 1	1 156	-1 083	-73	0
Overført til trinn 2	-620	640	-19	0
Overført til trinn 3	-44	-139	182	0
Netto overført	492	-582	90	0
Netto endring på finansielle eiendeler som ikke er fraregnet	-1 561	2 106	8 755	9 300
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	3 949	387	0	4 336
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-2 540	-1 109	-7 313	-10 961
Konstaterte tap	0	0	-6 407	-6 407
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	-2	-2
Endringer i model/risikoparametere	183	-1 982	-115	-1 914
Andre justeringer	0	0	-364	-364
Tapsavsetninger pr. 31.12.2019	17 794	6 892	51 042	75 728
Hvorav tap på ubenyttede rammer/kreditter	2 597	482	5	3 085
Tap på utlån pr 31.12.2019				7 168

TOTALT ENDRINGER I TAPS- AVSETNINGER	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
	KLASSIFISERING VED FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG FRISKE LÅN	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG OBJEKTIVE BEVIS PÅ TAP	
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
Tapavsetning pr. 1.1.2018	17 201	6 709	48 826	72 736
Endring i måling og forventet tap knyttet til overføring mellom trinnene:				
Overført til trinn 1	1 147	-1 047	-99	0
Overført til trinn 2	-687	874	-187	0
Overført til trinn 3	-37	-117	154	0
Netto overført	423	-291	-132	0
Netto endring på finansielle eiendeler som ikke er fraregnet	-1 052	2 341	7 997	9 286
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	3 717	455	2 501	6 673
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-2 385	-977	-8 413	-11 775
Konstaterte tap	0	0	4 094	4 094
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	-465	-465
Endringer i model/risikoparametere	0	0	0	0
Salg av konsernselskap	-590	-86	-330	-1 006
Andre justeringer	-43	-79	4	-118
Tapsavsetninger pr. 31.12.2018	17 271	8 072	49 988	75 331
Hvorav tap på ubenyttede rammer/kreditter	2 449	496	11	2 955
Tap på utlån pr 31.12.2018				7 814

PRIVATMARKED
**ENDRINGER I TAPS-
AVSETNINGER**

	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	
	KLASSIFISERING VED FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG FRISKE LÅN	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG OBJEKTIVE BEVIS PÅ TAP	
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	TOTALT
Tapavsetning pr. 1.1.2019	4 213	284	8 697	13 194
Endring i måling og forventet tap knyttet til overføring mellom trinnene:				
Overført til trinn 1	44	-30	-14	0
Overført til trinn 2	-23	30	-7	0
Overført til trinn 3	-8	-17	25	0
Netto overført	13	-17	4	0
Netto endring på finansielle eiendeler som ikke er fraregnet	-34	94	777	838
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	1 637	41	0	1 678
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-1 156	-96	-526	-1 778
Konstaterte tap	0	0	-415	-415
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Endringer i model/risikoparametere	156	-65	-13	78
Andre justeringer	0	0	-400	-400
Tapsavsetninger pr. 31.12.2019	4 829	241	8 538	13 609
Hvorav tap på ubenyttede rammer/kreditter	551	11	0	561
Tap på utlån pr 31.12.2019				1 230

PRIVATMARKED
**ENDRINGER I TAPS-
AVSETNINGER**

	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	
	KLASSIFISERING VED FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG FRISKE LÅN	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG OBJEKTIVE BEVIS PÅ TAP	
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	TOTALT
Tapavsetning pr. 1.1.2018	3 823	302	8 616	12 741
Endring i måling og forventet tap knyttet til overføring mellom trinnene:				
Overført til trinn 1	55	-42	-13	0
Overført til trinn 2	-26	27	-1	0
Overført til trinn 3	-2	-31	32	0
Netto overført	27	-45	18	0
Netto endring på finansielle eiendeler som ikke er fraregnet	203	72	123	399
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	1 213	16	7	1 236
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-1 053	-62	-59	-1 174
Konstaterte tap	0	0	0	0
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	-8	-8
Endringer i model/risikoparametere	0	0	0	0
Salg av konsernselskap*	0	0	0	0
Andre justeringer	0	0	0	0
Tapsavsetninger pr. 31.12.2018	4 213	284	8 697	13 194
Hvorav tap på ubenyttede rammer/kreditter	495	11	0	506
Tap på utlån pr 31.12.2018				453

NÆRINGSLIVMARKED	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
	KLASSIFISERING VED FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG FRISKE LÅN	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG OBJEKTIVE BEVIS PÅ TAP	
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
Tapavsetning pr. 1.1.2019	13 102	7 788	41 291	62 181
Endring i måling og forventet tap knyttet til overføring mellom trinnene:				
Overført til trinn 1	1 112	-1 054	-59	0
Overført til trinn 2	-597	610	-13	0
Overført til trinn 3	-36	-122	158	0
Netto overført	479	-565	87	0
Netto endring på finansielle eiend.som ikke er fraregnet	-1 527	2 012	7 978	8 462
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	2 312	347	0	2 659
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-1 384	-1 013	-6 786	-9 183
Konstaterte tap	0	0	-5 992	-5 992
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	-2	-2
Endringer i model/risikoparametere	27	-1 918	-101	-1 992
Andre justeringer	0	0	-8	-8
Tapsavsetninger pr. 31.12.2019	13 008	6 651	42 460	62 119
Hvorav tap på ubenyttede rammer/kreditter	2 047	472	5	2 523
Tap på utlån pr 31.12.2019				5 938

NÆRINGSLIVMARKED	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
	KLASSIFISERING VED FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG FRISKE LÅN	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG OBJEKTIVE BEVIS PÅ TAP	
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
Tapavsetning pr. 1.1.2018	13 378	6 407	40 210	59 995
Endring i måling og forventet tap knyttet til overføring mellom trinnene:				
Overført til trinn 1	1 092	-1 006	-86	0
Overført til trinn 2	-661	847	-186	0
Overført til trinn 3	-35	-87	122	0
Netto overført	396	-246	-150	0
Netto endring på finansielle eiendeler som ikke er fraregnet	-1 263	2 260	7 872	8 869
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	2 451	361	2 489	5 302
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-1 332	-915	-8 354	-10 601
Konstaterte tap	0	0	4 094	4 094
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	-457	-457
Endringer i model/risikoparametere	0	0	0	0
Salg av konsernselskap	-590	-86	-330	-1 006
Andre justeringer	0	-79	4	-75
Tapsavsetninger pr. 31.12.18	13 101	7 788	41 291	62 180
Hvorav tap på ubenyttede rammer/kreditter	1 954	485	11	2 449
Tap på utlån pr 31.12.2018				7 361

	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
TOTALT				
Brutto balanseførte verdier pr. 1.1.2019	22 189 783	1 587 657	208 332	23 985 771
Overføringer :				
Overføringer til trinn 1	286 418	-264 523	-21 895	0
Overføringer til trinn 2	-715 703	723 611	-7 909	0
Overføringer til trinn 3	-64 971	-39 027	103 998	0
Netto endring på fin. eiendeler som ikke er fraregnet	135 591	-33 589	-5 223	96 780
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	5 676 884	147 469	43	5 824 396
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-4 235 513	-293 318	-36 431	-4 565 262
Konstaterte tap	0	0	0	0
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Andre justeringer	0	0	0	0
Brutto balanseførte verdier pr. 31.12.2019	23 272 490	1 828 280	240 916	25 341 685
Fordringer fremleiekontrakter	n/a	n/a	n/a	6.235

	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
TOTALT				
Brutto balanseførte verdier pr. 1.1.2018	21 456 087	1 576 864	276 719	23 309 669
Overføringer:				
Overføringer til trinn 1	282 455	-257 039	-25 415	0
Overføringer til trinn 2	-756 398	786 352	-29 954	0
Overføringer til trinn 3	-47 510	-30 917	78 426	0
Netto endring på finansielle eiend. om ikke er fraregnet	585 410	-321 956	-5 175	258 279
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	5 686 867	110 838	11 487	5 809 192
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-3 992 974	-248 128	-76 884	-4 317 986
Konstaterte tap	0	0	0	0
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Salg av konsernselskap*	-1 024 153	-28 358	-20 872	-1 073 383
Andre justeringer	0	0	0	0
Brutto balanseførte verdier pr. 31.12.2018	22 189 783	1 587 657	208 332	23 985 771

PRIVATMARKED	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
Brutto balanseførte verdier pr. 1.1.2019	9 448 408	156 849	41 776	9 647 033
Overføringer :				
Overføringer til trinn 1	26 589	-17 912	-8 677	0
Overføringer til trinn 2	-55 036	59 163	-4 127	0
Overføringer til trinn 3	-19 065	-7 445	26 510	0
Netto endring på finansielle eiend.som ikke er fraregnet	-294 869	937	8 197	-285 735
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	3 669 908	29 662	1	3 699 570
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-2 675 802	-58 287	-11 727	-2 745 816
Konstaterte tap	0	0	0	0
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Andre justeringer	0	0	0	0
Brutto balanseførte verdier pr. 31.12.2019	10 100 134	162 966	51 953	10 315 052

PRIVATMARKED	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
Brutto balanseførte verdier pr. 1.1.2018	8 496 627	169 342	46 701	8 712 669
Overføringer :				
Overføringer til trinn 1	32 614	-24 833	-7 781	0
Overføringer til trinn 2	-63 361	64 152	-792	0
Overføringer til trinn 3	-4 078	-9 288	13 366	0
Netto endring på finans. eiendeler som ikke er fraregnet	564 782	-4 308	3 064	563 538
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	2 964 979	9 927	4 128	2 979 034
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-2 543 155	-48 142	-16 911	-2 608 208
Konstaterte tap	0	0	0	0
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Salg av konsernselskap	0	0	0	0
Andre justeringer	0	0	0	0
Brutto balanseførte verdier pr. 31.12.2018	9 448 408	156 849	41 776	9 647 033

NÆRINGSLIVSMARKED	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
Brutto balanseførte verdier pr. 1.1.2019	12 741 374	1 430 808	166 556	14 338 738
Overføringer :				
Overføringer til trinn 1	259 829	-246 611	-13 218	0
Overføringer til trinn 2	-660 667	664 449	-3 782	0
Overføringer til trinn 3	-45 906	-31 582	77 488	0
Netto endring på finansielle eiend. som ikke er fraregnet	430 460	-34 525	-13 420	382 515
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	2 006 977	117 807	42	2 124 826
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-1 559 712	-235 031	-24 703	-1 819 446
Konstaterte tap	0	0	0	0
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Andre justeringer	0	0	0	0
Brutto balanseførte verdier pr. 31.12.2019	13 172 355	1 665 315	188 963	15 026 633

NÆRINGSLIVSMARKED	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
Brutto balanseførte verdier pr. 1.1.2018	12 959 459	1 407 523	230 018	14 597 000
Overføringer :				
Overføringer til trinn 1	249 841	-232 206	-17 635	0
Overføringer til trinn 2	-693 038	722 200	-29 162	0
Overføringer til trinn 3	-43 432	-21 628	65 060	0
Netto endring på fin.eiendeler som ikke er fraregnet	20 628	-317 647	-8 240	-305 259
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	2 721 888	100 911	7 359	2 830 158
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-1 449 819	-199 986	-59 973	-1 709 778
Konstaterte tap	0	0	0	0
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Salg av konsernselskap	-1 024 153	-28 358	-20 872	-1 073 383
Andre justeringer	0	0	0	0
Brutto balanseførte verdier pr. 31.12.2018	12 741 374	1 430 808	166 556	14 338 738

UTLÅN MED FORFALTE TERMINER**2019**

SUM SALDO PÅ LÅNEKONTI MED FORFALTE TERMINER	1-30 DGR	1-3 MND	3-12 MND	> 12 MND
Privatmarked	218 590	12 882	7 637	27 978
Næringslivmarked	183 350	54 683	35 088	23 814
Totalt	401 940	67 565	42 725	51 792

**UTEN NEDSKRIVNINGER I TRINN 3
LÅN MED FORFALTE TERMINER**

	1-30 DGR	1-3 MND	3-12 MND	> 12 MND
Privatmarked	218 590	12 882	7 637	7 239
Næringslivmarked	182 512	45 601	28 710	13 046
Totalt	401 102	58 483	36 347	20 285

**MED NEDSKRIVNINGER I TRINN 3
LÅN MED FORFALTE TERMINER**

	1-30 DGR	1-3 MND	3-12 MND	> 12 MND
Privatmarked	0	0	0	20 739
Næringslivmarked	838	9 082	6 378	10 768
Totalt	838	9 082	6 378	31 507

2018

SUM SALDO PÅ LÅNEKONTI MED FORFALTE TERMINER	1-30 DGR	1-3 MND	3-12 MND	> 12 MND
Privatmarked	152 608	19 579	10 351	22 650
Næringslivmarked	209 538	41 135	27 743	18 101
Totalt	362 146	60 714	38 094	40 751

**UTEN INDIVIDUELL NEDSKRIVNING
LÅN MED FORFALTE TERMINER**

	1-30 DGR	1-3 MND	3-12 MND	> 12 MND
Privatmarked	152 608	19 579	10 298	17 238
Næringslivmarked	209 538	41 135	23 967	5 168
Totalt	362 146	60 714	34 265	22 406

**MED INDIVIDUELL NEDSKRIVNING
LÅN MED FORFALTE TERMINER**

	1-30 DGR	1-3 MND	3-12 MND	> 12 MND
Privatmarked	0	0	53	5 412
Næringslivmarked	0	0	3 776	12 933
Totalt	0	0	3 829	18 345

MORBANK

MISLIGHOLDTE UTLÅN

TOTALT	2019	2018
Brutto misligholdte utlån eldre enn 90 dager	176 676	143 119
Individuelle nedskrivninger - forventet tap over levetiden (trinn 3)	51 398	49 988
Netto misligholdte utlån eldre enn 90 dager	125 278	93 131
Brutto utlån	20 942 454	19 957 861
Netto mislighold i prosent av brutto utlån	0,60	0,47
PRIVATMARKED	2019	2018
Brutto misligholdte utlån eldre enn 90 dager*	52 456	53 008
Individuelle nedskrivninger - forventet tap over levetiden (trinn 3)	11 729	11 204
Netto misligholdte utlån eldre enn 90 dager	40 727	41 804
Brutto utlån	5 838 478	5 619 123
Netto mislighold i prosent av brutto utlån	0,70	0,74
NÆRINGSGLIVMARKED	2019	2018
Brutto misligholdte utlån eldre enn 90 dager*	124 220	90 111
Individuelle nedskrivninger - forventet tap over levetiden (trinn 3)	42 458	41 291
Netto misligholdte utlån eldre enn 90 dager	81 762	48 820
Brutto utlån	15 103 975	14 338 738
Netto mislighold i prosent av brutto utlån	0,54	0,34

* Korrigeret feil i årsregnskap 2018.

TOTALT	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
	KLASSIFISERING VED FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG FRISKE LÅN	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG OBJEKTIVE BEVIS PÅ TAP	
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
Tapavsetning pr. 1.1.2019	15 317	8 072	49 988	73 377
Endring i måling og forventet tap knyttet til overføring mellom trinnene:				
Overført til trinn 1	1 156	-1 083	-73	0
Overført til trinn 2	-620	640	-19	0
Overført til trinn 3	-44	-139	182	0
Netto overført	492	-582	90	0
Netto endring på finansielle eiend. som ikke er fraregnet	-1 499	2 106	8 755	9 362
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	3 328	387	0	3 716
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-2 161	-1 109	-7 313	-10 583
Konstaterte tap	0	0	-6 407	-6 407
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	-2	-2
Endringer i model/risikoparametere	82	-1 982	-115	-2 015
Andre justeringer	0	0	-8	-8
Tapsavsetninger pr. 31.12.2019	15 559	6 892	51 398	73 849
Hvorav tap på ubenyttede rammer/kreditter	2 197	482	5	2 685
Tap på utlån pr 31.12.2019				6 887

TOTALT	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
	KLASSIFISERING VED FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG FRISKE LÅN	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG OBJEKTIVE BEVIS PÅ TAP	
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
Tapavsetning pr. 1.1.2018	14 837	6 623	48 496	69 956
Endring i måling og forventet tap knyttet til overføring mellom trinnene:				
Overført til trinn 1	1 147	-1 047	-99	0
Overført til trinn 2	-687	874	-187	0
Overført til trinn 3	-37	-117	154	0
Netto overført	423	-291	-132	0
Netto endring på finansielle eiend. som ikke er fraregnet	-1 375	2 330	7 993	8 948
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	3 474	466	2 499	6 439
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-2 043	-977	-8 406	-11 426
Konstaterte tap	0	0	4 094	4 094
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	-465	-465
Endringer i model/risikoparametere	0	0	0	0
Andre justeringer	0	-79	4	-75
Tapsavsetninger pr. 31.12.2018	15 317	8 072	49 988	73 377
Hvorav tap på ubenyttede rammer/kreditter	2 099	496	11	2 605
Tap på utlån pr 31.12.2018				7 590

PRIVATMARKED ENDRINGER I TAPS- AVSETNINGER	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
	KLASSIFISERING VED FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG FRISKE LÅN	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG OBJEKTIVE BEVIS PÅ TAP	
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
Tapavsetning pr. 1.1.2019	2 215	284	8 697	11 196
Endring i måling og forventet tap knyttet til overføring mellom trinnene:				
Overført til trinn 1	44	-30	-14	0
Overført til trinn 2	-23	30	-7	0
Overført til trinn 3	-8	-17	25	0
Netto overført	13	-17	4	0
Netto endring på finansielle eiendeler som ikke er fraregnet	28	94	777	899
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	1 016	41	0	1 057
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-777	-96	-526	-1 400
Konstaterte tap	0	0	-415	-415
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Endringer i model/risikoparametere	55	-65	-13	-23
Andre justeringer	0	0	0	0
Tapsavsetninger pr. 31.12.2019	2 550	241	8 938	11 729
Hvorav tap på ubenyttede rammer/kreditter	151	11	0	161
Tap på utlån pr 31.12.2019				948

PRIVATMARKED ENDRINGER I TAPS- AVSETNINGER	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
	KLASSIFISERING VED FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG FRISKE LÅN	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG OBJEKTIVE BEVIS PÅ TAP	
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
Tapavsetning pr. 1.1.2018	2 049	302	8 616	10 967
Endring i måling og forventet tap knyttet til overføring mellom trinnene:				
Overført til trinn 1	55	-42	-13	0
Overført til trinn 2	-26	27	-1	0
Overført til trinn 3	-2	-31	32	0
Netto overført	27	-45	18	0
Netto endring på finansielle eiendeler som ikke er fraregnet	112	70	121	79
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	962	19	10	990
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-711	-62	-59	-832
Konstaterte tap	0	0	0	0
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	-8	-8
Endringer i model/risikoparametere	0	0	0	0
Andre justeringer	0	0	0	0
Tapsavsetninger pr. 31.12.2018	2 215	284	8 697	11 196
Hvorav tap på ubenyttede rammer/kreditter	145	11	0	156
Tap på utlån pr 31.12.2018				229

NÆRINGSBLIVMARKED
**ENDRINGER I TAPS-
AVSETNINGER**

	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	
	KLASSIFISERING VED FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG FRISKE LÅN	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG OBJEKTIVE BEVIS PÅ TAP	
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	TOTALT
Tapavsetning pr. 1.1.2019	13 102	7 788	41 291	62 181
Endring i måling og forventet tap knyttet til overføring mellom trinnene:				
Overført til trinn 1	1 112	-1 054	-59	0
Overført til trinn 2	-597	610	-13	0
Overført til trinn 3	-36	-122	158	0
Netto overført	479	-565	87	0
Netto endring på fin. eiendeler som ikke er fraregnet	-1 527	2 012	7 978	8 462
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	2 312	347	0	2 659
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-1 384	-1 013	-6 786	-9 183
Konstaterte tap	0	0	-5 992	-5 992
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	-2	-2
Endringer i model/risikoparametere	27	-1 918	-101	-1 992
Andre justeringer	0	0	-8	-8
Tapavsetninger pr. 31.12.2019	13 008	6 651	42 458	62 119
Hvorav tap på ubenyttede rammer/kreditter	2 047	472	5	2 523
Tap på utlån pr 31.12.2019				5 938

NÆRINGSBLIVMARKED
**ENDRINGER I TAPS-
AVSETNINGER**

	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	
	KLASSIFISERING VED FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG FRISKE LÅN	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG OBJEKTIVE BEVIS PÅ TAP	
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	TOTALT
Tapavsetning pr. 1.1.2018	12 788	6 321	39 880	58 989
Endring i måling og forventet tap knyttet til overføring mellom trinnene:				
Overført til trinn 1	1 092	-1 006	-86	0
Overført til trinn 2	-661	847	-186	0
Overført til trinn 3	-35	-87	122	0
Netto overført	396	-246	-150	0
Netto endring på finansielle eiend. som ikke er fraregnet	-1 263	2 260	7 872	8 869
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	2 512	447	2 489	5 455
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-1 332	-915	-8 354	-10 601
Konstaterte tap	0	0	4 094	4 094
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	-457	-457
Endringer i model/risikoparametere	0	0	0	0
Andre justeringer	0	-79	4	-75
Tapavsetninger pr. 31.12.18	13 102	7 788	41 291	62 181
Hvorav tap på ubenyttede rammer/kreditter	1 954	485	11	2 449
Tap på utlån pr 31.12.2018				7 360

TOTALT	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
Brutto balanseførte verdier pr. 1.1.2019	18 161 873	1 587 657	208 332	19 957 861
Overføringer :				
Overføringer til trinn 1	286 418	-264 523	-21 895	0
Overføringer til trinn 2	-715 703	723 611	-7 909	0
Overføringer til trinn 3	-64 971	-39 027	103 998	0
Netto endring på fin. eiendeler som ikke er fraregnet	-430 517	-34 433	-5 223	-470 173
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	4 995 941	148 313	43	5 144 297
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-3 359 787	-293 318	-36 431	-3 689 536
Konstaterte tap	0	0	0	0
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Andre justeringer	0	0	5	5
Brutto balanseførte verdier pr. 31.12.2019	18 873 253	1 828 280	240 921	20 942 454
Fordringer leiekontrakter	n/a	n/a	n/a	6 235

TOTALT	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
Brutto balanseførte verdier pr. 1.1.2018	16 848 231	1 548 506	255 847	18 652 584
Overføringer				
Overføringer til trinn 1	282 455	-257 039	-25 415	0
Overføringer til trinn 2	-756 398	786 352	-29 954	0
Overføringer til trinn 3	-47 510	-30 917	78 426	0
Netto endring på finansielle eiend. som ikke er fraregnet	-105 767	-325 601	-7 473	-438 840
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	5 126 248	114 484	13 784	5 254 516
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-3 185 387	-248 128	-76 884	-3 510 399
Konstaterte tap	0	0	0	0
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Andre justeringer	0	0	0	0
Brutto balanseførte verdier pr. 31.12.2018	18 161 873	1 587 657	208 332	19 957 861

PRIVATMARKED	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
Brutto balanseførte verdier pr. 1.1.2019	5 415 184	162 260	41 679	5 619 123
Overføringer :				
Overføringer til trinn 1	26 589	-17 912	-8 677	0
Overføringer til trinn 2	-55 036	59 163	-4 127	0
Overføringer til trinn 3	-19 065	-7 445	26 510	0
Netto endring på fin. eiendeler som ikke er fraregnet	-203 055	937	8 197	-193 921
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	2 321 842	29 662	1	2 351 505
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-1 868 214	-58 287	-11 727	-1 938 229
Konstaterte tap	0	0	0	0
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Andre justeringer	0	0	0	0
Brutto balanseførte verdier pr. 31.12.2019	5 618 245	168 377	51 856	5 838 478

PRIVATMARKED	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
Brutto balanseførte verdier pr. 1.1.2018	4 914 088	169 342	46 701	5 130 130
Overføringer :				
Overføringer til trinn 1	32 614	-24 833	-7 781	0
Overføringer til trinn 2	-63 361	64 152	-792	0
Overføringer til trinn 3	-4 078	-9 288	13 366	0
Netto endring på finansielle eiend. som ikke er fraregnet	-6 306	318	-277	-6 265
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	2 444 295	17 068	5 906	2 467 269
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-1 902 068	-54 499	-15 443	-1 972 011
Konstaterte tap	0	0	0	0
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Andre justeringer	0	0	0	0
Brutto balanseførte verdier pr. 31.12.2018	5 415 184	162 260	41 679	5 619 123

NÆRINGSBLIVMARKED	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
Brutto balanseførte verdier pr. 1.1.2019	12 746 689	1 425 397	166 652	14 338 738
Overføringer :				
Overføringer til trinn 1	259 829	-246 611	-13 218	0
Overføringer til trinn 2	-660 667	664 449	-3 782	0
Overføringer til trinn 3	-45 906	-31 582	77 488	0
Netto endring på fin. eiendeler som ikke er fraregnet	-227 462	-35 369	-13 420	-276 252
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	2 674 098	118 651	42	2 792 792
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-1 491 573	-235 031	-24 703	-1 751 307
Konstaterte tap	0	0	0	0
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Andre justeringer	0	0	5	5
Brutto balanseførte verdier pr. 31.12.2019	13 255 008	1 659 904	189 064	15 103 975

NÆRINGSBLIVMARKED	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
Brutto balanseførte verdier pr. 1.1.2018	11 934 143	1 379 165	209 146	13 522 454
Overføringer :				
Overføringer til trinn 1	249 841	-232 206	-17 635	0
Overføringer til trinn 2	-693 038	722 200	-29 162	0
Overføringer til trinn 3	-43 432	-21 628	65 060	0
Netto endring på finansielle eiend. som ikke er fraregnet	-99 460	-325 919	-7 195	-432 575
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	2 681 953	97 415	7 878	2 787 247
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-1 283 318	-193 629	-61 440	-1 538 388
Konstaterte tap	0	0	0	0
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Andre justeringer	0	0	0	0
Brutto balanseførte verdier pr. 31.12.2018	12 746 689	1 425 397	166 652	14 338 738

UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER - VIRKELIG VERDI OVER UTVIDET RESULTAT

TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
KLASSIFISERING VED FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG FRISKE LÅN	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG OBJEKTIVE BEVIS PÅ TAP	
FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	

Forventet tap pr. 1.1.2019	2 942	752	6 416	10 110
Overføringer :				
Overføringer til trinn 1	104	-88	-16	0
Overføringer til trinn 2	-43	50	-7	0
Overføringer til trinn 3	-8	-48	56	0
Netto endring	52	-86	33	0
Endring i virkelig verdi				
Netto endring på finansielle eiendeler som ikke er fraregnet	-185	190	3 564	3 569
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	1 243	73	0	1 316
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-957	-216	-1 507	-2 679
Konstaterte tap	0	0	0	0
Tilbakeføring av tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Endringer i model/risikoparametere	54	-167	-23	-136
Andre justeringer	0	0	0	0
Forventet tap pr. 31.12.2019	3 150	547	8 483	12 180
Hvorav tap på ubenyttede rammer/kreditter	169	11	0	180

TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
KLASSIFISERING VED FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG FRISKE LÅN	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG OBJEKTIVE BEVIS PÅ TAP	
FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	

Forventet tap pr. 1.1.2018	2 853	658	98	3 609
Overføringer :				
Overføringer til trinn 1	144	-122	-22	0
Overføringer til trinn 2	-50	51	-1	0
Overføringer til trinn 3	-5	-44	49	0
Netto endring	89	-115	26	0
Endring i virkelig verdi				
Netto endring på finansielle eiendeler som ikke er fraregnet	-304	180	6 328	6 205
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	1 183	121	11	1 315
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-879	-93	-48	-1 019
Konstaterte tap	0	0	0	0
Tilbakeføring av tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Endringer i model/risikoparametere	0	0	0	0
Andre justeringer	0	0	0	0
Forventet tap pr. 31.12.2018	2 942	752	6 416	10 110
Hvorav tap på ubenyttede rammer/kreditter	157	9	0	166

NÆRINGSLIVMARKED	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
Virkelig verdi pr. 1.1.2019	5 775 063	248 273	57 144	6 080 480
Overføringer :				
Overføringer til trinn 1	29 883	-20 687	-9 196	0
Overføringer til trinn 2	-78 557	82 684	-4 127	0
Overføringer til trinn 3	-19 211	-15 814	35 026	0
Netto endring på fin. eiendeler som ikke er fraregnet	-154 583	2 526	-1 090	-153 147
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	2 550 384	41 471	0	2 591 855
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-2 064 062	-84 389	-16 341	-2 164 791
Konstaterte tap	0	0	0	0
Tilbakeføring av tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Andre justeringer	0	0	0	0
Virkelig verdi pr. 31.12.2019	6 038 917	254 063	61 416	6 354 397

NÆRINGSLIVMARKED	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
Virkelig verdi pr. 1.1.2018	5 351 613	239 554	62 436	5 653 603
Overføringer :				
Overføringer til trinn 1	51 408	-41 228	-10 180	0
Overføringer til trinn 2	-85 322	86 114	-792	0
Overføringer til trinn 3	-8 868	-12 395	21 263	0
Netto endring på fin. eiendeler som ikke er fraregnet	-130 399	-8 324	-898	-139 620
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	2 499 993	36 505	6 424	2 542 922
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-1 903 362	-51 954	-21 109	-1 976 424
Konstaterte tap	0	0	0	0
Tilbakeføring av tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Andre justeringer	0	0	0	0
Virkelig verdi pr. 31.12.2018	5 775 063	248 273	57 144	6 080 480

UTLÅN MED FORFALTE TERMINER**2019**

SUM SALDO PÅ LÅNEKONTI MED FORFALTE TERMINER	1- 30 DGR	1 - 3 MND	3 - 12 MND	> 12 MNDL
Privatmarked	171 553	12 882	7 637	27 978
Næringslivmarked	183 350	54 683	35 088	23 814
Totalt	354 903	67 565	42 725	51 792

**UTEN INDIVIDUELL NEDSKRIVNING
LÅN MED FORFALTE TERMINER**

	1- 30 DGR	1 - 3 MND	3 - 12 MND	> 12 MND
Privatmarked	171 553	12 882	7 637	7 239
Næringslivmarked	182 512	45 601	28 710	13 046
Totalt	354 065	58 483	36 347	20 285

**MED INDIVIDUELL NEDSKRIVNING
LÅN MED FORFALTE TERMINER**

	1- 30 DGR	1 - 3 MND	3 - 12 MND	> 12 MND
Privatmarked	0	0	0	20 739
Næringslivmarked	838	9 082	6 378	10 768
Totalt	838	9 082	6 378	31 507

2018

SUM SALDO PÅ LÅNEKONTI MED FORFALTE TERMINER	1- 30 DGR	1 - 3 MND	3 - 12 MND	> 12 MND
Privatmarked	105 929	19 579	10 351	22 650
Næringslivmarked	209 538	41 135	27 743	18 101
Totalt	315 467	60 714	38 094	40 751

**UTEN INDIVIDUELL NEDSKRIVNING
LÅN MED FORFALTE TERMINER**

	1- 30 DGR	1 - 3 MND	3 - 12 MND	> 12 MND
Privatmarked	105 929	19 579	10 298	17 238
Næringslivmarked	209 538	41 135	23 967	5 168
Totalt	315 467	60 714	34 265	22 406

**MED INDIVIDUELL NEDSKRIVNING
LÅN MED FORFALTE TERMINER**

	1- 30 DGR	1 - 3 MND	3 - 12 MND	> 12 MND
Privatmarked	0	0	53	5 412
Næringslivmarked	0	0	3 776	12 933
Totalt	0	0	3 829	18 345

KONSERN

Konsernet definerer sine hovedmarkedssegmenter til å være næringsliv og privatmarked. Innenfor segmentet næringsliv er landbruk den dominerende næringen. Innen landbruk er hovedvekten av lånene gitt til eiendommer i sentrale områder og sikret innenfor 60 prosent av godkjent verdigrunnlag. Økt vekt på bostedsverdier medfører positiv verdiutvikling særlig for de eiendommer som ligger i sentrale områder.

Innen privatmarkedet vurderes kvaliteten på utlånsporteføljen til å være høy. Hovedvekten av utlånene er gitt på basis av sikkerhet i eiendommer som ligger i sentrale strøk der det i vurdering av betjeningsevne er tatt høyde for en betydelig renteøkning, og der de fleste lån er gitt innenfor 60 prosent av godkjent verdigrunnlag.

Konsernet benytter en modell for risikoklassifisering av utlån og kreditter til alle kunder som beregner risiko på grunnlag av godheten i kundens betjeningsevne og belåningsgrad. Betjeningsevne og belåningsgrad vurderes uavhengig av hverandre. Beregnet risikoklasse er et resultat av en kombinasjon av betjeningsevne og belåningsgrad. Betjeningsevne er kundens evne til å betjene gjelden med renter og avdrag. Belåningsgrad er kundens belåning av verdivurderte sikkerheter som i all hovedsak er eiendommer. Avhengig av resultatet av beregningene, klassifiseres kunden i henholdsvis lav, middels eller høy risikoklasse.

Gjennom medlemskapet i Finans Norge har Landkreditt Bank en avtale som dekker varemottakers garantiansvar i Oppgjørs- og driftskredittordningen for landbruket. Ordningen går i korte trekk ut på at innvilget kreditt til landbruket sikres gjennom notifisering av fremtidige produsentoppgjør fra medlemsbedrifter av samvirkeordningen fra 1967 og privatordningen fra 1968. Størrelse på limit innvilges i forhold til størrelsen på leveransene til ovennevnte bedrifter pr år. Hovedregel er at kreditten maksimeres

til 40 prosent av netto overført beløp til bank, inklusive merverdiavgift. Kredittenes størrelse gjennomgås årlig. Medlemsbedriftenes kausjonsansvar er å anse som en simpel kausjon og begrenses til 50 prosent av bankens tap på driftskreditten.

Tapsrisikoen i den samlede porteføljen vurderes som lav.

Landkreditt Boligkreditt definerer sitt hovedmarked til å være godt sikrede boliglån til privatmarkeds kunder i Landkreditt Bank. Det forventes ingen negative endringer i tapsutsiktene for dette markedssegmentet. Kvaliteten på utlånsporteføljen vurderes å være høy. Alle utlån er nedbetalingslån eller boligkreditter med flytende rente. Alle engasjementer risikoklassifiseres etter en modell som i hovedsak bygger på betjeningsevne og sikkerhet. Risikoklassifiseringen foretas hver gang det er endring i kundens engasjement eller pant. Løpende engasjementer risikoklassifiseres kvartalsvis. Alle lån skal ha en panteverdi innenfor 75 prosent av boligens verdi.

Utlånsmassen inneholder i tillegg en stor del «kryss-pant», hvor en kundes utlån er sikret med pant i flere eiendeler. Dette er spesielt vanlig for landbrukskunder, hvor lån kan være sikret både i bolig, næringseiendom og driftsmidler.

KONSERN
SPESIFIKASJON AV BELÅNINGSGRAD, UTLÅN SIKRET MED PANT I FAST EIENDOM

	2019			2018		
	PROSENTANDEL	BRUTTO BALANSEFØRT	POSTER UTENOM BALANSEN	PROSENTANDEL	BRUTTO BALANSEFØRT	POSTER UTENOM BALANSEN
LANDBRUKSKUNDER						
0 % - 40 %	17,5	2 527 782	684 695	18,4	2 486 102	655 347
40 % - 60 %	37,1	5 362 078	798 098	36,9	4 993 731	767 830
60 % - 80 %	37,1	5 356 678	447 716	36,8	4 983 478	444 851
80 % - 90 %	5,5	796 728	45 402	5,6	762 959	55 995
90 % - 100 %	1,7	239 033	16 249	1,4	195 295	20 337
> 100 %	1,1	162 845	19 292	0,8	105 619	9 390
Sum landbrukskunder, utlån sikret med pant i fast eiendom	100,0	14 445 144	2 011 452	100,0	13 527 184	1 953 750
Utlån med pant i annen sikkerhet	1,1	161 049	207 975	1,2	170 695	252 488
Lånetilsagn/finansieringsbevis, sikret	0,0	0,0	180 261	0,0	0,0	374 830
Garantier	0,0	0,0	8 286	0,0	0,0	8 076
Sum utlån landbrukskunder sikret med pant	100,0	14 606 193	2 407 974	99,9	13 697 879	2 589 144
Utlån uten sikkerhet	0,0	4 454	60	0,1	8 950	112
Totale utlån landbrukskunder	100,0	14 610 647	2 408 034	100,0	13 706 829	2 589 256

	2019			2018		
	PROSENTANDEL	BRUTTO BALANSEFØRT	POSTER UTENOM BALANSEN	PROSENTANDEL	BRUTTO BALANSEFØRT	POSTER UTENOM BALANSEN
NÆRINGS LIVSKUNDER						
0 % - 40 %	36,1	177 512	69 853	38,9	243 928	68 592
40 % - 60 %	22,1	108 732	29 531	24,9	155 848	37 502
60 % - 80 %	30,3	149 006	11 681	26,8	168 237	10 538
80 % - 90 %	8,8	43 400	1 650	2,9	18 342	1 646
90 % - 100 %	0,9	4 559	22	4,6	29 100	52
> 100 %	1,7	8 327	734	1,8	11 169	700
Sum næringslivskunder, utlån sikret med pant i fast eiendom	100,0	491 537	113 472	100,0	626 624	119 031
Utlån med pant i annen sikkerhet	0,4	1 760	3 078	0,5	3 295	2 871
Lånetilsagn/finansieringsbevis, sikret	0,0	0	1 401	0,0	0	3 546
Garantier	0,0	0	5 584	0,0	0	6 714
Sum utlån næringslivskunder sikret med pant	100,0	493 296	123 535	99,7	629 919	132 162
Utlån uten sikkerhet	0,0	33	100	0,3	1 989	50
Totale utlån næringslivskunder	100,0	493 329	123 635	100,0	631 908	132 212

	2019			2018		
	PROSENTANDEL	BRUTTO BALANSEFØRT	POSTER UTENOM BALANSEN	PROSENTANDEL	BRUTTO BALANSEFØRT	POSTER UTENOM BALANSEN
PRIVATMARKEDSKUNDER						
0 % - 40 %	20,1	2 054 934	388 412	19,7	1 899 505	357 667
40 % - 60 %	44,0	4 498 857	751 275	43,5	4 196 026	705 710
60 % - 80 %	32,2	3 297 680	151 646	33,3	3 214 770	163 636
80 % - 90 %	3,1	321 590	583	3,2	308 799	3 086
90 % - 100 %	0,5	52 762	904	0,2	21 977	943
> 100 %	0,1	8 802	696	0,0	621	1 229
Sum privatmarkeds kunder, utlån sikret med pant i fast eiendom	100,0	10 234 625	1 293 516	100,0	9 641 697	1 232 271
Lånetilsagn/finansieringsbevis, sikret	0,0	0	6 330	0,0	0	92 821
Garantier	0,0	0	1 279	0,0	0	1 193
Sum utlån privatmarked sikret med pant	99,9	10 234 625	1 301 125	99,9	9 641 697	1 326 285
Utlån uten sikkerhet	0,1	6 515	1 162	0,1	8 806	1 268
Totale utlån privatmarked	100,0	10 241 140	1 302 287	100,0	9 650 503	1 327 553

	2019		2018	
	PROSENTANDEL	BRUTTO BALANSEFØRT	PROSENTANDEL	BRUTTO BALANSEFØRT
BELÅNINGSGRAD BOLIGLÅN				
0 % - 85 %	98,6	10 094 062	99,1	9 557 870
85 % - 100 %	1,3	131 761	0,9	83 205
> 100 %	0,1	8 802	0,0	621
Sum utlån sikret med pant i bolig	99,9	10 234 625	100,0	9 641 696

MORBANK

SPEKIFIKASJON AV BELÅNINGSGRAD, UTLÅN SIKRET MED PANT I FAST EIENDOM

	2019			2018		
	PROSENTANDEL	BRUTTO BALANSEFØRT	POSTER UTENOM BALANSEN	PROSENTANDEL	BRUTTO BALANSEFØRT	POSTER UTENOM BALANSEN
LANDBRUKSKUNDER						
0 % - 40 %	17,5	2 527 782	684 695	18,4	2 486 102	655 347
40 % - 60 %	37,1	5 362 078	798 098	36,9	4 993 731	767 830
60 % - 80 %	37,1	5 356 678	447 716	36,8	4 983 478	444 851
80 % - 90 %	5,5	796 728	45 402	5,6	762 959	55 995
90 % - 100 %	1,7	239 033	16 249	1,4	195 295	20 337
> 100 %	1,1	162 845	19 292	0,8	105 619	9 390
Sum landbrukskunder, utlån sikret med pant i fast eiendom	100,0	14 445 144	2 011 452	100,0	13 527 184	1 953 750
Utlån med pant i annen sikkerhet	1,1	161 049	207 975	1,2	170 695	252 488
Lånetilsagn/finansieringsbevis, sikret	0,0	0	180 261	0,0	0	374 830
Garantier	0,0	0	8 286	0,0	0	8 076
Sum utlån landbrukskunder sikret med pant	100,0	14 606 193	2 407 974	99,9	13 697 879	2 589 144
Utlån uten sikkerhet	0,0	4 454	60	0,1	8 950	112
Totale utlån landbrukskunder	100,0	14 610 647	2 408 034	100,0	13 706 829	2 589 256

	2019			2018		
	PROSENTANDEL	BRUTTO BALANSEFØRT	POSTER UTENOM BALANSEN	PROSENTANDEL	BRUTTO BALANSEFØRT	POSTER UTENOM BALANSEN
NÆRINGSKUNDER UTLÅN SIKRET MED PANT I FAST EIENDOM						
0 % - 40 %	36,1	177 512	69 853	38,9	243 928	68 592
40 % - 60 %	22,1	108 732	29 531	24,9	155 848	37 502
60 % - 80 %	30,3	149 006	11 681	26,8	168 237	10 538
80 % - 90 %	8,8	43 400	1 650	2,9	18 342	1 646
90 % - 100 %	0,9	4 559	22	4,6	29 100	52
> 100 %	1,7	8 327	734	1,8	11 169	700
Sum næringskunder, utlån sikret med pant i fast eiendom	100,0	491 537	113 472	100,0	626 624	119 030
Utlån med pant i annen sikkerhet	0,4	1760	3078	0,5	3 295	2 871
Lånetilsagn/finansieringsbevis, sikret	0,0	0	1401	0,0	0	3 546
Garantier	0,0	0	5584	0,0	0	6 714
Sum utlån næringskunder sikret med pant	100,0	493 296	123 535	99,7	629 919	132 161
Utlån uten sikkerhet	0,0	33	100	0,3	1 989	50
Totale utlån næringskunder	100,0	493 329	123 635	100,0	631 908	132 211

	2019			2018		
	PROSENTANDEL	BRUTTO BALANSEFØRT	POSTER UTENOM BALANSEN	PROSENTANDEL	BRUTTO BALANSEFØRT	POSTER UTENOM BALANSEN
PRIVATMARKEDSKUNDER						
0 % - 40 %	11,6	675 953	94 616	11,2	628 145	85 174
40 % - 60 %	28,7	1 674 341	173 272	28,8	1 615 722	185 965
60 % - 80 %	53,1	3 098 515	85 112	54,1	3 035 233	97 510
80 % - 90 %	5,5	321 590	583	5,5	308 799	3 086
90 % - 100 %	0,9	52 762	904	0,4	21 977	943
> 100 %	0,2	8 802	696	0,0	621	1 229
Sum privatmarkeds kunder, utlån sikret med pant i fast eiendom	100,0	5 831 963	355 183	100,0	5 610 497	373 907
Lånetilsagn/finansieringsbevis, sikret	0,0	0	6 330	0,0	0	92 821
Garantier	0,0	0	1 279	0,0	0	1 193
Sum utlån privatmarked sikret med pant	99,9	5 831 963	362 792	99,9	5 610 497	467 921
Utlån uten sikkerhet	0,1	6 515	1 162	0,1	8 006	1 268
Totale utlån privatmarked	100,0	5 838 478	363 954	100,0	5 618 503	469 189

	2019		2018	
	PROSENTANDEL	BRUTTO BALANSEFØRT	PROSENTANDEL	BRUTTO BALANSEFØRT
BELÅNINGSGRAD BOLIGLÅN				
0 % - 85 %	97,6	5 691 400	98,5	5 526 669
85 % - 100 %	2,3	131 761	1,5	83 205
> 100 %	0,2	8 802	0,0	621
Sum utlån sikret med pant i bolig	99,8	5 831 963	100,0	5 610 496

NOTE 7 BRUTTO UTLÅN FORDELT PÅ DE VIKTIGSTE GEOGRAFISKE OMRÅDER

KONSERN	31.12.2019	PROSENT-ANDEL	31.12.2018	PROSENT-ANDEL
Østfold	2 475 201	9,77	2 209 632	9,21
Akershus	5 265 611	20,78	5 046 200	21,04
Oslo	3 171 866	12,52	3 032 263	12,64
Hedmark	1 212 927	4,79	1 167 230	4,87
Oppland	1 184 027	4,67	1 145 888	4,78
Buskerud	1 609 189	6,35	1 571 958	6,55
Vestfold	1 786 410	7,05	1 587 848	6,62
Telemark	402 274	1,59	399 098	1,66
Aust-Agder	232 557	0,92	190 864	0,80
Vest-Agder	324 821	1,28	271 978	1,13
Rogaland	3 058 093	12,07	2 837 074	11,83
Hordaland	874 582	3,45	930 310	3,88
Sogn og Fjordane	144 357	0,57	139 569	0,58
Møre og Romsdal	563 293	2,22	584 104	2,44
Trøndelag	1 847 373	7,29	1 720 922	7,17
Nordland	692 895	2,73	679 989	2,83
Troms	407 817	1,61	388 649	1,62
Finnmark	55 525	0,22	43 957	0,18
Utenfor Norge	32 867	0,13	38 238	0,16
Sum	25 341 685	100,00	23 985 771	100,00

MORBANK	31.12.2019	PROSENT-ANDEL	31.12.2018	PROSENT-ANDEL
Østfold	2 214 337	10,57	1 984 798	9,94
Akershus	3 765 188	17,98	3 720 440	18,64
Oslo	1 888 992	9,02	1 807 040	9,05
Hedmark	1 113 983	5,32	1 077 282	5,40
Oppland	1 109 222	5,30	1 071 875	5,37
Buskerud	1 342 437	6,41	1 326 456	6,65
Vestfold	1 624 641	7,76	1 451 042	7,27
Telemark	369 032	1,76	368 242	1,85
Aust-Agder	208 157	0,99	168 552	0,84
Vest-Agder	298 414	1,42	243 505	1,22
Rogaland	2 888 385	13,79	2 687 871	13,47
Hordaland	738 833	3,53	790 648	3,96
Sogn og Fjordane	130 244	0,62	125 241	0,63
Møre og Romsdal	499 334	2,38	529 474	2,65
Trøndelag	1 689 725	8,07	1 572 752	7,88
Nordland	645 939	3,08	630 249	3,16
Troms	343 913	1,64	335 531	1,68
Finnmark	48 144	0,23	39 868	0,20
Utenfor Norge	23 535	0,11	26 995	0,14
Sum	20 942 454	100,00	19 957 860	100,00

NOTE 8 UTLÅN FORDELT PÅ DE VIKTIGSTE NÆRINGER OG PRIVATMARKED

KONSERN PR. 31.12.2019	BRUTTO UTLÅN	TAPSAVSETNING BRUTTO UTLÅN	TAPSAVSETNING UTLÅN I %	POTENSIELL EKSPONERING	TAPSAVSETNING POTENSIELL EKSP.
Privatmarkeds kunder	10 241 142	13 048	1,3	1 294 678	561
Næringslivkunder	15 100 542	59 596	3,9	2 336 137	2 523
Sum	25 341 685	72 643	2,9	3 630 815	3 085
Landbruk	14 610 645	51 799	3,5	2 219 487	1 999
Industri	26 874	142	5,3	6 244	15
Bygg og anlegg, kraft, vannforsyning	156 638	5 968	38,1	14 515	70
Varehandel, hotell- og restaurantdrift	64 116	390	6,1	23 567	108
Eiendomsdrift	166 969	795	4,8	25 228	133
Tjenesteytende næringer	75 299	502	6,7	47 095	198
Sum næringslivkunder	15 100 542	59 596	3,9	2 336 137	2 523

PR. 31.12.2018	BRUTTO UTLÅN	TAPSAVSETNING BRUTTO UTLÅN	TAPSAVSETNING UTLÅN I %	POTENSIELL EKSPONERING	TAPSAVSETNING POTENSIELL EKSP.
Privatmarkeds kunder	9 647 033	12 644	1,3	1 231 305	506
Næringslivkunder	14 338 742	59 732	4,2	2 328 302	2 449
Sum	23 985 776	72 376	3,0	3 559 607	2 955
Landbruk	13 706 833	48 145	3,5	2 206 349	2 041
Industri	47 828	163	3,4	14 907	45
Bygg og anlegg, kraft, vannforsyning	208 345	9 965	47,8	16 063	69
Varehandel, hotell- og restaurantdrift	74 101	319	4,3	18 203	65
Eiendomsdrift	197 606	647	3,3	25 183	96
Tjenesteytende næringer	104 029	493	4,7	47 597	133
Sum næringslivkunder	14 338 743	59 732	4,2	2 328 303	2 449

FORDELING AV GARANTIANSVAR	2019	2018
Betalingsgarantier	3 675	4 700
Lånegarantier	3 500	3 500
Andre garantier	7 974	7 783
Sum garantiansvar	15 149	15 983

Konsernet definerer sine hovedmarkedssegmenter til å være landbruk og privatmarked. Innen landbruk er hovedvekten av lånene gitt til finansiering av eiendommer i sentrale områder, hovedsakelig sikret innenfor 60 prosent av godkjent verdigrunnlag. Økt vekt på bostedsverdier medfører positiv verdiutvikling særlig for de eiendommer som ligger i sentrale områder. Det forventes ingen negative endringer i tapsutsiktene for dette markedssegmentet. Se for øvrig egen omtale om Oppgjørs- og driftskredittordningen (note 6). Det har siden ordningen ble etablert vært marginale tap, og det foreligger ikke informasjon som tyder på at risikobildet er endret.

Innen privatmarkedet vurderes kvaliteten på utlånsporteføljen til å være høy. Hovedvekten av utlånene er gitt på basis av sikkerheter i eiendommer som ligger i sentrale strøk der det i vurdering av betjeningsevne er tatt høyde for en betydelig renteøkning og der de fleste lån er gitt innenfor 60 prosent av godkjent verdigrunnlag.

MORBANK PR. 31.12.2019	BRUTTO UTLÅN	TAPSAVSETNING BRUTTO UTLÅN	TAPSAVSETNING UTLÅN I %	POTENSIELL EKSPONERING	TAPSAVSETNING POTENSIELL EKSP.
Privatmarkeds kunder	5 838 480	11 568	2,0	356 346	161
Næringslivkunder	15 103 974	59 596	3,9	2 336 137	2 523
Sum	20 942 454	71 164	3,4	2 692 483	2 685
Landbruk	14 610 645	51 799	3,5	2 219 487	1 999
Industri	26 874	142	5,3	6 244	15
Bygg og anlegg, kraft, vannforsyning	156 638	5 968	38,1	14 515	70
Varehandel, hotell- og restaurantdrift	64 116	390	6,1	23 567	108
Eiendomsdrift	166 969	795	4,8	25 228	133
Tjenesteytende næringer	78 731	502	6,4	47 095	198
Sum næringslivkunder	15 103 974	59 596	3,9	2 336 137	2 523

PR. 31.12.2018	BRUTTO UTLÅN	TAPSAVSETNING BRUTTO UTLÅN	TAPSAVSETNING UTLÅN I %	POTENSIELL EKSPONERING	TAPSAVSETNING POTENSIELL EKSP.
Privatmarkeds kunder	5 619 123	11 040	2,0	372 954	156
Næringslivkunder	14 338 738	59 732	4,2	2 328 302	2 449
Sum	19 957 861	70 772	3,5	2 701 256	2 605
Landbruk	13 706 829	48 145	3,5	2 206 349	2 041
Industri	47 828	163	3,4	14 907	45
Bygg og anlegg, kraft, vannforsyning	208 345	9 965	47,8	16 063	69
Varehandel, hotell- og restaurantdrift	74 101	319	4,3	18 203	65
Eiendomsdrift	197 606	647	3,3	25 183	96
Tjenesteytende næringer	104 029	493	4,7	47 597	133
Sum næringslivkunder	14 338 738	59 732	4,2	2 328 302	2 449

FORDELING AV GARANTIANSVAR	2019	2018
Betalingsgarantier	3 675	4 700
Lånegarantier	3 500	3 500
Andre garantier	7 974	7 783
Sum garantiansvar	15 149	15 983

NOTE 9 RENTEINNTEKTER OG RENTEKOSTNADER

	KONSERN		MORBANK	
	2019	2018	2019	2018
Renter av utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	12 253	5 838	17 869	12 626
Renter av utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost	761 971	687 885	488 059	429 262
Renter av utlån til kunder til virkelig verdi over utvidet resultat	0	0	164 625	140 810
Renter av obligasjoner til virkelig verdi	40 264	27 958	47 767	31 736
Renteinntekter beregnet etter effektivrentemetoden	814 487	721 680	718 319	614 434
Renter av sertifikater og rentefond til virkelig verdi	13 934	20 544	13 934	20 544
Andre renteinntekter	0	2 652	0	2 652
Øvrige renteinntekter	13 934	23 196	13 934	23 196
Sum renteinntekter	828 422	744 876	732 254	637 629
Renter på innskudd fra kredittinstitusjoner	10	65	10	67
Renter på innskudd fra kunder	252 803	227 931	252 803	227 931
Renter på utstedte verdipapirer	148 740	121 281	83 411	66 588
Renter på ansvarlig lånekapital	7 482	6 307	7 482	6 307
Rentekostnader beregnet etter effektiv rentemetoden	409 035	355 584	343 707	300 894
Andre rentekostnader	19 983	13 897	19 012	13 427
Sum rentekostnader	429 018	369 481	362 719	314 321

NOTE 10 PROVISJONSINNTEKTER OG PROVISJONSKOSTNADER

	KONSERN		MORBANK	
	2019	2018	2019	2018
Garantiprovisjon	310	303	310	303
Gebyrer betalingsformidling	17 805	15 101	17 805	15 098
Gebyrer forvaltningstjenester	10 618	9 093	10 618	9 093
Gebyrinntekter leasing	0	3 698	0	0
Andre gebyrer og provisjonsinntekter	4 822	5 230	4 818	5 229
Sum gebyrer og provisjonsinntekter	33 555	33 425	33 551	29 723
Avgitt garantiprovisjon	500	500	500	500
Gebyrkostnader clearing/oppgjør	3 897	3 935	3 887	3 926
Andre gebyrer og provisjonskostnader	1 998	648	1 998	163
Sum gebyrer og provisjonskostnader	6 395	5 083	6 385	4 589

NOTE 11 NÆRSTÅENDE PARTER

Internhandel i konsernet er gjort i henhold til egne avtaler og på armlengdes avstand. Avregning av felleskostnader i konsernet er fordelt på konsernselskapene i henhold til nøkler, avhengig av de ulike kostnadsartene. Nærstående parter består av konsernselskapene Landkreditt SA, Landkreditt Boligkreditt AS, Landkreditt Forvaltning AS og Landkreditt Forsikring AS samt ledende ansatte og nærstående. Landkreditt Finans AS var nærstående fram til og med 30. juni 2018.

MELLOMVÆRENDE OG TRANSAKSJONER MELLOM

LANDKREDITT BANK (MORBANKEN) OG ANDRE KONSERNSELSKAP

	2019	2018
Renteinntekter	13 498	10 603
Rentekostnader	364	496
Periodens utbytte fra datterselskap	0	845
Gebyrer og provisjonsinntekter	12 406	10 266
Netto inntekt på finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi	950	0
Andre driftsinntekter	19 863	2 068
Andre driftskostnader	0	101
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	297 487	245 357
Netto kjøp (+) / salg (-) utlån til kunder*	-371 580	-448 664
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	284 214	21 109
Innskudd fra kredittinstitusjoner	294	11
Innskudd fra kunder	24 783	24 993
Opptjente, ikke mottatte inntekter	5 661	1 125
Utbytte fra datterselskap opptjent	0	383
Skyldig konsernbidrag til Landkreditt SA	6 331	6 224

* = Kjøp / salg av utlån til Landkreditt Boligkreditt

For opplysning om ledende ansatte se note 14.

NOTE 12 KAPITALDEKNING

De formelle minstekravene til egenkapital innebærer at konsernet skal ha en kapitaldekning på minimum 16,0 prosent. Både konsernet og datterselskapet har interne minimumskrav til kapitaldekning ut over det de formelle minimumskravene tilsier. De konkrete minimumsnivåene er nedfelt i dokumentet « Dokumentasjon om risikoprofil og nødvendig kapitalbehov (ICAAP)». Det interne minstekravet utgjør til enhver tid summen av de formelle minstekravene, Pilar 2-tillegget fastsatt av Finanstilsynet (2,7 prosent) samt et internt bufferkrav på 0,5 prosent. Det totale kapitaldekningskravet (inkludert internkrav) utgjør 19,2 prosent.

KONSERN	31.12.2019	31.12.2018
Ansvarlig kapital	3 029 916	2 892 668
Kjernekapital	2 778 845	2 641 670
Ren kjernekapital	2 579 695	2 442 520
Kapitalinstrumenter som kvalifiserer som ren kjernekapital	1 380 000	1 380 000
Innbetalt aksjekapital	1 380 000	1 380 000
Opptjent egenkapital i form av tilbakeholdte resultater	1 235 808	1 101 379
Justeringer i ren kjernekapital knyttet til regulatoriske filtre	-2 458	-2 689
Andre immaterielle eiendeler	-33 655	-36 170
Pensjonsmidler	0	0
Evigvarende fondsobligasjoner	199 150	199 150
Ansvarlig lånekapital	251 071	250 998
Samlet beregningsgrunnlag	13 667 695	13 558 423
Beregningsgrunnlag for kreditt-, motparts- og forringelsesrisiko	12 948 351	12 795 094
Institusjoner	168 142	182 839
Foretak	14 844	18 608
Massemarkedsengasjementer	4 227 902	4 694 662
Engasjementer med pantsikkerhet i eiendom	7 470 374	6 981 195
Forfalte engasjementer	297 652	273 910
Obligasjoner med fortrinnsrett	138 411	164 953
Andeler i verdipapirfond	338 741	344 346
Øvrige engasjementer	292 286	134 581
Beregningsgrunnlag for posisjons-, valuta- og varerisiko	0	0
Valuta	0	0
BEREGNINGSGRUNNLAG FOR OPERASJONELL RISIKO		
Basismetode	782 454	763 329
Ren kjernekapitaldekning	18,79	18,01
Kjernekapitaldekning	20,24	19,48
Kapitaldekning	22,07	21,33
Uvektet kjernekapital	9,16	9,05

MORBANK

	31.12.2019	31.12.2018
Ansvarlig kapital	2 880 515	2 760 304
Kjernekapital	2 629 444	2 509 306
Ren kjernekapital	2 430 294	2 310 156
Kapitalinstrumenter som kvalifiserer som ren kjernekapital	1 380 000	1 380 000
Innbetalt aksjekapital	1 380 000	1 380 000
Opptjent egenkapital i form av tilbakeholdte resultater	1 092 873	969 020
Justeringer i ren kjernekapital knyttet til regulatoriske filtre	-9 077	-2 694
Andre immaterielle eiendeler	-33 502	-36 170
Pensjonsmidler	0	0
Evigvarende fondsobligasjoner	199 150	199 150
Ansvarlig lånekapital	251 071	250 998
Samlet beregningsgrunnlag	12 013 178	12 076 263
Beregningsgrunnlag for kreditt-, motparts- og forringelsesrisiko	11 476 039	11 449 123
Institusjoner	232 841	239 389
Foretak	14 844	18 608
Massemarkedsengasjementer	4 227 902	4 694 662
Engasjementer med pantsikkerhet i eiendom	5 668 463	5 354 055
Forfalte engasjementer	297 652	273 910
Obligasjoner med fortrinnsrett	166 753	164 953
Andeler i verdipapirfond	338 741	344 346
Øvrige engasjementer	528 844	359 199
Beregningsgrunnlag for posisjons-, valuta- og varerisiko	0	0
Valuta	0	0
BEREGNINGSGRUNNLAG FOR OPERASJONELL RISIKO		
Basismetode	654 195	627 140
Ren kjernekapitaldekning	20,04	19,13
Kjernekapitaldekning	21,68	20,78
Kapitaldekning	23,75	22,86
Uvektet kjernekapital	10,00	9,94

NOTE 13 SEGMENTINFORMASJON

RESULTAT- OG BALANSEUTVIKLING I DATTERSELSKAPER

2019	LAND- KREDITT BANK	LANDKREDITT BOLIGKREDITT (100 %)	ELIMINERING	TOTALT
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	369 535	29 869	0	399 403
Utbytte	1	0	0	1
Netto gebyrer og provisjonsinntekter	27 165	-5	0	27 161
Netto inntekt på finansielle instrumenter	20 419	-4 095	0	16 324
Andre driftsinntekter	19 878	0	-354	19 524
Kostnader	208 699	765	-354	209 109
Tap på utlån	6 887	281	0	7 168
Resultat før skatt	221 413	24 723	0	246 136

31.12.2019

Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	1 203 621	5 322	-297 781	911 162
Utlån og fordringer på kunder	20 874 839	4 402 783	-5 431	25 272 192
Verdipapirer til virkelig verdi	2 725 851	19 835	-284 214	2 461 473
Aksjer i datterselskaper	250 150	0	-250 150	0
Utsatt skattefordel	0	153	-153	0
Immaterielle eiendeler	33 502	0	0	33 502
Varige driftsmidler	77 109	0	0	77 109
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	7 785	0	-24	7 761
Sum eiendeler	25 172 857	4 428 093	-837 753	28 763 198
Innskudd fra kredittinstitusjoner	634	297 487	-297 781	340
Innskudd fra kunder	17 955 688	0	0	17 955 688
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 118 919	3 732 696	-284 214	7 567 401
Utsatt skatt	8 164	0	-153	8 011
Annen gjeld	137 802	5 873	-4 934	138 741
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	28 556	134	-24	28 666
Ansvarlig lånekapital	251 071	0	0	251 071
Sum gjeld	22 500 834	4 036 190	-587 106	25 949 919
Aksjekapital	1 380 000	250 000	-250 000	1 380 000
Fondsobligasjoner	199 150	0	0	199 150
Annen egenkapital	1 092 873	141 903	-647	1 234 129
Sum egenkapital	2 672 023	391 903	-250 647	2 813 279
Sum gjeld og egenkapital	25 172 857	4 428 093	-837 753	28 763 198

2018	LAND- KREDITT BANK	LANDKREDITT BOLIGKREDITT (100 %)	LANDKREDITT FINANS* (62 %)	ELIMINERING	TOTALT
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	323 309	26 820	25 267	0	375 395
Utbytte	1	0	0	0	1
Netto gebyrer og provisjonsinntekter	25 134	-6	3 213	0	28 341
Netto inntekt på finansielle instrumenter	-13 808	-511	12	0	-14 307
Gevinst ved salg av aksjer i datterselskap	187 289	0	0	-86 313	100 976
Andre driftsinntekter	3 005	0	0	-429	2 576
Kostnader	193 674	700	9 771	-429	203 716
Tap på utlån	7 590	223	0	0	7 813
Resultat før skatt	323 666¹	25 379	18 721	-86 313	281 453

* Landkreditt Finans solgt pr 02.07.2018 ¹ Korrigert feil i årsregnskap 2018

31.12.2018

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 224 447	2 761	0	-245 368	981 840
Utlån til og fordringer på kunder	19 884 484	4 031 203	0	-4 940	23 910 747
Verdipapirer til virkelig verdi	2 893 881	16 908	0	-221 307	2 689 483
Utsatt skattefordel	2 102	0	0	0	2 102
Immaterielle eiendeler	36 170	0	0	0	36 170
Varige driftsmidler	19 530	0	0	0	19 530
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	1 364	0	0	-18	1 346
Sum eiendeler	24 061 978	4 050 872	0	-471 632	27 641 218

Lån fra kredittinstitusjoner	16 221	245 358	0	-245 368	16 211
Innskudd fra og gjeld til kunder	17 468 124	0	0	0	17 468 124
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 967 695	3 476 797	0	-21 157	7 423 335
Annen gjeld	71 718	6 271	0	-4 740	73 249
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	17 410	60	0	-18	17 452
Sum gjeld	21 541 168	3 728 486	0	-271 282	24 998 371
Aksjekapital	1 380 000	200 000	0	-200 000	1 380 000
Fondsobligasjoner	199 150	0	0	0	199 150
Annen egenkapital	941 661	122 387	0	-350	1 063 697
Sum egenkapital	2 520 811	322 387	0	-200 350	2 642 848
Sum gjeld og egenkapital	24 061 978	4 050 872	0	-471 632	27 641 218

NOTE 14 OPPLYSNINGER OM ANSATTE OG TILLITSVALGTE

	KONSERNET		MORBANKEN	
	2019	2018	2019	2018
Antall ansatte, eksklusive innleide vikarer	92	84	92	84
Antall årsverk	90,4	82,4	90,4	82,6

	KONSERNET		MORBANKEN	
	2019	2018	2019	2018
Godtgjørelse til medlemmer av styret	876	837	864	757

LEDENDE ANSATTE I LANDKREDITT BANK KONSERN	LØNN	UTBETALT	ANDRE	PERIODI-	SUM	LÅN ²
		BONUS	SKATTE-	SERT		
		2019	PLIKTIGE	PENSJONS-	2019	
			YTELSER	KOSTNAD ¹	2018	
Ole Laurits Lønnum, konsernsjef	2 715	0	334	679	3 728	6 185
Jon Martin Østby, visekonsernsjef *)	1 847	88	14	559	2 508	0
Einar Storsul, direktør marked og IKT	1 739	83	34	170	2 026	0
Emil Inversini, direktør salg kunde	1 589	76	32	170	1 867	3 601
Lars Tore Myklatun direktør juridisk	1 344	62	36	170	1 612	4 503
Trond Solberg, direktør risikostyring *)	1 424	66	16	478	1 984	0
	LØNN	UTBETALT	ANDRE	PERIODI-	SUM	LÅN ²
		BONUS	SKATTE-	SERT	2018	
		2018	PLIKTIGE	PENSJONS-		
			YTELSER	KOSTNAD ¹		
Ole Laurits Lønnum, konsernsjef	2 599	0	337	639	3 575	6 776
Jon Martin Østby, visekonsernsjef *)	1 785	85	10	573	2 453	0
Einar Storsul, direktør marked og IKT	1 698	80	10	164	1 952	0
Emil Inversini, direktør salg kunde	1 537	73	30	164	1 804	3 973
Lars Tore Myklatun direktør juridisk	1 270	60	34	164	1 528	4 508
Trond Solberg, direktør risikostyring *)	1 376	64	17	475	1 932	600

¹⁾ Alle har innskuddsbasert pensjon unntatt de som er merket med *. Disse har ytelsesbasert pensjon.

²⁾ Alle har utlånsbetingelser som for ansatte generelt.

Landkreditt Bank har etablert godtgjørelsesordninger i henhold til forskrift om godtgjørelser i finansinstitusjoner mv. Som overordnet prinsipp skal konsernets praktisering av godtgjørelsesbetingelser totalt sett være konkurransedyktige når det gjelder fastlønn, forsikringsordninger, pensjoner og variabel godtgjørelse. Den variable godtgjørelsen skal balanseres mot selskapets risikoeksponering og kontroll slik at ikke unødig og uønsket risiko tas. Konsernets samlede godtgjørelsesordninger skal være konkurransedyktige, enkle og forutsigbare for å bidra til en god prestasjonskultur. Godtgjørelsesordningene skal være i samsvar med konsernets overordnede mål, risikotoleranse og langsiktige interesser. Opptjent variabel godtgjørelse i 2019 utgjør 2.745 (2.216).

STYRET I LANDKREDITT BANK AS	STYREHONORAR OG ANDRE YTELSER ¹		UTBETALT BONUS 2019	ANDRE SKATTEPLIKTIGE YTELSER ³	PERIODISERT PENSJONS- KOSTNAD ²	SAMLET GODTGJØRELSE 2019	
	LØNN						LÅN ⁴
Inge Støve, leder	311	0	0	0	0	311	0
Eli Reistad, nestleder	89	0	0	0	0	89	3 230
Elin Schanche	161	0	0	0	0	161	799
Hans Edvard Torp	75	0	0	0	0	75	12 058
Øyvind Hestnes, ansattevalgt	89	776	37	33	65	1 000	7 902
Ingrid Fjeldstad Luke, ansatte	37	534	0	13	35	619	4 425
Oddveig Gikling-Bjørnå, vara	15	0	0	0	0	15	683
Marianne Rudlang, ansatte vara	12	361	0	23	57	453	0
Jørgen Østby, ansatte vara	75	665	33	30	46	849	3 221

STYRET I LANDKREDITT BANK AS	STYREHONORAR OG ANDRE YTELSER ¹		UTBETALT BONUS 2018	ANDRE SKATTEPLIKTIGE YTELSER ³	PERIODISERT PENSJONS- KOSTNAD ²	SAMLET GODTGJØRELSE 2018	
	LØNN						LÅN ⁴
Inge Støve, leder	273	0	0	0	0	273	0
Eli Reistad, nestleder	88	0	0	0	0	88	2 719
Elin Schanche	173	0	0	0	0	173	1 169
Knut A Nordmo	85	0	0	0	0	85	2 971
Øyvind Hestnes, ansattevalgt	85	742	35	39	64	965	7 901
Ingrid Fjeldstad Luke, ansatte	85	556	32	5	32	710	2 247
Oddveig Gikling-Bjørnå, vara	12	0	0	0	0	12	793
Marianne Rudlang, ansatte vara	12	609	33	31	58	743	2 875
Jørgen Østby, ansatte vara	12	641	32	30	44	759	3 353

1) Styregodtgjørelse fastsettes av ordinær generalforsamling for ett år.

2) Alle ansatte har innskuddsbasert pensjon.

3) Annen godtgjørelse fra Landkreditt Bank.

4) De ansattes styremedlemmer har utlånsbetingelser som for ansatte generelt. Øvrige styremedlemmer har lån til ordinære utlånsbetingelser og er ikke omfattet av personallåneordningen.

Ordinær pensjonsalder for konsernsjef følger aldersgrensen i den kollektive tjenstepensjonsordningen slik denne er til enhver tid. Det er gjensidig mulighet for fratredelse fra 62 år. Slutter konsernsjef i stillingen vil det på gitte vilkår kunne utløses etterlønn i 6 måneder, regnet fra utløpet av oppsigelsesfristen.

Pantesikret utlån til ansatte pr 31.12.2019 utgjør 232.155 (225.401).

Skattepliktig rentefordel knyttet til rentesubsidiering av lån til ansatte i Landkreditt Bank utgjør 937 (1.203).

REVISJONSKOSTNADER	KONSERNET		MORBANKEN	
	2019	2018	2019	2018
Revisjonshonorar	874	922	779	771
Andre tjenester utenfor revisjonen	3	172	3	172
Andre attestasjoner	4	4	0	0
Skatt, rådgivning	133	131	89	98

Alle beløp er inklusive merverdiavgift.

NOTE 15 AKSJER OG OBLIGASJONER VURDERT TIL VIRKELIG VERDI

KONSERN	31.12.2019	31.12.2018
Sertifikater og obligasjoner utstedt av stater	391 963	439 925
Fond med obligasjoner garantert av stater	122 243	95 871
Obligasjoner utstedt av offentlig forvaltning	20 034	0
Obligasjoner med fortrinnsrett	1 387 538	1 620 908
Fondsobligasjoner og ansvarlige lån	149 542	134 840
Rentefond	328 115	343 178
Aksjefond	58 764	51 160
Andre aksjer og andeler	3 273	3 599
Sum aksjer og obligasjoner	2 461 473	2 689 482

Pr 31.12.2019 utgjør effektiv rente på investeringer i rentebærende verdipapirer 2,26 prosent (1,68 prosent pr. 31.12.2017). Effektiv rente er beregnet ved å ta nominell rente på investeringene korrigert for periodisering av over/-underkurs. Gjennomsnittlig tid til renteregulering er 84 dager.

31.12.2019	RISIKO-VEKT ¹⁾	ANSKAFFELSESKOST	BOKFØRT VERDI ²⁾	ANDEL BØRSNOTERT
Sertifikater og obligasjoner utstedt av stater	0 %	390 533	391 963	100 %
Fond med obligasjoner garantert av stater	0 %	127 919	122 243	n.a.
Obligasjoner utstedt av offentlig forvaltning	10 %	20 000	20 034	100 %
Obligasjoner med fortrinnsrett	10 %	1 381 203	1 387 538	100 %
Fondsobligasjoner og ansvarlige lån	100 %	147 303	149 542	100 %
Rentefond	20-100 %	324 808	328 115	n.a.

¹⁾ Risikovekt benyttes ved beregning av selskapets kapitaldekning

²⁾ Bokført verdi er lik virkelig verdi

31.12.2018	RISIKO-VEKT	ANSKAFFELSESKOST	BOKFØRT VERDI ²⁾	ANDEL BØRSNOTERT
Sertifikater og obligasjoner utstedt av stater	0 %	439 034	439 925	100 %
Fond med obligasjoner garantert av stater	0 %	102 875	95 871	n.a.
Obligasjoner med fortrinnsrett	10 %	1 615 616	1 620 908	100 %
Fondsobligasjoner og ansvarlige lån	100 %	134 555	134 840	100 %
Rentefond	20-100 %	341 505	343 178	n.a.

NETTO INNTEKT PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER VURDERT TIL VIRKELIG VERDI	2019	2018
Netto verdiendring og gevinst/-tap på rentebærende verdipapirer	4 698	13 494
Netto verdiendring og gevinst/-tap på aksjer og aksjefond	11 629	-27 802
Netto gevinst/-tap på valuta	-3	1
Sum netto inntekt på finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi	16 324	-14 307

Se note 2.11 vedrørende prinsipper for verddivurdering

MORBANK	31.12.2019	31.12.2018
Sertifikater og obligasjoner utstedt av stater	372 128	423 018
Fond med obligasjoner garantert av stater	122 243	95 871
Obligasjoner utstedt av offentlig forvaltning	20 034	0
Fondsobligasjoner og ansvarlige lån	149 542	134 840
Obligasjoner med fortrinnsrett	1 671 751	1 642 065
Rentefond	328 115	343 178
Aksjefond	58 764	51 160
Andre aksjer og andeler	3 273	3 599
Sum aksjer og obligasjoner	2 725 851	2 693 731

Pr 31.12.2019 utgjør effektiv rente på investeringer i rentebærende verdipapirer 2,26 prosent (1,68 prosent). Effektiv rente er beregnet ved å ta nominell rente på investeringene korrigert for periodisering av over/-underkurs. Gjennomsnittlig tid til renteregulering er 77 dager.

31.12.2019	RISIKO-VEKT	ANSKAFFELSESKOST	BOKFØRT VERDI^{*)}	ANDEL BØRSNOTERT
Sertifikater og obligasjoner utstedt av stater	0 %	370 769	372 128	100 %
Fond med obligasjoner garantert av stater	0 %	127 919	122 243	n.a.
Obligasjoner utstedt av offentlig forvaltning	10 %	20 000	20 034	100 %
Obligasjoner med fortrinnsrett	10 %	1 665 121	1 671 751	100 %
Fondsobligasjoner og ansvarlige	100 %	147 303	149 542	100 %
Rentefond	20-100 %	324 808	328 115	100 %

*) Bokført verdi er lik virkelig verdi

31.12.2018	RISIKO-VEKT	ANSKAFFELSESKOST	BOKFØRT VERDI^{*)}	ANDEL BØRSNOTERT
Sertifikater og obligasjoner utstedt av stater	0 %	422 139	423 018	100 %
Fond med obligasjoner garantert av stater	0 %	102 875	95 871	n.a.
Obligasjoner med fortrinnsrett	10 %	1 636 715	1 642 065	100 %
Fondsobligasjoner og ansvarlige	100 %	134 555	134 840	100 %
Rentefond	20-100 %	341 505	343 178	100 %

ANDELER I AKSJEFOND	BOKFØRT VERDI 31.12.2019[*]	AVKASTNING 2019	BOKFØRT VERDI 31.12.2018	AVKASTNING 2018
Landkreditt Utbytte	47 044	9 876	51 160	-314
Landkreditt Norden Utbytte	11 720	1 753	0	0
Sum andeler i aksjefond	58 764	11 629	51 160	-314

*) Bokført verdi er lik virkelig verdi

AKSJER 31.12.2019	ORGANISASJONS NUMMER	ANTALL AKSJER/ ANDELER	EIERANDEL	BOKFØRT VERDI 31.12.2019[*]	KOSTPRIS	BØRSNOTERT
Vipps AS	918 713 867	1 729	n.a.	756	756	Nei
Landbrukets Dataflyt SA	913 294 394	1	8,40 %	320	320	Nei
VISA Norge FLI	986 593 047	n.a.	n.a.	2 197	0	Nei
Sum		1 730	0	3 273	1 076	

* Bokført verdi er lik markedsverdi.

AKSJER 31.12.2018	ORGANISASJONS NUMMER	ANTALL AKSJER/ ANDELER	EIERANDEL	BOKFØRT VERDI 31.12.2018*	KOSTPRIS	BØRSNOTERT
BankAsept AS	883 982 282	250	n.a.	125	125	Nei
Landbrukets Dataflyt SA	913 294 394	1	8,40 %	320	320	Nei
Bankenes ID-tjeneste AS	988 477 052	66	6,60 %	13	13	Nei
VISA Norge FLI	986 593 047	n.a.	n.a.	3 141	0	Nei
Sum		317	0	3 599	458	

* Bokført verdi er lik virkelig verdi.

NETTO INNTEKT PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER VURDERT TIL VIRKELIG VERDI	2019	2018
Netto verdiendring og gevinst/-tap på rentebærende verdipapirer	8 793	-13 494
Netto verdiendring og gevinst/-tap på aksjer	11 629	-315
Netto gevinst/-tap på valuta	-3	1
Sum netto inntekt på finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi	20 419	-13 808

Se note 2.11 vedrørende prinsipper for verdivurdering.

NOTE 16 AKSJER I DATTERSELSKAPER

Pr 31.12.2019 har Landkreditt Bank AS følgende datterselskaper:
Landkreditt Finans AS ble solgt 02.07.2018

	ORGANIS ASJONS- NUMMER	ANSKAFFELSES KOST	ANTALL AKSJER	RESULTAT	EGEN- KAPITAL
Landkreditt Boligkreditt AS (100 %)	996 225 127	250 150	250 000	19 531	391 917

NOTE 17 IMMATERIELLE EIENDELER OG VARIGE DRIFTSMIDLER

MORBANK OG KONSERN	IMMATERIELLE EIENDELER	ANLEGG- MIDLER	EIENDOM	VANLIGE DRIFTSMIDLER
Anskaffelseskost 01.01.2019	137 346	42 239	257	42 496
+ Tilgang dette år	7 764	314	298	611
- Avgang dette år	0	0	0	69 772
Anskaffelseskost 31.12.2019	145 110	42 553	555	112 879
Akk. ordinære avskrivninger 01.01.2019	101 176	22 945	49	22 994
+ Årets avskrivninger	10 433	2 721	24	12 805
Akk. ordinære avskrivninger 31.12.2019	111 609	25 666	73	35 799
Bokført verdi 31.12.2019	33 502	16 887	482	77 081
Avskrivningssatser:	0-33 %	10-33 %	0-5 %	10-33 %

Immaterielle eiendeler består av EDB-lisenser og programvare.

Bruksretter knyttet til leiekontrakter er inkludert i varige driftsmidler. Se note 33.

INVESTERINGER I OG SALG AV ANLEGGSMIDLER MORBANK OG KONSERN

	INVESTERINGER	SALG
2015	11 392	0
2016	12 958	0
2017	18 130	0
2018	14 384	0
2019	8 376	0

NOTE 18 GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

KONSERN	31.12.2019		31.12.2018	
	BOKFØRT VERDI	PÅLYDENDE	BOKFØRT VERDI	PÅLYDENDE
Innlån vurdert til amortisert kost	7 567 401	7 541 000	7 172 337	7 153 000
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 567 401	7 541 000	7 172 337	7 153 000

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER BOKFØRT TIL AMORTISERT KOST

VERDIPAPIRNR.	FRA DATO	TIL DATO	LÅNETYPE	GJELDENDE RENTESATS	NESTE RENTE- REGULERING	UTESTÅENDE 31.12.2019	EGEN- BEHOLD.	NETTO UTEST. 31.12.2019
NO0010703663	25.02.2014	25.02.2020	Uten avdrag	2,41 %	N.a.	43 000	0	43 000
NO0010763485	22.04.2016	22.04.2020	Uten avdrag	2,61 %	22.01.2020	25 000	0	25 000
NO0010742422	30.07.2015	30.07.2020	Uten avdrag	2,50 %	30.01.2020	300 000	130 000	170 000
NO0010743206	13.08.2015	13.11.2020	Uten avdrag	2,33 %	13.02.2020	280 000	200 000	80 000
NO0010764483	12.05.2016	12.02.2021	Uten avdrag	2,99 %	12.02.2020	500 000	20 000	480 000
NO0010710825	21.05.2014	20.05.2021	Uten avdrag	2,42 %	20.02.2020	450 000	52 000	398 000
NO0010767692	17.06.2016	17.09.2021	Uten avdrag	2,71 %	17.03.2020	325 000	30 000	295 000
NO0010773781	12.09.2016	12.10.2021	Uten avdrag	2,63 %	13.01.2020	500 000	50 000	450 000
NO0010797384	15.06.2017	15.02.2022	Uten avdrag	2,39 %	17.02.2020	400 000	0	400 000
NO0010790835	07.04.2017	07.04.2022	Uten avdrag	2,48 %	07.01.2020	400 000	0	400 000
NO0010805328	12.09.2017	12.09.2022	Uten avdrag	2,29 %	12.03.2020	400 000	0	400 000
NO0010811367	24.11.2017	24.11.2022	Uten avdrag	2,55 %	24.02.2020	500 000	0	500 000
NO0010831241	03.09.2018	03.03.2023	Uten avdrag	2,37 %	03.03.2020	400 000	0	400 000
NO0010793581	22.05.2017	22.05.2023	Uten avdrag	2,68 %	24.02.2020	500 000	0	500 000
NO0010822752	22.05.2018	22.08.2023	Uten avdrag	2,30 %	24.02.2020	500 000	0	500 000
NO0010858681	20.06.2019	20.10.2023	Uten avdrag	2,39 %	20.01.2020	500 000	0	500 000
NO0010830730	22.08.2018	22.11.2023	Uten avdrag	2,36 %	N.a.	200 000	0	200 000
NO0010836091	15.11.2018	22.02.2024	Uten avdrag	2,36 %	24.02.2020	500 000	0	500 000
NO0010850142	16.04.2019	16.04.2024	Uten avdrag	2,45 %	16.01.2020	500 000	0	500 000
NO0010860067	01.08.2019	24.02.2025	Uten avdrag	2,25 %	24.02.2020	500 000	0	500 000
NO0010852064	15.05.2019	15.05.2026	Uten avdrag	2,33 %	17.02.2020	300 000	0	300 000
Sum						8 023 000	482 000	7 541 000
						31.12.2019	31.12.2018	
Markedsverdi av innlån vurdert til amortisert kost						7 585 354	7 205 79	

Pr. 31.12.2019 er den gjennomsnittlige effektive rente på obligasjonslånene 2,11 prosent (1,88 prosent).

Effektiv rente på obligasjonsgjelden er beregnet ved å omgjøre hvert innlån til årlig effektiv rente og deretter vekte hvert innlån med størrelsen på lånet.

FORFALLSSTRUKTUR GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER	31.12.2019	31.12.2018
Gjeld som forfaller til betaling mer enn fem år etter regnskapsavslutning	800 000	100 000
Gjeld som har kortere løpetid	6 741 000	7 053 000
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 541 000	7 153 000

MORBANK	31.12.2019		31.12.2018	
	BOKFØRT VERDI	PÅLYDENDE	BOKFØRT VERDI	PÅLYDENDE
Innlån vurdert til amortisert kost	4 118 919	4 100 000	3 716 697	3 704 000
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 118 919	4 100 000	3 716 697	3 704 000

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER BOKFØRT TIL AMORTISERT KOST

VERDIPAPIRNR.	FRA DATO	TIL DATO	LÅNETYPE	GJELDENDE RENTESATS	NESTE RENTE-REGULERING	UTESTÅENDE 31.12.2019	EGEN BEHOLD. 31.12.2019	NETTO UTEST. 31.12.2019
NO0010742422	30.07.2015	30.07.2020	Uten avdrag	2,50 %	30.01.2020	300 000	130 000	170 000
NO0010764483	12.05.2016	12.02.2021	Uten avdrag	2,99 %	12.02.2020	500 000	20 000	480 000
NO0010773781	12.09.2016	12.10.2021	Uten avdrag	2,63 %	13.01.2020	500 000	50 000	450 000
NO0010790835	07.04.2017	07.04.2022	Uten avdrag	2,48 %	07.01.2020	400 000	0	400 000
NO0010811367	24.11.2017	24.11.2022	Uten avdrag	2,55 %	24.02.2020	500 000	0	500 000
NO0010831241	03.09.2018	03.03.2023	Uten avdrag	2,37 %	03.03.2020	400 000	0	400 000
NO0010793581	22.05.2017	22.05.2023	Uten avdrag	2,68 %	24.02.2020	500 000	0	500 000
NO0010830730	22.08.2018	22.11.2023	Uten avdrag	2,36 %	N.a.	200 000	0	200 000
NO0010858681	20.06.2019	20.10.2023	Uten avdrag	2,39 %	20.01.2020	500 000	0	500 000
NO0010850142	16.04.2019	16.04.2024	Uten avdrag	2,45 %	16.01.2020	500 000	0	500 000
Sum						4 300 000	200 000	4 100 000

	31.12.2019	31.12.2018
Markedsverdi av innlån vurdert til amortisert kost	4 125 932	3 716 937

Pr. 31.12.2019 er den gjennomsnittlige effektive rente på obligasjonslånene 2,16 prosent (1,94 prosent).

Effektiv rente på obligasjonsgjelden er beregnet ved å omgjøre hvert innlån til årlig effektiv rente og deretter vekte hvert innlån med størrelsen på lånet.

FORFALLSSTRUKTUR GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER	31.12.2019	31.12.2018
Gjeld som forfaller til betaling mer enn fem år etter regnskapsavslutning	0	0
Gjeld som har kortere løpetid	4 100 000	3 704 000
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 100 000	3 704 000

NOTE 19 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL OG FONDSOBLIGASJONER

I konsernet er det kun Landkreditt Bank som har tatt opp ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner.

	31.12.2019		31.12.2018	
	PÅLYDENDE	BOKFØRT VERDI	PÅLYDENDE	BOKFØRT VERDI
Ansvarlig lånekapital	251 071	250 000	250 998	250 000
Fondsobligasjoner	199 150	200 000	199 150	200 000
Sum	450 221	450 000	450 148	450 000

TIDSBEGRENSET ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

VERDIPAPIRNR.	FRA DATO	TIL DATO	LÅNE-TYPE	GJELDENE RENTESATS	NESTE RENTE-REGULERING	UTESTÅENDE 31.12.2019	EGEN-BEHOLD.	NETTO UTEST. 31.12.2019	CALL DATO
NO0010821432	25.04.2018	25.04.2028	Uten avdrag	3,20 %	27.01.2020	175 000	0	175 000	25.04.2023
NO0010848393	26.03.2019	26.03.2029	Uten avdrag	3,48 %	26.03.2020	75 000	0	75 000	26.03.2024
Sum						250 000	0	250 000	

EVIGVARENDE FONDSOBLIGASJONER

VERDIPAPIRNR.	FRA DATO	TIL DATO	LÅNE-TYPE	GJELDENE RENTESATS	NESTE RENTE-REGULERING	UTESTÅENDE 31.12.2019	EGEN-BEHOLD.	NETTO UTEST. 31.12.2019	CALL-DATO
NO0010789860	05.04.2017	Evigvarende	Uten avdrag	5,20 %	06.01.2020	50 000	0	50 000	05.04.2022
NO0010821127	20.04.2018	Evigvarende	Uten avdrag	5,10 %	20.01.2020	150 000	0	150 000	24.04.2023
Sum						200 000	0	200 000	

	31.12.2019	31.12.2018
Markedsverdi av ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner vurdert til amortisert kost	454 619	445 027

KONTANTSTRØM GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV ANSVARLIG LÅN OG FONDSOBLIGASJONER

KONSERN NOMINELLE VERDIER	31.12.2019	EMITTERT	FORFALT/INNLOST	31.12.2018
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital	250 000	75 000	75 000	250 000
Fondsobligasjoner	200 000	0	0	200 000
Sum tilleggskapital	450 000	75 000	75 000	450 000

NOTE 20 PENSJONSFORPLIKTELSER

MORBANK OG KONSERN

Konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon. I konsernet er det kun Landkreditt Bank som har ytelsesbasert pensjonsordning. I tillegg har Landkreditt Bank AFP-ordning som foreløpig regnskapsføres som en innskuddsbasert ordning. Kostnaden for denne i 2019 utgjør 1.173 (1.195). Totalt kostnadsført på innskuddsbaserte pensjonsordninger i 2019 utgjør 5 226 (4 500). Ytelsespensjonsordningen i Landkreditt Bank ble lukket 31.12.2015. Ansatte under 52 år er overført til en innskuddsbasert ordning, med eventuell kompensasjon.

FORSIKREDE FONDSBASERTE FORPLIKTELSER

Pensjonsordningen behandles regnskapsmessig i henhold til IAS 19 Ansattetrytelse. I henhold til denne regnskapsstandarden behandles selskapets pensjonsordning som en ytelsesplan.

Landkreditt Bank AS har kollektiv pensjonsordning for sine ansatte i livsforsikringsselskap. Denne omfatter i alt 20 aktive og 18 pensjonister. Ordningen gir rett til definerte fremtidige ytelse. Ytelsene er i hovedsak avhengig av opptjeningsår, lønnsnivå og størrelsen på ytelsen fra Folketrygden. Ved beregning av størrelse på opptjent pensjon er lineært prinsipp benyttet.

Årlig alderspensjon fra pensjonsordningen utgjør differansen mellom 66 prosent av pensjonsgrunnlaget og en antatt alderspensjon fra Folketrygden.

USIKREDE IKKE FONDSBASERTE FORPLIKTELSE

Gjeldende AFP-ordning behandles foreløpig regnskapsmessig som en innskuddsordning. Innbetalinger til denne er i 2018 og 2019 ført mot resultat.

For konsernsjef er det avtalt pensjon over drift. Pensjonsalder følger aldersgrensen i den kollektive pensjonsordningen med

gjensidig mulighet for fratredelse fra 62 år. Avtalen sikrer en total pensjonsutbetaling på 66 prosent av pensjonsgrunnlaget.

For visekonsernsjef og direktør risikostyring er det avtalt pensjon over drift med mulighet for fratredelse ved henholdsvis 65 og 64 år. Arbeidsgiveravgift avsettes sammen med øvrige pensjonsforpliktelser.

Konsernet benytter tilnærmet Norsk Regnskapsstiftelses forutsetninger i sine beregninger.

ØKONOMISKE FORUTSETNINGER	FORSIKRET ORDNING	
	2019	2018
Diskonteringsrente	2,22 %	2,74 %
Årlig lønnsvekst	1,23 %	1,48 %
Regulering av pensjoner under utbetaling	0,70 %	0,80 %
Regulering av Folketrygdens grunnbeløp	3,16 %	3,20 %
Renteberegning på fondsmidler	2,20 %	2,74 %
Gjennomsnittlig arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %
Påløpt pensjonsforpliktelse ved periodens begynnelse	53 616	50 300
Årets pensjonsopptjening, Service Cost	3 444	3 362
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsene	1 445	1 117
Planendring	0	0
Aktuarielt tap (gevinst)	6 448	667
Oppgjør	0	0
Arbeidsgiveravgift av innbetaling pensjonsmidler	-223	-49
Pensjonsutbetalinger	-1 844	-1 781
Påløpt pensjonsforpliktelse ved periodens slutt	62 886	53 616
BEVEGELSER PENSJONSMIDLER		
Pensjonsmidler ved periodens begynnelse	51 025	49 873
Renteberegning på pensjonsmidlene	1 378	1 112
Aktuarielt (tap) gevinst	-1 333	1 473
Betalte kostnader	0	0
Innbetalinger	1 502	49
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	-223	-49
Pensjonsutbetalinger	-1 544	-1 433
Oppgjør	0	0
Pensjonsmidler ved periodens slutt	50 805	51 025

AVSTEMMING - BALANSEFØRT PENSJONSFORPLIKTELSE	31.12.2019	31.12.2018
Balanseført pensjonsforpliktelse ved periodens begynnelse	2 591	428
Resultatført pensjonskostnad	3 510	3 368
Aktuarielt tap/(gevinst) ført mot egenkapital	7 782	-806
Innbetalinger inklusive arbeidsgiveravgift	-1 502	-49
Utbetalt pensjon over drift inklusive arbeidsgiveravgift	-300	-348
Balanseført pensjonsforpliktelse inkl arbeidsgiveravgift *)	12 081	2 591
*) Inkludert arbeidsgiveravgift med:	1 224	900

PERIODENS PENSJONSKOSTNADER INKLUSIVE ARBEIDSGIVERAVGIFT		
Årets pensjonsopptjening, Service Cost	3 444	3 363
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsene	1 445	1 117
Renteberegning på pensjonsmidlene	-1 378	-1 112
Overgangsordning AFP	0	0
Avslutning avtale	0	0
Administrasjonskostnader	0	0
Oppgjør	0	0
Resultatført pensjonskostnad	3 510	3 368

FORUTSETNINGER	31.12.2019	31.12.2018
Amortiseringsfaktor (forventet gjenstående tjenestetid)	5,96	6,80
Gjennomsnittlig arbeidsgiveravgiftsfaktor	14,10	14,10

DEMOGRAFISKE DATA		
Antall yrkesaktive	20	20
Gjennomsnittsalder - yrkesaktive	59	58
Sum lønn	17 007	16 430
Gjennomsnittlig lønn	850	822
Antall pensjonister	18	18

Landkreditt Bank har plikt til å etablere en pensjonsordning. Dette er etablert og i samsvar med kravene i loven.

SAMMENSETNING PENSJONSMIDLER:	2019	2018
Aksjer (11,6 %)	5 913	7 603
Obligasjoner (67,3 %)	34 307	33 575
Eiendom (19,4 %)	9 889	9 389
Annet (1,7 %)	867	459

Pensjonsmidlene er i ubetydelig grad investert i obligasjoner utstedt av selskaper i Landkreditt Bankkonsernet. Avkastning på pensjonsmidlene var 5,80 prosent i 2018. Faktisk avkastning på pensjonsmidlene i 2019 foreligger mai 2020. Estimert avkastning på pensjonsmidlene i 2019 utgjør 5,26 prosent. Forventet gjennomsnittlig durasjon på pensjonsforpliktelsen er 14,27 år.

ENDRINGER I OBLIGASJONSRENTENE:

En reduksjon i obligasjonsrentene vil øke forpliktelsene i pensjonsordningene. Dette vil bli delvis utlignet ved en økning i avkastningen på obligasjonsinvesteringene.

INFLASJONSRIKIKO:

Pensjonsordningens forpliktelse har inflasjonsrisiko.

FORVENTET LEVETID:

Utbetalingsforpliktelsen gjelder for det resterende livsløpet til deltakerne i ordningen. En økning i forventet levetid vil lede til en øking i ordningens forpliktelser.

Forventet forfallstidspunkt på pensjonsordningene (nominelle kontantstrømmer):

YTELSESPENSJON	< 1 ÅR	1-2 ÅR	3-5 ÅR	> 5 ÅR
	1 763	3 461	5 090	91 337

Landkreditt Banks mål er å matche de langsiktige investeringene med forpliktelsene ettersom de forfaller. Landkreditt Bank overvåker aktivt hvordan løpetider og den forventede avkastning matcher pensjonsutbetalingene ettersom de forfaller. Investeringene er godt diversifiserte, slik at tap i en enkelt investering ikke vil ha vesentlig påvirkning på ordningens totale pensjonsmidler. Forventet samlet innbetaling til ytelsesplanen i 2020 er 3,8 mill.

NETTO PERIODISERT PENSJONSKOSTNAD 2019	FORSIKRET ORDNING	USIKREDE ORDNINGER
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	1 966	1 126
Arbeidsgiveravgift av årets opptjening	277	74
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsene	1 202	243
Renteberegning på pensjonsmidlene	-1 378	0
Resultatført netto forpliktelse ved oppgjør	0	0
Administrasjonskostnader	0	0
Netto pensjonskostnad	2 067	1 442

AVSTEMMING AV PENSJONSORDNINGENS FINANSIERTE STATUS MOT BELØP I BALANSEN

	31.12.2019 FORSIKRET ORDNING	31.12.2019 UFORSIKREDE ORDNINGER	31.12.2018 FORSIKRET ORDNING	31.12.2018 UFORSIKREDE ORDNINGER
Pensjonsforpliktelser (brutto)	-51 723	-11 163	-44 574	-9 042
Pensjonsmidler (markedsverdi)	50 805	0	51 025	0
Ikke resultatførte estimatendringer og avvik	0	0	0	0
Netto pensjonsmidler (-forpliktelser)	-917	-11 163	6 451	-9 042

UTVIKLINGEN DE SISTE FIRE ÅR I DEN YTELSESBASERTE PENSJONSORDNINGEN

	2019	2018	2017	2016
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12	62 886	53 616	50 300	46 588
Pensjonsmidler 31.12	50 805	51 025	49 873	55 300
Overskudd/ underskudd	12 081	2 591	428	-8 712

Pr. 31.12.2019 er estimataviket innregnet over utvidet resultat. For konsernet og morbanken betyr det at pensjonsforpliktelsen ble økt med 7.782 og egenkapitalen redusert med 5.837 etter skatt.

SENSITIVITETSANALYSE YTELSESDORDNING 2019 BASERT PÅ FØLGENDE FORUTSETNINGER:

Diskonteringsrente +/- 0,5 %

Lønnsregulering +/- 0,5 %

Pensjonsregulering +/- 0,25 %

	SIKRET ORDNING	USIKRET ORDNING
Brutto opptjent pensjonsforpliktelse 31.12.2019	44 574	8 142
Årets pensjonsopptjening pr 31.12.2019	1 914	1 096

ENDRING I 1.000 HVIS FORUTSETNINGER ENDRES +/- 0,5 PROSENT

ESTIMERT PENSJONSFORPLIKTELSE	SIKRET ORDNING		USIKRET ORDNING	
	- 0,5 PROSENT	+ 0,5 PROSENT	- 0,5 PROSENT	+ 0,5 PROSENT
Diskonteringsrente	55 448	48 143	11 151	9 099
Lønnsregulering	50 484	52 759	9 323	10 840
Pensjonsregulering	49 806	53 546	9 635	10 506

ÅRETS PENSJONSOPPTJENING	SIKRET ORDNING		USIKRET ORDNING	
	- 0,5 PROSENT	+ 0,5 PROSENT	- 0,5 PROSENT	+ 0,5 PROSENT
Diskonteringsrente	2 312	1 944	1 417	1 132
Lønnsregulering	2 025	2 213	1 164	1 373
Pensjonsregulering	2 020	2 223	586	1 335

PROSENTVIS ENDRING HVIS FORUTSETNINGER ENDRES +/- 0,5 PROSENT

ESTIMERT PENSJONSFORPLIKTELSE	SIKRET ORDNING		USIKRET ORDNING	
	- 0,5 PROSENT	+ 0,5 PROSENT	- 0,5 PROSENT	+ 0,5 PROSENT
Diskonteringsrente	7,4 %	-6,7 %	10,7 %	-9,6 %
Lønnsregulering	-2,2 %	2,2 %	-7,4 %	7,7 %
Pensjonsregulering	-3,5 %	3,8 %	-4,3 %	4,3 %

ÅRETS PENSJONSOPPTJENING	SIKRET ORDNING		USIKRET ORDNING	
	- 0,5 PROSENT	+ 0,5 PROSENT	- 0,5 PROSENT	+ 0,5 PROSENT
Diskonteringsrente	9,2 %	-8,2 %	12,1 %	-10,5 %
Lønnsregulering	-4,4 %	4,5 %	-8,0 %	8,6 %
Pensjonsregulering	-4,6 %	5,0 %	-53,7 %	5,6 %

NOTE 21 SKATTEKOSTNAD

KONSERN

ÅRETS SKATTEKOSTNAD	2019	2018
Resultat før skatt	246 136	281 452
Permanente resultatforskjeller	-27 636	-127 790
Endring midlertidige forskjeller anleggsmidler	-1 774	55 036
Endring midlertidige forskjeller aksjer og rentepapirer	-5 696	14 468
Endring midlertidige forskjeller pensjoner	-14 689	2 091
Endring utsatt skatt IFRS9	-18 211	0
Korrigerings for direkte balanseførte forskjeller	0	-55 561
Årets skattegrunnlag av ordinær drift	178 130	169 696
Endring i forskjeller som inngår i grunnlag for utsatt skatt	40370	-16 034
Konsernbidrag	-6 331	-6 224
Grunnlag for betalbar skatt	171 799	163 471
Betalbar skatt av årets skattegrunnlag i resultatet	42 188	42 424
Korreksjon avsetning tidligere år	-110	0
Netto endring utsatt skatt	12 006	-162
Årets skattekostnad i årsresultatet	54 084	42 262
SKATTEKOSTNAD TOTALRESULTATET		
Årets skattekostnad i årsresultatet	54 084	42 262
Utsatt skatt i utvidet resultat	-1.945	202
Sum skattekostnad på totalresultatet	52 139	42 464

BEREGNING AV UTSATT SKATT MIDLERTIDIGE FORSKJELLER KNYTTET TIL:	2019	2018
Pensjonsforpliktelser	12 097	-2 591
Sertifikater og obligasjoner	3 466	-2 230
Anleggsmidler	16 397	14 623
Netto negative midlertidige forskjeller	31 960	9 802
Utsatt skatt/ skattefordel 22 % og 25 %	7 837	2 450
Utsatt skattefordel på implementeringseffekt IFRS 9	0	4 553
Sum utsatt skatt/ skattefordel	7 837	-2 102
AVSTEMMING AV SKATTEKOSTNAD	2019	2018
Resultat før skatt	246 136	281 452
Skatt beregnet med selskapets vektete gjennomsnittlige skattesats	61 534	70 363
-Ikke skattepliktig inntekt	9 299	-33 628
-Skattemessig ikke fradragsberettigede kostnader	-18 584	5 729
For mye/ lite avsatt tidligere år	-110	0
Skattekostnad	52 139	42 464

MORBANK

ÅRETS SKATTEKOSTNAD	2019	2018
Resultat før skatt	221 413	323 666
Permanente resultatforskjeller	-27 636	-194 443
Endring midlertidige forskjeller anleggsmidler	-1 774	-499
Endring midlertidige forskjeller aksjer og rentepapirer	-6 391	14 468
Endring midlertidige forskjeller pensjoner	-14 689	2 091
Endring utsatt skatt IFRS9	-18 211	0
Korrigerings for direkte balanseførte forskjeller	0	806
Årets skattegrunnlag av ordinær drift	152 712	146 090
Endring i forskjeller som inngår i grunnlag for utsatt skatt	41 065	-16 867
Konsernbidrag	-6 331	-6 224
Grunnlag for betalbar skatt	146 381	139 865
Betalbar skatt av årets skattegrunnlag i resultatet	36 595	34 965
Korreksjon avsetning tidligere år	-139	0
Netto endring utsatt skatt	12 159	-4 217
Årets skattekostnad i årsresultatet	48 616	30 749

SKATTEKOSTNAD TOTALRESULTATET		
Årets skattekostnad i årsresultatet	48 616	30 749
Utsatt skatt i utvidet resultat	-1 893	202
Sum skattekostnad på totalresultatet	46 723	32 951

BEREGNING AV UTSATT SKATT	2019	2018
Midlertidige forskjeller knyttet til:		
Pensjonsforpliktelser	12 097	-2 591
Sertifikater og obligasjoner	4 161	-2 230
Anleggsmidler	16 397	14 623
Netto negative midlertidige forskjeller	32 655	9 802
Utsatt skatt/ skattefordel 22 %	8 164	2 450
Utsatt skattefordel på implementeringseffekt IFRS 9	0	4 553
Sum utsatt skatt/ skattefordel	8 164	-2 102

AVSTEMMING AV SKATTEKOSTNAD	2019	2018
Resultat før skatt	221 413	323 666
Skatt beregnet med selskapets vektete gjennomsnittlige skattesats	55 353	80 917
-Ikke skattepliktig inntekt	10 266	202
-Skattemessig ikke fradragsberettigede kostnader	-18 752	-50 168
For mye/ lite avsatt tidligere år	-139	0
Skattekostnad	46 773	30 951

NOTE 22 LIKVIDITETSRISIKO OG RENTERISIKO

KONSERN

SPESIFIKASJON AV KONTANTSTRØM FRA GJELDSPOSTER FORDELT ETTER FORFALLSTIDSPUNKT 31.12.2019

	INNTIL 1 MND	1-3 MND	3-12 MND	1-5 ÅR	MER ENN 5 ÅR	UTEN FORFALL	TOTALT
Innskudd fra kredittinstitusjoner ¹⁾	340	0	0	0	0	0	340
Innskudd fra kunder ²⁾	17 955 688	0	0	0	0	0	17 955 688
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer ³⁾	12 931	76 509	419 363	6 833 008	811 990	0	8 153 800
Ansvarlig lånekapital ³⁾	1 462	653	6 409	23 722	279 271	0	311 517
Annen gjeld/forpliktelser	6 480	24 612	40 390	47 853	11 963	14 667	145 966
Påløpte kostnader og mottatte ikke oppt.innt.	13 708	2 765	0	0	0	0	16 473
Pensjonsforpliktelser	0	0	0	0	0	12 097	12 097
Sum gjeld	17 990 608	104 540	466 162	6 904 582	1 103 224	26 765	26 595 881

¹⁾ Gjeld til kredittinstitusjoner er uten forfall, og dermed plassert i intervallet «Inntil 1 mnd». Renteutbetalinger er ikke tatt med

²⁾ Innskudd fra kunder er uten bindingstid og er derfor plassert i intervallet «inntil 1 mnd». Fremtidige renteutbetalinger er ikke tatt med.

³⁾ Sertifikat- og obligasjonsporteføljen er gruppert etter innløsningsdato, fremtidige renteutgifter er tatt med.

Se note 3.1.3 for prinsippene vedrørende styring av likviditetsrisiko.

SPESIFIKASJON AV HOVEDPOSTER I BALANSEN GRUPPERT ETTER REPRISINGSTIDSPUNKT 31.12.2019

	INNTIL 1 MND	1-3 MND.	3-12. MND	1-5 ÅR	MER ENN 5 ÅR	UTEN PRISREG.	TOTALT
Fordringer på sentralbanker	70 452	0	0	0	0	0	70 452
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	840 709	0	0	0	0	0	840 709
Utlån og fordringer på kunder	41 422	25 051 244	17 123	162 403	0	0	25 272 192
Sertifikater og obligasjoner	784 840	1 272 532	342 064	0	0	0	2 399 436
Aksjer og andeler	62 037	0	0	0	0	0	62 037
Varige driftsmidler	0	0	0	0	0	77 109	77 109
Utsatt skattefordel	0	0	0	0	0	0	0
Immaterielle eiendeler	0	0	0	0	0	33 502	33 502
Forskuddsbet.opptjente ikke mott. inntekter	0	0	0	0	0	7 761	7 761
Sum eiendeler	1 799 460	26 323 776	359 187	162 403	0	118 372	28 763 197
Innskudd fra kredittinstitusjoner	340	0	0	0	0	0	340
Innskudd fra kunder	0	17 955 688	0	0	0	0	17 955 688
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2 055 581	5 311 820	0	200 000	0	0	7 567 401
Annen gjeld/forpliktelse	283	2 665	66 728	0	0	67 483	135 158
Utsatt skatt	0	0	0	0	0	8 011	8 011
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	0	0	0	0	0	16 473	16 473
Pensjonsforpliktelse	0	0	0	0	0	12 097	12 097
Ansvarlig lånekapital	177 332	73 739	0	0	0	0	251 071
Egenkapital	199 150	0	0	0	0	2 615 808	2 814 958
Sum gjeld og egenkapital	2 432 685	23 343 912	66 728	200 000	0	2 719 873	28 763 198
Ikke balanseførte finansielle derivater	0	0	0	0	0	0	0
Netto renteeksponering	-633 226	2 979 864	292 459	-37 597	0	-2 601 501	0
Netto eksponering i % av forvaltningskapital	-2 %	10 %	1 %	0 %	0 %	-9 %	0 %

Renterisiko oppstår når det er forskjeller i rentebindingstid mellom aktiva og passivaposter. Konsernet vil ikke kunne gjennomføre renteendringer parallelt for alle balanseposter. Basert på konsernets balanse pr 31.12.2019 gir et parallelt skift i rentekurven på ett prosentpoeng en total renterisiko på 5.666 (10.489). Resultat etter skatt og egenkapitaleffekten blir 4.250 (7.867).

SPESIFIKASJON AV KONTANTSTRØM FRA GJELDSPOSTER FORDELT ETTER FORFALLSTIDSPUNKT 31.12.2018

	INNTIL 1 MND	1-3 MND	3-12 MND	1-5 ÅR	MER ENN 5 ÅR	UTEN FORFALL	TOTALT
Innskudd fra kredittinstitusjoner 1)	16 211	0	0	0	0	0	16 211
Innskudd fra kunder 2)	17 468 124	0	0	0	0	0	17 468 124
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer 3)	9 502	152 924	847 159	6 509 153	103 138	0	7 621 876
Ansvarlig lånekapital 3)	1 118	539	79 276	9 511 185	370	0	275 813
Annen gjeld/forpliktelse	6 604	21 518	31 057	0	0	12 540	71 718
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptj. inntekter	9 741	5 029	0	0	0	0	14 770
Pensjonsforpliktelse	120	241	1 083	0	0	1 238	2 682
Sum gjeld*	17 511 420	180 250	958 575	6 518 664	288 508	13 778	25 471 195

*Korrigert feil årsregnskap 2018

SPESIFIKASJON AV HOVEDPOSTER I BALANSEN GRUPPERT ETTER REPRISINGSTIDSPUNKT 31.12.2018

	INNTIL 1 MND	1-3 MND	3-12 MND	1-5 ÅR	MER ENN 5 ÅR	UTEN FORFALL	TOTALT
Fordringer på sentralbanker	67 647	0	0	0	0	0	67 647
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	914 193	0	0	0	0	0	914 193
Utlån og fordringer på kunder	1 509	23 707 027	3 572	197 539	1 100	0	23 910 747
Sertifikater og obligasjoner	266 431	2 078 123	290 170	0	0	0	2 634 723
Aksjer og andeler	51 161	0	0	0	0	3 599	54 760
Varige driftsmidler	0	0	0	0	0	19 530	19 530
Utsatt skattefordel	0	0	0	0	0	2 102	2 102
Immaterielle eiendeler	0	0	0	0	0	36 170	36 170
Forskuddsbet. opptjente ikke mott. inntekter	0	0	0	0	0	1 346	1 346
Sum eiendeler	1 300 940	25 785 150	293 741	197 539	1 100	62 747	27 641 217
Innskudd fra kredittinstitusjoner	16 211	0	0	0	0	0	16 211
Innskudd fra kunder	0	17 468 124	0	0	0	0	17 468 124
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2 034 411	5 058 926	0	79 000	0	0	7 172 337
Annen gjeld/forpliktelse	370	2 925	2 974	0	0	66 980	73 249
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptj. inntekter	42	0	0	0	0	14 728	14 770
Pensjonsforpliktelse	0	0	2 682	0	0	0	2 682
Ansvarlig lånekapital	175 814	75 184	0	0	0	0	250 998
Egenkapital	199 150	0	0	0	0	2 443 697	2 642 847
Sum gjeld og egenkapital	2 425 998	22 605 159	5 656	79 000	0	2 525 405	27 641 217
Ikke balanseførte finansielle derivater	0	0	0	0	0	0	0
Netto renteesponering	-1 125 058	3 179 992	288 085	118 539	1 100	-2 462 658	0
Netto eksponering i % av forvaltningskapital	-4 %	12 %	1 %	0 %	0 %	-9 %	0

SPESIFIKASJON AV KONTANTSTRØM FRA GJELDSPOSTER FORDELT ETTER FORFALLSTIDSPUNKT 31.12.2019

	INNTIL 1 MND	1-3 MND	3-12 MND	1-5 ÅR	MER ENN 5 ÅR	UTEN FORFALL	TOTALT
Innskudd fra kredittinstitusjoner	634	0	0	0	0	0	634
Innskudd fra kunder	17 955 688	0	0	0	0	0	17 955 688
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	12 764	12 721	252 072	4 145 159	0	0	4 422 716
Ansvarlig lånekapital	1 462	653	6 409	23 722	279 271	0	311 517
Annen gjeld/forpliktelser	6 480	28 126	37 578	47 853	11 963	13 973	145 966
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptj. inntekter	13 694	2 765	0	0	0	0	16 458
Pensjonsforpliktelser	0	0	0	0	0	12 097	12 097
Sum gjeld	17 990 722	44 264	296 052	4 216 734	291 234	26 071	22 865 077

- 1) Gjeld til kredittinstitusjoner er uten forfall, og dermed plassert i intervallet «Inntil 1 mnd». Renteutbetalinger er ikke tatt med
 2) Innskudd fra kunder er uten bindingstid og er derfor plassert i intervallet «inntil 1 mnd». Fremtidige renteutbetalinger er ikke tatt med.
 3) Sertifikat- og obligasjonsporteføljen er gruppert etter innløsningsdato, fremtidige renteutgifter er tatt med.

Se note 3.1.3 for prinsippene vedrørende styring av likviditetsrisiko.

SPESIFIKASJON AV HOVEDPOSTER I BALANSEN GRUPPERT ETTER REPRISINGSTIDSPUNKT 31.12.2019

	INNTIL 1 MND	1-3 MND	3-12 MND	1-5 ÅR	MER ENN 5 ÅR	UTEN FORFALL	TOTALT
Fordringer på sentralbanker	70 452	0	0	0	0	0	70 452
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	1 133 169	0	0	0	0	0	1 133 169
Netto utlån og fordringer på kunder	41 422	20 653 892	17 123	162 403	0	0	20 874 839
Sertifikater og obligasjoner	784 839	1 556 746	322 229	0	0	0	2 663 814
Aksjer og andeler	62 037	0	0	0	0	250 150	312 187
Utsatt skattefordel	0	0	0	0	0	0	0
Immaterielle eiendeler	0	0	0	0	0	33 502	33 502
Varige driftsmidler	0	0	0	0	0	77 109	77 109
Forskuddsbet.opptjente ikke mott. inntekter	0	0	0	0	0	7 785	7 785
Sum eiendeler	2 091 919	22 210 638	339 352	162 403	0	368 546	25 172 857
Innskudd fra kredittinstitusjoner	634	0	0	0	0	0	634
Innskudd fra kunder	0	17 955 688	0	0	0	0	17 955 688
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2 030 581	1 888 338	0	200 000	0	0	4 118 919
Utsatt skatt	0	0	0	0	0	8 161	8 164
Annen gjeld/forpliktelser	0	0	63 802	0	0	74 000	137 802
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	0	0	0	0	0	16 458	16 458
Pensjonsforpliktelser	0	0	0	0	0	12 097	12 097
Ansvarlig lånekapital	177 332	73 739	0	0	0	0	251 071
Egenkapital	199 150	0	0	0	0	2 472 873	2 678 023
Sum gjeld og egenkapital	2 407 697	19 917 765	63 802	200 000	0	2 583 595	25 172 857
Ikke balanseførte finansielle derivater	0	0	0	0	0	0	0
Netto renteesponering	-315 778	2 292 873	275 550	-37 597	0	-2 215 047	0
Netto eksponering i % av forvaltningskapital	-1 %	9 %	1 %	0 %	0 %	-9 %	0 %

Renterisiko oppstår når det er forskjeller i rentebindingstid mellom aktiva og passivaposter. Banken vil ikke kunne gjennomføre renteendringer parallelt for alle balanseposter. Basert på bankens balanse pr 31.12.2019 gir et parallelt skift i rentekurven på ett prosentpoeng en total renterisiko på 4.340 (8.224). Resultat etter skatt og egenkapitaleffekten blir 3.255 (6.168).

SPESIFIKASJON AV KONTANTSTRØM FRA GJELDSPOSTER FORDELTE ETTER FORFALLSTIDSPUNKT 31.12.2018

	INNTIL 1 MND	1-3 MND	3-12 MND	1-5 ÅR	MER ENN 5 ÅR	UTEN FORFALL	TOTALT
Innskudd fra kredittinstitusjoner	16 221	0	0	0	0	0	16 221
Innskudd fra kunder	17 468 124	0	0	0	0	0	17 468 124
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 581	138 968	481 802	3 341 414	0	0	3 969 764
Ansvarlig lånekapital	1 118	539	79 276	9 511 185 370	0	0	275 813
Annen gjeld/forpliktelser	6 234	23 260	28 083	0	0	14 141	71 718
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptj. inntekter	9 699	5 029	0	0	0	0	14 728
Fondsobligasjoner	120	241	1 083	0	0	1 238	2 682
Sum gjeld*	17 509 097	168 037	590 245	3 350 925 185 370	15 379	21 819 051	

* Korrigeret feil i årsregnskap 2018.

SPESIFIKASJON AV HOVEDPOSTER I BALANSEN GRUPPERT ETTER REPRISINGSTIDSPUNKT 31.12.2018

	INNTIL 1 MND	1-3 MND	3-12 MND	1-5 ÅR	MER ENN 5 ÅR	UTEN FORFALL	TOTALT
Fordringer på sentralbanker	67 647	0	0	0	0	0	67 647
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	1 156 800	0	0	0	0	0	1 156 800
Netto utlån og fordringer på kunder	1 509	19 680 764	3 572	197 539	1 100	0	19 884 484
Sertifikater og obligasjoner	266 431	2 099 279	273 262	0	0	0	2 638 972
Aksjer og andeler	51 161	0	0	0	0	203 749	254 910
Utsatt skattefordel	0	0	0	0	0	2 102	2 102
Immaterielle eiendeler	0	0	0	0	0	36 170	36 170
Varige driftsmidler	0	0	0	0	0	19 530	19 530
Forskuddsbet.opptjente ikke mott. inntekter	0	0	0	0	0	1 364	1 364
Sum eiendeler	1 543 547	21 780 043	276 834	197 539	1 100	262 915	24 061 978
Innskudd fra kredittinstitusjoner	16 221	0	0	0	0	0	16 221
Innskudd fra kunder	0	17 468 124	0	0	0	0	17 468 124
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1 631 060	1 985 638	0	100 000	0	0	3 716 697
Annen gjeld/forpliktelser	0	0	0	0	0	71 718	71 718
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	0	0	0	0	0	14 728	14 728
Pensjonsforpliktelser	0	0	2 682	0	0	0	2 682
Ansvarlig lånekapital	175 814	75 184	0	0	0	0	250 998
Egenkapital	199 150	0	0	0	0	2 321 661	2 520 811
Sum gjeld og egenkapital	2 022 244	19 528 945	2 682	100 000	0	2 408 107	24 061 978
Ikke balanseførte finansielle derivater	0	0	0	0	0	0	0
Netto renteeksponering	-478 698	2 251 098	274 151	97 539	1 100	-2 145 191	0
Netto eksponering i % av forvaltningskapital	-2 %	9 %	1 %	0 %	0 %	-9 %	0

NOTE 23 UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KREDITTINSTITUSJONER

Av konsernets bankinnskudd er 5.260 bundne midler (5.111). Av morbankens bankinnskudd er 5.258 bundne midler (5.109).

	KONSERN		MORBANK	
	2019	2018	2019	2018
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	280 456	399 193	275 429	641 800
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	560 253	515 000	857 740	515 000
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	840 709	914 193	1 133 169	1 156 800

Den gjennomsnittlige effektive renten på utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner i konsernet pr 31.12.2019 er 1,65 prosent (0,85 prosent) og i morbanken 1,88 prosent (1,08 prosent).

NOTE 24 GJENOMSNITTLIG RENTE GJELD

	KONSERN		MORBANK	
	2019	2018	2019	2018
Innskudd fra kredittinstitusjoner	1,06	1,71	0,80	0,41
Innskudd fra kunder	1,40	1,31	1,40	1,31
Sertifikat- og obligasjonsgjeld	2,47	1,90	2,55	1,96
Ansvarlig lånekapital	3,28	2,63	3,28	2,63

Pr. 31.12. er effektiv rente på sertifikat- og obligasjonsgjeld, samt ansvarlig lånekapital, beregnet ved å omgjøre hvert innlån til årlig effektiv rente, og deretter vekte hvert innlån med størrelsen på innlånet og beregne gjennomsnittet. Innskudd fra kunder renteberegnes med utgangspunkt i daglig valuteringsmessig saldo på konto. Renten beregnes etterskuddsvis og legges til kapitalen ved årets slutt. Renten beregnes for faktisk antall dager dividert med 365.

NOTE 25 FORDELING AV INNSKUDD FRA KUNDER PÅ GEOGRAFISKE OMRÅDER OG VIKTIGE NÆRINGER

Landkreditt Bank har innskudd fra kunder, og den geografiske fordelingen er:

KONSERN

	31.12.2019	PROSENT-ANDEL	31.12.2018	PROSENT-ANDEL
Østfold	1 142 357	6,36	1 163 928	6,66
Akershus	3 669 383	20,44	3 462 615	19,82
Oslo	2 748 253	15,31	2 857 737	16,36
Hedmark	877 260	4,89	841 378	4,82
Oppland	1 087 286	6,06	1 047 920	6,00
Buskerud	1 544 520	8,60	1 422 197	8,14
Vestfold	1 226 635	6,83	1 151 508	6,59
Telemark	384 064	2,14	367 969	2,11
Aust-Agder	181 404	1,01	185 513	1,06
Vest-Agder	176 109	0,98	158 933	0,91
Rogaland	991 251	5,52	946 709	5,42
Hordaland	793 369	4,42	800 413	4,58
Sogn og Fjordane	334 801	1,86	327 768	1,88
Møre og Romsdal	514 902	2,87	511 963	2,93
Trøndelag	1 158 464	6,45	1 112 586	6,37
Nordland	495 953	2,76	500 636	2,87
Troms	405 873	2,26	385 212	2,21
Finnmark	123 772	0,69	115 627	0,66
Utland	100 030	0,56	107 511	0,62
Sum	17 955 688	100,00	17 468 124	100,00

Det er ingen forskjell i innskudd fra kunder i konsern og morbank.

INNSKUDD FRA KUNDER	31.12.2019	31.12.2018
Privatmarkeds kunder	13 106 515	12 550 101
Næringslivkunder	4 849 173	4 918 023
Sum	17 955 688	17 468 124
Landbruk	3 379 813	3 214 847
Industri	55 539	66 624
Bygg og anlegg, kraft, vannforsyning	229 692	222 559
Varehandel, hotell- og restaurantdrift	166 415	178 264
Eiendomsdrift	207 540	225 303
Tjenesteytende næringer	703 212	774 059
Øvrige kunde grupper	106 962	236 367
Sum næringslivkunder	4 849 173	4 918 023

Konsernet har ingen (ingen) i innskudd fra kunder med fastsatt løpetid.

NOTE 26 KONTANTSTRØM FRA FINANSIERING

KONSERN

ASTEMMING AV KONTANTSTRØM FRA FINANSIERING 2019	GJELD 1.1.	OPPTAK AV NY GJELD	ENDRING AV EGNE UTSTEDTE OBLIGASJONER	BEHOLDNING AV EGNE UTSTEDTE OBLIGASJONER	NEDBET-ALING AV GJELD	RENTE-KOSTNAD 2019	RENTER BETALT 2019	AMORTISERING OVER-/UNDERKURS	GJELD 31.12.
Innskudd fra kredittinstitusjoner	16 211	0	0	-15 871	10	-10	0	340	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 172 337	2 402 452	-12 145	-1 997 000	148 740	-146 129	-853	7 567 401	
Gjeld stiftet ved utstedelse av ansvarlig lån	250 998	75 000	0	-75 000	7 467	-7 409	16	251 071	

ASTEMMING AV KONTANTSTRØM FRA FINANSIERING 2018	GJELD 1.1.	OPPTAK AV NY GJELD	ENDRING AV EGNE UTSTEDTE OBLIGASJONER	BEHOLDNING AV EGNE UTSTEDTE OBLIGASJONER	NEDBET-ALING AV GJELD	RENTE-KOSTNAD 2018	RENTER BETALT 2018	AMORTISERING OVER-/UNDERKURS	GJELD 31.12.
Innskudd fra kredittinstitusjoner	15 228	983	0	0	65	-65	0	16 211	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 272 233	1 558 027	-472 393	-1 185 611	121 281	-120 755	-446	7 172 337	
Gjeld stiftet ved utstedelse av ansvarlig lån	175 129	175 000	0	-100 000	6 255	-5 442	55	250 997	

MORBANK

ASTEMMING AV KONTANTSTRØM FRA FINANSIERING 2019	GJELD 1.1.	OPPTAK AV NY GJELD	ENDRING AV EGNE UTSTEDTE OBLIGASJONER	BEHOLDNING AV EGNE UTSTEDTE OBLIGASJONER	NEDBET-ALING AV GJELD	RENTE-KOSTNAD 2019	RENTER BETALT 2019	AMORTISERING OVER-/UNDERKURS	GJELD 31.12.
Innskudd fra kredittinstitusjoner	16 221	0	0	-15 587	10	-10	0	634	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 716 697	1 151 543	246 000	-1 000 000	84 385	-78 732	-974	4 118 919	
Gjeld stiftet ved utstedelse av ansvarlig lån	250 998	75 000	0	-75 000	7 467	-7 409	16	251 071	

ASTEMMING AV KONTANTSTRØM FRA FINANSIERING 2018	GJELD 1.1.	OPPTAK AV NY GJELD	ENDRING AV EGNE UTSTEDTE OBLIGASJONER	BEHOLDNING AV EGNE UTSTEDTE OBLIGASJONER	NEDBET-ALING AV GJELD	RENTE-KOSTNAD 2018	RENTER BETALT 2018	AMORTISERING OVER-/UNDERKURS	GJELD 31.12.
Innskudd fra kredittinstitusjoner	27 063	0	0	-10 842	67	-67	0	16 221	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 987 681	804 958	-446 734	-627 000	66 588	-68 283	-514	3 716 697	
Gjeld stiftet ved utstedelse av ansvarlig lån	175 129	175 000	0	-100 000	6 255	-5 442	55	250 997	

NOTE 27 FORVALTNINGS- OG ADMINISTRASJONSTJENESTER

Landkreditt Bank har som sine viktigste forretningsområder å forvalte og drive mersalg på egne porteføljer samt distribusjon, salg av egne spareprodukter og salg av spareprodukter for Landkreditt Forvaltning AS. Landkreditt Bank er også agent for Landkreditt Forsikring AS. Videre utfører Landkreditt Bank administrative tjenester for Landkreditt SA, Landkreditt Boligkreditt AS, Landkreditt Forsikring AS og Landkreditt Forvaltning AS. Alle transaksjoner gjennomføres på grunnlag av forretningsmessige avtaler selskapene imellom. Se også note 11. Pr 31. desember 2019 har selskapet netto overført 4.402.783 i boliglån til Landkreditt Boligkreditt AS (4.031.203).

NOTE 28 KLASSIFIKASJON AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

KONSERN

PR 31.12.2019 EIENDELER

	FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET	FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI OVER UTVIDETRE-SULTAT	UTLÅN OG FORDRIN-GER VURDERT TIL AMORTISERT KOST	FINANSIELLE FOR-PLIKTELSER VURDERT TIL AMORTISERT KOST	TOTALT
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0	0	70 452	0	70 452
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	840 709	0	840 709
Utlån og fordringer på kunder	0	0	25 265 957	0	25 265 957
Sertifikater og obligasjoner	2 399 436	0	0	0	2 399 436
Aksjer og andeler	62 037	0	0	0	62 037
Sum	2 461 473	0	26 177 119	0	28 638 591

FORPLIKTELSER:

Innskudd fra kredittinstitusjoner	0	0	0	340	340
Innskudd fra kunder	0	0	0	17 955 688	17 955 688
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	0	7 567 401	7 567 401
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	251 071	251 071
Sum	0	0	0	25 774 500	25 774 500

PR 31.12.2018 EIENDELER

	FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET	FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI OVER UTVIDETRE-SULTAT	UTLÅN OG FORDRIN-GER VURDERT TIL AMORTISERT KOST	FINANSIELLE FOR-PLIKTELSER VURDERT TIL AMORTISERT KOST	TOTALT
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0	0	67 647	0	67 647
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	914 193	0	914 193
Utlån og fordringer på kunder	0	0	23 910 747	0	23 910 747
Sertifikater og obligasjoner	2 634 723	0	0	0	2 634 723
Aksjer og andeler	54 760	0	0	0	54 760
Sum	2 689 483	0	24 892 587	0	27 582 070

FORPLIKTELSER:

Innskudd fra kredittinstitusjoner	0	0	0	16 211	16 211
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	0	0	17 468 124	17 468 124
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	0	7 172 337	7 172 337
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	250 998	250 998
Sum	0	0	0	24 907 669	24 907 669

MORBANK

PR 31.12.2019
EIENDELER

	FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET	FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI OVER UTVIDET RESULTAT	UTLÅN OG FORDRINGER VURDERT TIL AMORTISERT KOST	FINANSIELLE FORPLIKTELSER VURDERT TIL AMORTISERT KOST	TOTALT
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0	0	70 452	0	70 452
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	1 133 169	0	1 133 169
Utlån og fordringer på kunder	0	6 354 397	14 514 207	0	20 868 605
Sertifikater og obligasjoner	2 663 814	0	0	0	2 663 814
Aksjer og andeler	62 037	0	0	0	62 037
Sum	2 725 851	6 354 397	15 717 828	0	24 798 077

FORPLIKTELSER:

Innskudd fra kredittinstitusjoner	0	0	0	634	634
Innskudd fra kunder	0	0	0	17 955 688	17 955 688
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	0	4 118 919	4 118 919
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	251 071	251 071
Sum	0	0	0	22 326 312	22 326 312

MORBANK

PR 31.12.2018
EIENDELER

	FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET	FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI OVER UTVIDET RESULTAT	UTLÅN OG FORDRINGER VURDERT TIL AMORTISERT KOST	FINANSIELLE FORPLIKTELSER VURDERT TIL AMORTISERT KOST	TOTALT
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0	0	67 647	0	67 647
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	1 156 800	0	1 156 800
Utlån og fordringer på kunder	0	6 080 480	13 804 004	0	19 884 484
Sertifikater og obligasjoner	2 638 972	0	0	0	2 638 972
Aksjer og andeler	54 760	0	0	0	54 760
Sum	2 693 731	6 080 480	15 028 450	0	23 802 662

FORPLIKTELSER:

Innskudd fra kredittinstitusjoner	0	0	0	16 221	16 221
Innskudd fra kunder	0	0	0	17 468 124	17 468 124
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	0	3 716 697	3 716 697
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	250 998	250 998
Sum	0	0	0	21 452 039	21 452 039

NOTE 29 EIENDELER OG FORPLIKTELSER MÅLT TIL VIRKELIG VERDI

KONSERN

Alle selskaper i konsernet har eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi, men konsernet har ikke utlån til kunder målt til virkelig verdi.

Konsernet benytter følgende nivåinndeling ved vurdering av virkelig verdi

Nivå 1: Gjelder investeringer i statspapirer og andeler i rentefond med notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse.

Nivå 2: Gjelder investeringer i obligasjoner med fortrinnsrett, fondsobligasjoner og egne obligasjoner hvor verdsettelse er basert på andre observerbare faktorer, enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra pris), enn notert pris (nivå 1).

Nivå 3: Gjelder investeringer hvor verdsettelse er basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder.

Se også note 2.11 for opplysning om vurdering av virkelig verdi og verdsettelsesteknikker.

PR 31.12.2019

FINANSIELLE EIENDELER FØRT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET

	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	TOTALT
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	842 322	1 557 114	0	2 399 436
Aksjer og andeler til virkelig verdi over resultatet	58 764	0	3 273	62 037

FINANSIELLE EIENDELER FØRT TIL VIRKELIG VERDI OVER UTVIDET RESULTAT:

Utlån og fordringer på kunder	0	0	0	0
Sum eiendeler	901 086	1 557 114	3 273	2 461 473
Sum forpliktelser	0	0	0	0

Det har ikke vært noen overføringer mellom nivå 1 og 2 i perioden.

AVSTEMMING NIVÅ 3

Inngående balanse 01.01.2019			3 599	
Årets endring i aksjer til virkelig verdi over resultatet			-326	
Utgående balanse 31.12.2019			3 273	

PR 31.12.2018

FINANSIELLE EIENDELER FØRT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET

	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	TOTALT
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	878 974	1 755 749	0	2 634 723
Aksjer og andeler til virkelig verdi over resultatet	51 161	0	3 599	54 760

FINANSIELLE EIENDELER TILGJENGELIG FOR SALG

Utlån og fordringer på kunder	0	0	0	0
Sum eiendeler	930 135	1 755 749	3 599	2 689 483
Sum forpliktelser	0	0	0	0

Det har ikke vært noen overføringer mellom nivå 1 og 2 i perioden.

AVSTEMMING NIVÅ 3

Inngående balanse 01.01.2018	3 599			
Utgående balanse 31.12.2018	3 599			

MORBANK

PR 31.12.2019	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	TOTALT
Finansielle eiendeler ført til virkelig verdi over resultatet:				
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	822 487	1 841 328	0	2 663 814
Aksjer og andeler til virkelig verdi over resultatet	58 764	0	3 273	62 037
Finansielle eiendeler ført til virkelig verdi over utvidet resultat:				
Utlån og fordringer på kunder	0	0	6 354 397	6 354 397
Sum eiendeler	881 251	1 841 328	6 357 670	9 080 249
Sum forpliktelser	0	0	0	0

Det har ikke vært noen overføringer mellom nivå 1 og 2 i perioden.

AVSTEMMING NIVÅ 3

Inngående balanse 01.01.2019	6 084 079
Årets endring i aksjer til virkelig verdi over resultatet	-326
Årets endring i utlån og fordringer på kunder til virkelig verdi over utvidet resultat	273 917
Utgående balanse 31.12.2019	6 357 670

PR 31.12.2018	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	TOTALT
Finansielle eiendeler ført til virkelig verdi over resultatet:				
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	862 067	1 776 905	0	2 638 972
Aksjer og andeler til virkelig verdi over resultatet	51 160	0	3 599	54 759
Finansielle eiendeler ført til virkelig verdi over resultatet:				
Utlån og fordringer på kunder	0	0	6 080 480	6 080 480
Sum eiendeler	913 227	1 776 905	6 084 079	8 774 212
Sum forpliktelser	0	0	0	0

AVSTEMMING NIVÅ 3

Inngående balanse 01.01.2018	3 599
Reklassifisering utlån og fordringer på kunder til virkelig verdi over utvidet resultat *	5 653 603
Årets endring i utlån og fordringer på kunder til virkelig verdi over utvidet resultat	426 877
Utgående balanse 31.12.2018	6 084 079

* Ved implementering av IFRS 9

NOTE 30 EIENDELER OG FORPLIKTELSER MÅLT TIL AMORTISERT KOST

	BALANSEFØRT VERDI 2019	VIRKELIG VERDI 2019	BALANSEFØRT VERDI 2018	VIRKELIG VERDI 2018
KONSERN				
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 567 401	7 609 962	7 172 337	7 201 130
Ansvarlig lånekapital	251 071	253 283	250 998	248 518
Gjeld	7 818 472	7 863 245	7 423 335	7 449 648

	BALANSEFØRT VERDI 2019	VIRKELIG VERDI 2019	BALANSEFØRT VERDI 2018	VIRKELIG VERDI 2018
MORBANK				
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 118 919	4 142 407	3 716 697	3 727 297
Ansvarlig lånekapital	251 071	253 283	250 998	248 518
Gjeld	4 369 990	4 395 690	3 967 695	3 975 815

For balansepostene kontanter og fordringer på sentralbanker, utlån og fordringer på kredittinstitusjoner, netto utlån og fordringer på kunder, lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid, innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid er balanseført verdi tilnærmet lik virkelig verdi.

GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER SAMT ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Virkelig verdi estimeres ved å legge spreadtillegg til markedsrenten.

Tillegget i spreaden er i henhold til markedets oppfatning av risikoen på balansetidspunktet.

Verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital vurdert til amortisert kost er klassifisert som finansielle instrumenter i nivå 2.

NOTE 31 MAKSIMAL KREDITTEKSPONERING, IKKE HENSYNTATT PANTSTILLELSER

EIENDELER	KONSERN		MORBANK	
	2019	2018	2019	2018
Kontanter og fordringer på sentralbanker	70 452	67 647	70 452	67 647
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	840 709	914 193	1 133 169	1 156 800
Utlån og fordringer på kunder - amortisert kost	25 265 957	23 910 747	14 514 207	13 804 004
Utlån og fordringer på kunder - virkelig verdi over utvidet resultat	0	0	6 354 397	6 080 480
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi over resultatet	2 399 436	2 634 723	2 663 814	2 638 972
Sum balanseførte eiendeler med kredittesponering	28 576 554	27 527 310	24 736 040	23 747 902
FORPLIKTELSER:				
Betingede forpliktelser - garantier	15 149	15 983	15 149	15 983
Ubenyttede kreditter	3 632 314	3 561 254	2 844 504	2 900 653
Sum finansiell garantistillelse	3 647 463	3 577 237	2 859 653	2 916 636
Total kredittesponering	32 224 017	31 104 547	27 595 693	26 664 539

NOTE 32 ANNEN GJELD

	KONSERN		MORBANK	
	2019	2018	2019	2018
Interimskonti / tidsforskjeller i oppgjør (Nets, VISA og datasentraler)	13 202	15 918	13 202	15 918
Skattetrekk ansatte	3 749	3 618	3 749	3 617
Leverandørgjeld	13 654	9 082	13 612	9 040
Forpliktelse leiekontrakter IFRS 16	63 802	n/a	63 802	n/a
Betalbar skatt	42 188	42 424	36 595	36 522
Konsernbidrag	0	0	6 331	6 224
Annen gjeld	564	2 208	512	397
Sum annen gjeld	137 158	73 249	137 802	71 718

NOTE 33 LEIEAVTALER

Banken implementerte IFRS 16 1.januar 2019. Implementeringen er beskrevet i note 2.

Tabellen under viser effekten av overgangen til IFRS 16 på de ulike balanselinjene.

MORBANK	BOKFØRT VERDI 31.12.18	IFRS 16	BOKFØRT VERDI 01.01.19
Varige driftsmidler	19 530	69 772	89 302
Utlån til kunder ¹	13 804 004	7 174	13 811 178
Annen Gjeld	73 249	76 946	150 195
KONSERN			
Varige driftsmidler	19 530	69 772	89 302
Utlån til kunder ¹	23 910 747	7 174	23 917 921
Annen Gjeld	73 249	76 946	150 195

¹ Morbank og konsern har fremleid deler av kontorlokale.

Tabellen under viser en avstemming mellom nominelle leieforpliktelse pr 31.12.18 og balanseført leieforpliktelse 1.1.2019. Ved beregning av leieforpliktelsen har konsernet lagt til grunn en marginal lånerente på 2,9 %.

	KONSERN	MORBANK
Operasjonelle leieforpliktelse per 31.12.2018 (nominelt)	83 025	83 025
+ Korleksjon knyttet til KPI justering	2 844	2 844
- Kortsiktige leieavtaler (kostnadsføres lineært over leieperioden)	-125	-125
- Leiekontrakter av lav verdi (kostnadsføres lineært over leieperioden)	-1 180	-1 180
Effekt av diskontering med bruk av marginal lånerente	-7 619	-7 619
Balanseført verdi av leieforpliktelse per 01.01.2019	76 946	76 946

BANKEN SOM LEIETAKER

Bruksretteiendel

Bruksrettsiendel er relatert til leie av kontorlokaler og er presentert sammen med anleggsmidler (se note 18)

	2019
Balanse 1.januar 2019	69 772
Årets avskrivning	(10 060)
Balanse 31.desember 2019	59 712

LEIEFORPLIKTELSE

Leieforpliktelse er presentert under Annen gjeld i balansen.

Forfallsanalyse av leieforpliktelser (kontraktsmessig forfall - udiskontert) fremgår av note 22.

BELØP I RESULTATREGNSKAPET	2019
Rente på leieforpliktelse	2 012
Kostnader knyttet til kortsiktige leieavtaler	326
Kostnader til leie der underliggende eiendeler har lav verdi	125

BANKEN SOM UTLEIER

Bankens leiekontrakter som utleier er knyttet til fremleie av kontorlokaler til andre selskaper i gruppen. Disse er klassifisert som finansielle leieavtaler og inngår som en del av balanseposten Utlån og fordringer på kunder.

Renteinntekter for året utgjorde 188.

Tabellen under viser forfallsanalyse av udiskonterte utestående leiebetalinger avstemt mot netto balanseført verdi.

	2019
Opptil ett år	1 127
Mellom ett og to år	1 127
Mellom to og tre år	1 127
Mellom tre og fire år	1 127
Mellom fire og fem år	1 127
Mellom fem og seks år	1 127
Sum	6 761
Uopptjent	(526)
Balanseført verdi (nettoinvestering i leieavtalen)	6 235

NOTE 34 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Regnskapet er fremlagt for styret 12. februar 2020. Foretakets eiere har ikke myndighet til å endre regnskapet etter tidspunkt for vedtak om fremleggelse av regnskapet.

Erklæring fra styret og daglig leder

Vi erklærer etter beste overbevisning om at årsregnskapet for 2019 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av foretakets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer, etter beste overbevisning, også at styrets beretning gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen i selskapet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer virksomheten står overfor.

Oslo, 31. desember 2019
12. februar 2020

Styret i Landkreditt Bank AS

Inge Støve
Styreleder

Eli Reistad
Nestleder

Hans Edvard Torp

Elin Schanche

Ingrid Fjeldstad Luke

Øyvind Hestnes

Ole Laurits Lønnum
Konsernsjef

Til generalforsamlingen i Landkreditt Bank AS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Landkreditt Bank AS' årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, utvidet resultat, oppstilling over endring egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, utvidet resultat, oppstilling over endring egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Landkreditt Bank AS per 31. desember 2019 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder etter regnskapsloven § 3-9.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Landkreditt Bank AS per 31. desember 2019 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvisende bilde, for selskapsregnskapet i samsvar med forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder etter regnskapsloven § 3-9, og for konsernregnskapet i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og på tilbørlig måte opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for selskapsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for konsernregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle konsernet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.

- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 12. februar 2020

PricewaterhouseCoopers AS

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Magne Sem', is written over the printed name.

Magne Sem

Statsautorisert revisor

